

Godina XXI., broj 3, 20. lipnja 2023.

ISSN 1845-2876

SADRŽAJ

(1) U Osijeku imamo osjećaj da smo ne samo s prijateljima nego i s obitelji – razgovor s britan. veleposlanikom	2
(2) U Saboru održan okrugli stol "Parlamentarna diplomacija – ciljevi i praksa"	6
(3) Veleposlanik Ukrajine podučio Milanovića: "Slava Ukrajini! i Herojima slava!"	9
(4) Htjeli su ih spriječiti da uzmu sjecnu – razgovor s Tomislavom Bošnjakom	10
(5) Svečano obilježavanje Dana hrvatske diplomacije i predstavljanje niza knjiga Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske	13
(6) Japancima zbog kohezije društva pporez na obnovu od potresa nije problem	31
(7) Predstavljen "Marinov zbornik" Zbornik radova priređen u čast prof. emer. Emilija Marina	32
(8) Konferencija "10 godina članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji"	37
(9) Izvješće predsjednika HDK-a Emilija Marina o tekućim diplomatskim aktivnostima	38
(10) Različite vijesti, razgovori i osvrti	39
- Veleposlanica Betty Pavelich sastala se s pomoćnicom tajnice za Europu u Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine u Australiji	39
- Održana 6. Kotorvaroška večer u Filderstadtu kod Stuttgarta	39
- Predstavljena knjiga "Djela velikana hrvatske umjetnosti 20. stoljeća u Novom Sadu	40
- Brojna događanja na Pečuškom području u travnju	40
- Koncert u Hamburgu u povodu 100. obljetnice smrti Dore Pejačević	41
- Književno-pjesnička priredba "Preprekovo proljeće 2023." u Novom Sadu	41
- Generalni konzul Zoran Piličić na Kotorvaroškoj večeri u Stuttgartu	42
- Sve je manje Hrvata u Vojvodini i Srbiji	42
- Šefovi diplomacije RH i Kosova u Janjevu, najstarijoj hrvatskoj dijaspori	43
- Koliko je Hrvata zapravo u Srbiji?	44
- Hrvatska sudjelovala na 38. Međunarodnom sajmu turizma u Seoulu	45
- Održan Dan kampanje za Europu – <i>Europaaktionstag</i> u Stuttgartu	45
- Posjet hrvatskih diplomata Port Lincolnu u Južnoj Australiji	45
- Komemoracijom na Mirogoju odana počast žrtvama Bleiburške tragedije	46
- Veleposlanik Glunčić u ime Republike Hrvatske položio vijence i odao počast žrtvama Bleiburške tragedije	48
- Gospođa Pejčinović Burić poručila da ekstremni nacionalizam prijeti Europi	49
- Svečana akademija u Novom Sadu u povodu obljetnice rođenja Ilije Otkrugića Srijemca	50
- Grlić Radman: Političari u BiH moraju shvatiti da im je budućnost u EU-u i NATO-u	51
- New York proglasio Dan hrvatske baštine	52

- Generalni konzulat RH uskoro bi trebao preseliti u Kulturni centar "Sveti Franjo" u Tuzli	53
- Sveč. prijam u povodu Dana državnosti u Bukureštu	53
- Vice Skračić posjetio Sveučilište u Alberti i Institut Wirth	54
- "Lado" iz Zagreba gostovao u Mostaru	54
- Koncert i prijam u Ženevi u povodu 10. obljetnice članstva RH u EU-u i Dana državnosti	54
- U Pečuhu obilježen Dan državnosti i 10. obljetnica članstva RH u EU-u	54
- Proslava Dana državnosti RH u Santiagu	55
- U Pretoriji održan prijam u povodu Dana državnosti i 10. obljetnice članstva RH u EU-u	55
- Sveč. misa u povodu Dana državnosti RH u Zemunu	55
- Svečani prijam u povodu Dana državnosti RH u Tuzli i 17. Dani Tolise	56
- U Hamburgu održan svečani prijam i koncert povodom Dana državnosti RH	56
- Sveč. prijam u Banjoj Luci u prigodi Dana državn.	57
- Svečana proslava dana državnosti RH u Sydneyu	57
- Obilježen Dan državnosti RH u Parizu	58
- Obilježen Dan državnosti RH u Velikom Vojvodstvu Luksemburg	59
- Obilježen Dan državnosti RH u Vilniusu	59
- Obilježen Dan državnosti RH u Budimpešti	60
- Brojna događanja u Pečuhu u svibnju	60
- Obilježen Dan Hrv. katoličkog sveuč. u Zagrebu	61
- Zvonko Milas posjetio hrv. zajednice u Crnoj Gori	63
- Suradnja s Hrvatima u Mađarskoj	63
- Veleposlanica Jasna Ognjanovac boravila u radnom posjetu gradovima Sliven i Burgas	64
- Sveč. prijam u povodu Dana državnosti u Stuttgartu	64
- Otkriveno poprsje biskupa Iv. Antunovića u Kalači	65
(11) Aktivnosti članova HDK	65
- Gjuro Deželić	65
- Nevenka Grdinić	65, 70
- Dario Mihelin	66
- Anica Djamić	66
- Gordan Bakota	67, 68, 70, 72, 73
- Veselko Grubišić	67, 71
- Renée Pea	67
- Andrea Gustović-Ercegovac	68, 74
- Drago Štambuk	68
- Vladimir Duvnjak	69, 73
- Željka Lovrenčić	69
- Andrea Bekić	70
- Jasen Mesić	71 (2x)
- Gordan Grlić Radman	72
- Đuro Vidmarović	72
(12) Obavijesti o radu HDK	74

U OSIJEKU IMAMO OSJEĆAJ DA SMO NE SAMO S PRIJATELJIMA NEGO I S OBITELJI¹

Razgovor s britanskim veleposlanikom u RH

Zasigurno će službena ceremonija krunidbe kralja Charlesa III. i kraljice Camille, najavljena za 6. svibnja u Londonu, u Westminsterskoj opatiji, biti događaj koji će bar na trenutak preuzeti primat od aktualnih globalnih gospodarsko-političkih zbivanja. Taj će događaj za Osijek imati i dodatnu vrijednost jer će se središnja proslava krunidbe u Republici Hrvatskoj održati upravo u – Osijeku. Jedan je od razloga i taj što je šukundjed kralja Charlesa III. Franz von Teck, rođen upravo u gradu na Dravi.

Nj.E. g. Simon Thomas

Nedavni boravak Simona Thomasa, veleposlanika Ujedinjenoga Kraljevstva u Republici Hrvatskoj, u Osijeku iskoristili smo za razgovor o svim tim temama, a otvorili smo ga – krunidbom.

Tradicionalno i novo

Krunidba kralja Charlesa III. bit će, prema tradiciji, u Westminsterskoj opatiji. No, uz taj službeni dio, krunidba će se obilježiti i različitim priredbama u Londonu, Ujedinjenom Kraljevstvu i na više mjesta diljem zemaljske kugle. Svi nestrpljivo očekuju prvu krunidbu u XXI. stoljeću.

Da, dijelom i zato što je ovo prva krunidba u 70 godina našega kraljevstva. Dakle, kao što kažete, očito je u središtu krunidbe ceremonija u Westminsterskoj opatiji koja je mjesto krunidbe engleskih kraljeva od 1066. godine. Riječ je o golemoj količini tradicije, a to uključuje krunidbenu stolicu iz 1300. godine te predmete/memorabilije i prava koji su se koristili za kraljeve stoljećima unatrag. Ali, u skladu s vizijom našega kralja i njegovim ciljevima, tu će biti i novijih elemenata.

¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 3. svibnja.

Dakle uza sve uglednike iz Ujedinjenoga Kraljevstva i svijeta bit će tu i predstavnici različitih zajednica u Ujedinjenom Kraljevstvu. Kralj se želi povezati s pojedinačnim zajednicama. Naravno, bit će novih glazbenih djela i drugih novih stvari koje također odražavaju njegove afinitete. Oko same krunidbe očito će biti dosta privatnog slavlja, ali što se nacionalnog slavlja tiče sljedeće večeri (nedjelja 7. svibnja, *op. a.*) bit će veliki koncert u Windsoru. Novi element koji je kralj želio promovirati u sljedeći je ponedjeljak, to je događaj temeljen na zajednici pa ga zovu "Kućom za pomoć". Riječ je dijelom o poticanju zajednica da se okupe kako bi proslavile krunidbu, ali i da se u zajednicama radi, da se dopre do njih, potakne dobrotvorni i volonterski rad, tako da je to doista u skladu s njegovim vrijednostima. Uz to, bit će događaja i u svijetu koje organizira naših 280 diplomatskih misija diljem svijeta, uključujući i ovdje u Hrvatskoj.

Osijek je dobio iznimnu čast biti domaćinom središnje proslave u našoj zemlji. Poznato je da to nije bez razloga.

Naravno. Kad smo razmišljali kako i gdje proslaviti kraljevu krunidbu u Hrvatskoj odmah smo pomislili na Osijek. Sam kralj Charles III. posjetio je Hrvatsku pet puta tijekom godina, no jasno je da su Osijek i ovaj dio Hrvatske njemu vrlo posebni. Nije slučajno što je 2016. godine, nakon svog posjeta, odabrao upravo fotografiju nastalu u Osijeku kao svoju božićnu čestitku te godine. Dakle jasno je da mu je taj posjet poseban i to ne samo zbog samog Osijeka. Ovo je prekrasan grad sa zaista bogatom poviješću, ali i perspektivom. Jedan je od razloga svakako i to što je tijekom tog posjeta upoznao mnogo ljudi koji su također bili strastveni oko nekih stvari, poput njega. Bilo da je to očuvanje okoliša, bilo da se radi o važnosti skrbi o baštini, o angažiranju mladih, o vrijednostima zajednice i međuvjerskog dijaloga, ali i o modernim tehnologijama. To su stvari oko kojih je dugo bio strastven i to su teme o kojima je razgovarao s ljudima ovdje 2016. godine i ti su susreti ostavili na njega snažan dojam. Naravno, u novije vrijeme čuli smo i za obiteljske veze s Osijekom. Priznajem da nisam znao za njih prije nego što sam došao u Hrvatsku, ali bilo je sjajno vidjeti posao koji su briljantni ljudi u Državnom arhivu u Osijeku obavili otkrivajući zapise o krštenju Franza von Tecka iz 1837. godine pa pretpostavljam da to objašnjava puno toga da, kada smo u Osijeku, imamo osjećaj da smo ne samo među prijateljima nego i u obitelji.

Možemo li našim čitateljima otkriti detalje osječke proslave?

Osnovna će biti svečanost koja će se održati u vašem Arheološkom muzeju. Što se tiče onoga što možete očekivati – pa, znate, to je Osijek pa će biti dobre hrane i dobra vina te, siguran sam, sjajnoga gostoprinstva. Bit će glazbe i plesa koji će predstavljati Ujedinjeno Kraljevstvo i Hrvatsku, posebice Slavoniju. Sve zajedno, pratit ćemo izravni prijenos ceremonije krunidbe. No, naravno, važnost toj proslavi najviše će dati – ljudi. Neki od njih koji će doći susreli su kralja (tada još princa od Walesa, *op. a.*) i kraljicu tijekom ovog posjeta ovdje u Osijeku. Neki od njih zastupaju njima, ali i nama i kralju, jako važne ciljeve i teme. Bilo da se radi o radu s mladima, očuvanju okoliša, bilo da se radi o tehnologiji ili je pak riječ o osobama koje rade na temama međuvjerskog dijaloga. Ali bit će i ljudi koji predstavljaju duh odnosa Ujedinjenoga Kraljevstva i Hrvatske, bilo da su to partneri iz civilnoga društva s kojima smo radili, partneri iz Vlade i mjesnih vlasti, bilo da se radi o pripadnicima Hrvatske vojske koji su uključeni u vježbe britanskih trupa s hrvatskim trupama. Pozvani su i predstavnici britanskih tvrtki koje posluju ovdje kao i hrvatskih tvrtki koje rade u Ujedinjenom Kraljevstvu. Dakle bit će to sjajna skupina ljudi i mislim da će to biti sjajan događaj.

No ne će biti isključena ni šira javnost?

Pobrinut ćemo se da i šira publika može pratiti krunidbu. Na glavnom trgu u Tvrđi bit će veliki zaslon, a bit će toga dana još nekoliko događaja po Osijeku kako bismo se svi mi podsjetili na kraljev posjet 2016. I na tu snažnu poveznicu s Osijekom. Dakle prema najavama očekujem da će se slične proslave organizirati u ukupno 280 diplomatskih predstavništava diljem svijeta. Naravno, tu su i proslave koje će organizirati drugi, mimo tijela našega Kraljevstva. Jedna od stvari koje je važno zapamtiti jest da je kralj poglavar i u 14 drugih neovisnih zemalja i da će sve te zemlje slaviti na svoj način. Tu je i mreža Commonwealtha na čijem je čelu kralj i te će zemlje prirediti vlastite ceremonije.

Kralj i politika

Pojasnimo za one koji su možda nešto manje upućeni – kakva je uloga kralja u kreiranju politike u UK-u? Znamo da ste po definiciji ustavna monarhija...

Vaše pitanje sasvim je na mjestu. Znamo da nemaju svi kraljeve ili kraljevske obitelji. Dakle u Ujedinjenom Kraljevstvu kralj je ustavni monarh što znači da njegova ovlast u velikoj mjeri dolazi od parlamenta i od naroda i to je važan dio. Uloga kralja jasno je definirana, on ima svoju ulogu u potpisivanju zakona. Kralj održava bliske kontakte

s Vladom UK-a, uključujući redovite sastanke s premijerom. Međutim, njegov je posao puno važniji od dnevne politike. Osobito u svijetu u kojem politika može biti toliko razorna. Sigurnost i povjerenje u političare i Vladu mijenjaju se u cijelom svijetu pa je ljudima u Ujedinjenom Kraljevstvu važno imati nepolitičku figuru iznad toga koja može gledati na dugoročni kontinuitet i interes države i mi to stvarno cijenimo. Dakle njegova je uloga puno više u nacionalnom jedinstvu, u zauzimanju za ciljeve koji su u dugoročnom interesu zemlje. Spomenuli smo zajednicu, dijalog različitih vjera, prednosti zajednice, volontiranje, skrb za mlade koji nemaju dovoljno sredstava ili mogućnosti. Takve su stvari važne. Kralj je i pokrovitelj stotina dobrotvornih organizacija. Ali, naravno, kralj ima i važnu međunarodnu ulogu baš kao što ju je prije njega imala kraljica Elizabeta II. On je poput našega glavnog veleposlanika, našega glavnog diplomata diljem svijeta i važnog simbola Ujedinjenoga Kraljevstva posvuda u svijetu.

Postoje li možda naznake da bi kralj Charles III. bio još aktivniji sudionik u kreiranju dnevne politike?

Naši su ustavni aranžmani vrlo jasni i on je sam rekao da se, iako je strastven u svezi s mnogim pitanjima, nema namjeru uključivati dublje u dnevnu politiku. Mislim da kralj može učiniti mnogo da prodrma nacionalni narativ, kako o stvarima kao što su zajednica i okoliš, tako i o volontiranju i mladima, ali i da održi našu Uniju na okupu. Mi smo četiri nacije koje se drže zajedno u Ujedinjenom Kraljevstvu i to je važna kontinuirana uloga. I krunidbena publika predstavljat će njegovu ulogu. Prvo, bit će predstavnici različitih državnih i javnih institucija Ujedinjenoga Kraljevstva, uključujući visoke članove Vlade i Parlamenta, gradova i druge predstavnike iz Ujedinjenoga Kraljevstva. Bit će dio međunarodnih dostojanstvenika, neki su od njih iz Kraljevstva odnosno ostalih 14 zemalja kojima je kralj šef države te Commonwealtha. Mislim da se očekuje više od 100 šefova država uključujući, drago mi je reći, predsjednika Milanovića i prvu damu. No što je važno za krunidbu, ovaj će put biti i velika skupina ljudi koji predstavljaju život zajednice u Ujedinjenom Kraljevstvu. Dakle ljudi koji su prepoznati po svom osobnom prinosu zajednicama diljem Ujedinjenoga Kraljevstva, bilo da su to vo-

lonteri, bilo da su učitelji ili zdravstveni radnici. Ljudi su to koji predstavljaju i povezuju kralja s narodom.

Može se očekivati i veliko zanimanje medija.

I medija i javnosti. Za moga boravka u Ujedinjenom Kraljevstvu prije nekoliko tjedana, prema onome što sam vidio, događaji oko krunidbe zacijelo su tema broj jedan.

Ujedinjeni protiv agresije

Nastavno, otvorili bismo i neke druge teme. Na žalost, u potpuno smo neizvjesnoj geopolitičkoj situaciji. Više od godinu dana svjedočimo agresiji na Ukrajinu, sve su glasnije aspiracije za kreiranje nekoga novog svjetskog poretka.

Potpuno ste u pravu. Ovo su prilično ozbiljna vremena. Suočeni smo ne samo s neposrednim učinkom ruske agresije u Ukrajini nego i s posljedicama toga. I u smislu implikacija na europsku sigurnost, implikacija na međunarodni poredak temeljen na pravilima, ali i na svakodnevni život ljudi, troš-

kove života, cijene nafte i slično. Dakle ovo jesu ozbiljna vremena i sigurno je da je Vlada Ujedinjenoga Kraljevstva apsolutno predana suprotstavljanju ruskoj agresiji i potpori Ukrajini na svaki način. I mislim da je ono što je bilo stvarno važno i nevjerovatno ohrabrujuće u ovih godinu i pol ruske invazije taj ujedinjeni odgovor, ne samo ovdje u Europi nego i diljem svijeta, ta snaga, slanje poruka i potpora Ukrajini i kritika poteza Rusije. Vidjeli smo da su se ljudi i vlade stvarno udružili kako bi podržali Ukrajinu, ali i kako bi poslali jasan signal Rusiji da je ovakvo ponašanje neprihvatljivo.

VEĆINU TROŠKOVA POKRIT ĆE DRŽAVNI PRORAČUN

Bit ću slobodan postaviti pitanje za koje znam da će zanimati hrvatsku javnost – tko će snositi troškove središnje i svih ostalih ceremonija krunidbe? Hoće li sve ići na trošak Državnoga proračuna UK-a odnosno poreznih obveznika?

Odgovor je da je riječ o nekoliko izvora, uključujući i proračun kraljevske obitelji. Ali, da, velika će većina doći iz izvora Državnoga proračuna. Da budem iskren, mislim da je to jedino ispravno. Prije svega za ovakve događaje važno je da se država uključi kako bismo bili uspješni i kako bi se osiguralo da stvari poput sigurnosnog aspekta funkcioniraju. U osnovi to je nacionalna prigoda,

to je apsolutno i ključni ustavni trenutak za zemlju. Ovo je trenutak kada to nije samo važno politički i za društvo nego također mislim da je, kao što smo malo prije rekli, trenutak da se cijela zemlja okupi i milijuni ljudi budu uključeni u ovo te da ih ta prigoda zbliži. Dakle mislim da je ispravno da pokriće troškova dolazi od države.

ZA UK NEMA POVRATKA U EUROPSKU UNIJU

Hoće li se Ujedinjeno Kraljevstvo vratiti u Europsku uniju?

Odgovor je jasan – ne. Stanovništvo UK-a donijelo je jasnu odluku o članstvu. Iskreno govoreći, bilo je jako važno usredotočiti se na provedbu izlaska iz EU-a. Imali smo nekoliko teških godina pokušavajući razriješiti taj proces i mislim da smo Windsorskim dogovorom prije nekoliko tjedana riješili gotovo posljednje otvoreno pitanje koje je bilo izazovno u pregovorima između UK-a i EU-a nakon Brexita. Ono što to sada stvarno znači jest da možemo ići naprijed i usredotočiti se na stvari koje su doista važne, a to je način na koji stvaramo novu vrst partnerstva izvan EU-a i oko pitanja koja nas ujedinjuju. Bilo da se radi o borbi protiv ruske agresije u Ukrajini, bilo o tome kako ćemo svoja gospodarstva postaviti na stabilnije temelje uključujući kako uzimamo u obzir stvari poput klimatskih promjena, kako poboljšavamo trgovinu između naših zemalja. Sve su to izazovi s kojima se možemo uhvatiti ukoštac zajedno.

Tu je, jasno, važna i uloga i poruka koju šalje NATO kao vojna sila koja je ipak okrenuta očuvanju svjetskog mira.

Iste činjenice kao i u prethodnom odgovoru stoje i unutar NATO-a gdje Savez izgleda jači nego ikad prije. Upravo smo pozdravili Finsku kao 31. članicu NATO-a, a vrlo brzo poželjet ćemo dobrodošlicu i Švedskoj. Ovo su ozbiljna vremena, ali su također vremena u kojima moramo pokazati stvarnu odlučnost da se suprotstavimo tim izazovima i da to činimo zajedno s prijateljima i saveznicima. Jedna od najvažnijih tema na kojoj radi moje Veleposlanstvo ovdje u Hrvatskoj s hrvatskom Vladom, našom saveznicom u NATO-u, jest naše sigurnosno i obrambeno partnerstvo. Zajednički rad na provođenju sigurnosti, stabilnosti i prosperiteta u regiji zapadnog Balkana. Zajedničko sagledavanje globalnih izazova poput načina na koji se odvikavamo od fosilnih goriva i okrećemo se zelenoj energiji. To je jako važno u borbi protiv klimatskih promjena, ali je također važno u geopolitičkom kontekstu u kojem trenutačno živimo. Dakle postoji niz stvari koje daju ozbiljan kontekst za ono što radimo, ali i povećavaju odlučnost Ujedinjenoga Kraljevstva da djeluje na međunarodnoj razini. To također daje pravu svrhu našem partnerstvu ovdje u Hrvatskoj.

Kakvi su odnosi službenog Zagreba i Londona?

Naše su veze vrlo jake. Malo prije razgovarali smo o brojnim stvarima koje nas povezuju, bilo da se radi o snažnom odnosu u obrani i sigurnosti, bilo da se radi o zajedničkom radu na globalnim sigurnosnim izazovima poput stabilnosti, sigurnosti i prosperiteta u jugoistočnoj Europi, bilo da se radi o globalnim izazovima kao što su klimatske promjene i način na koji prelazimo na zelenu energiju. To su prilike poput tvrtka iz Ujedinjenoga Kraljevstva i Hrvatske, a jedna od stvari na kojima trenutačno radimo jest suradnja u tehnologiji, znanosti i inovacijama, što je odlično za obje zemlje. Ali u pozadini su svega toga veze između ljudi, a to su tisuće Britanaca koji posjećuju Hrvatsku svake godine ili studenti koji odlaze studirati u Ujedinjeno Kraljevstvo, ili mnoge obiteljske veze. No također je važno reći da postoji jaka politička volja s obje strane za bližu suradnju i sa zadovoljstvom mogu dati svježi primjer posjeta ministra Gordana Grlića Radmana Velikoj Britaniji i susreta s našim ministrom vanjskih poslova Jamesom Cleverlyjem. S tog je sastanka poslana snažna poruka o tome kako cijenimo naše partnerstvo.

Dotaknuli smo se jugoistoka Europe, molim za Vaš komentar za situaciju u Hrvatskoj susjednim zemljama: Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. U njima su stalno neki novi politički izazovi...

Britanija je već dugo zainteresirana za sigurnost i stabilnost jugoistočne Europe, tj. zapadnog Balkana. Očito smo imali angažman 1990-ih, ali i od tada. I kao stalna članica Vijeća sigurnosti, članica Kvinte (čine ju SAD, Velika Britanija, Njemačka, Francuska i Italija, *op. a.*), ali i vaš vodeći europski sigurnosni partner, a naravno i kao članica NATO-a, potičući neke zemlje u regiji da se pridruže Savezu. To je regija koja i dalje ima stvarne izazove pa smo mi prvenstveno angažirani u ohrabivanju Bosne i Hercegovine na njezinu europskom putu, na ohrabivanju političkih predstavnika svih naroda u BiH da stvarno preuzmu odgovornost za okončanje dijela nefunkcionalnosti unutar BiH posljednjih nekoliko godina i provođenje političkih reformi, ali i da preuzmu odgovornost prema svojim građanima. U Crnoj Gori posljednjih je nekoliko godina bilo razmjerno turbulentno na političkom planu. Sada je očito da zemlja ima novoga predsjednika, provest će parlamentarne izbore u lipnju i mislimo da je to prava prilika, nadamo se, za izgradnju stabilnije koalicije i usvajanje nekih od reformi vladavine prava koje će biti ključne za nastavak europskog puta Crne Gore i nešto što snažno podupiremo kao bliski saveznik Crne Gore u NATO-u. Ohrabreni smo nedavnim napretkom u dijalogu Srbije i Kosova.

Ali važno je, kao i uvijek, natjerati obje strane da sada provedu te sporazume i krenu naprijed. Znam da to nikada nije lako, ali to je jedan od razloga zašto smo mi i drugi partneri toliko angažirani u regiji. Imenovali smo 2021. godine izvrsna posebnog izaslanika za regiju, lorda Stuarda Peacha, i on je bio nevjerojatno aktivan zajedno s drugim izaslanicima iz Kvinte i međunarodnim predstavnicima u pokušaju da podupru pozitivne procese u regiji. I to je bitno ne samo za sigurnost i stabilnost nego i za prosperitet jer na kraju dana to će donijeti ovoj regiji neku vrst izvjesnije budućnosti.

Vlada pred izazovima

Kako ocjenjujete stanje unutar Vaše države, gospodarstvo nije baš u sjajnu stanju, govorimo o nedostatku radne snage? Međunarodni monetarni fond objavio je predviđanja da je Britanija jedino napredno gospodarstvo među zemljama članicama G7 koje bi u ovoj godini moglo imati pad...

Dakle Ujedinjeno Kraljevstvo nije među razvijenim zemljama i gospodarstvima u svijetu usamljeno po raznim izazovima. MMF je rekao da se 90 % razvijenih gospodarstava susrelo s teškoćama ove godine

i da iza toga postoje različiti razlozi: bilo da je to učinak pandemije, bilo zastrašujući rat Rusije u Ukrajini i svojevrsni "učinak valova" u svezi s tim. Ali u isto vrijeme mislim da ima puno pozitivnih strana. Spomenuli ste usporedbe s G7. Ujedinjeno Kraljevstvo bilo je najbrže rastuće gospodarstvo u G7 u 2021. i 2022. Ako napravite usporedbe, ljudi često pitaju o Brexitu, ali zapravo ako pogledate od Brexita do danas, naše je gospodarstvo raslo približno istom stopom kao njemačko. Dakle, zapravo, problemi s kojima se trenutačno suočavamo nisu jedinstveni samo za UK. Ono što mislim da je važno jest da naša Vlada uvodi politike koje su osmišljene kako bi zaštitile najugroženije i držali gospodarstvo na zdravim temeljima. Ali važno je i to učiniti bez izazivanja veće inflacije, što je izazov za sve naše vlade, ali je također povezano s budućnošću. Primjer je za to pridruživanje Ujedinjenoga Kraljevstva Transpaci-fičkom trgovinskom partnerstvu – mi smo tu prva europska članica – i radi se o velikim ulaganjima za budućnost. Velika ulaganja u tržišta bit će važna za nas u budućnosti. Važno je također da je UK treće tehnološko gospodarstvo, vrijedno bilijune dolara, nakon SAD-a i Kine. Dakle postoje sjajni temelji za budućnost. Mislim da to ne mijenja činjenicu da je trenutačno za sve nas teško

razdoblje, ali mislim da je budućnost vrlo pozitivna.

Osijek će od ovog ljeta ponovno biti povezan s Londonom izravnim avionskim letom. Posve je jasno da Osječani, Slavonci i stanovnici cijelog istoka Hrvatske imaju bezbroj razloga zašto posjetiti London i Otok. No što biste poručili svojim sunarodnjacima, koji su to razlozi da oni posjete Osijek i istok Hrvatske?

Prije svega, važno je da kao britanski veleposlanik kažem: „Da, u pravu ste, postoji mnogo razloga da posjetite Ujedinjeno Kraljevstvo” i potičem ljude da to učine. No, iskreno, i Vi ste u pravu, puno je razloga zašto bi Britanci željeli i trebali posjetiti ne samo Osijek nego i cijelu Slavoniju. Postoji toliko mnogo stvari koje privlače ljude u ovaj dio Hrvatske i razloga zbog kojih uživam dolaziti u Slavoniju otkako sam veleposlanik, a to su, evo samo nekoliko primjera: hrana i prekrasna vina koje imate. I stvarno srdačno gostoprimstvo. Radi se i o vašemu prekrasnom krajoliku i prirodi. Imate divne gradove, lijepa mjesta za posjetiti, bilo da je to ovdje u Osijeku, bilo da su to mjesta poput đakovačke katedrale ili mjesta poput prekrasnoga novog muzeja u Vučedolu. Kao što možete zaključiti, ja bih posjet Slavoniji u cijelosti preporučio. Situacija se svakako mijenja u vašu korist, Hrvatska je zacijelo vidljivija u Ujedinjenom Kraljevstvu nego prije. I, da, naravno, ljudi poznaju obalu i to je prekrasna ponuda koju Hrvatska ima, ali mislim da Britanci posebno vole otići s plaže i krenuti "na stazu". Vole se osjećati kao da otkrivaju nešto novo. Vole prirodu i vole odličnu hranu i vole povijest. Dakle zbog njihove želje za istraživanjem ili zbog nove zračne veze koja će doći u Osijek uopće me ne bi iznenadilo da gosti iz UK-a počnu sve češće dolaziti u ovaj dio vaše zemlje.

Razgovarao Dario Kuštro,
Glas Slavonije, 3. svibnja, str. 4. i 5.

U SABORU ODRŽAN OKRUGLI STOL "PARLAMENTARNA DIPLOMACIJA – CILJEVI I PRAKSA"²

Saborski Odbor za vanjsku politiku u suorganizaciji s Hrvatskim diplomatskim klubom održao je u ponedjeljak 22. svibnja okrugli stol s temom "Parlamentarna diplomacija – ciljevi i praksa", obilježavajući na taj način i trideset i prvu godiš-

njicu primitka RH u Organizaciju ujedinjenih naroda.

Okrugli stol otvorio je predsjednik Odbora za vanjsku politiku Gari Cappelli koji je naglasio važnu ulogu Hrvatskoga sabora u pozicioniranju Hrvatske na međunarodnom planu, bilo djelovanjem kroz razne međunarodne organizacije, bilo kroz rad Odbora za vanjske poslove, Odbora za europske poslove, Odbora za međuparlamentarnu suradnju, Međuparlamentarne skupine prijateljstva i kroz brojne druge aktivnosti parlamentarne diplomacije kojima Sabor doprinosi hrvatskoj vanjskoj politici i hrvatskim interesima općenito. „Ovaj okrugli stol dobra je prilika da razmijenimo mišljenja na koji način se klasična i parlamentarna diplomacija isprepliću i nadopunjuju i koji su ciljevi parlamentarne diplomacije u budućnosti”, kazao je predsjednik Odbora Cappelli.

S lijeva: Emilio Marin, Gari Capelli i Erik Fabijanić

Predsjednik Hrvatskog diplomatskoga kluba veleposlanik Emilio Marin kazao je da je Klub nedavno obilježio 20 godina postojanja, a u njegovu radu sudjeluju i umirovljeni i aktivni veleposlanici. „Kao umirovljeni veleposlanici slobodniji smo u svojim izlaganjima, pa nam je i bliža parlamentarna nego klasična diplomacija”, kazao je veleposlanik Marin. Ujedno je podsjetio i na važnu ulogu stranih parlamenata i parlamentarne diplomacije u razdoblju međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske. Također je obavijestio okupljene da je nedavno izašao iz tiska šesti svezak *Sjećanja i priloga za povijest diplomacije Republike Hrvatske* ističući da je to najvrjedniji pothvat u sveukupnoj djelatnosti Kluba u svih 20-ak godina.

Nazočnima se obratio potpredsjednik Hrvatskoga sabora Furio Radin koji se osvrnuo na razdoblje nakon međunarodnoga priznanja RH, od uspostave diplomatskih odnosa, multilateralnih i bilateralnih kontakata, kako na razini izvršne vlasti, tako i na razini parlamenata. „Hrvatski sabor i njegovi

² Preuzeto (uz neznatne preinake i manje dopune što se tiču nastupa članova HDK-a na skupu) s portala <https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/u-saboru-odrzan-okrugli-stol-parlamentarna-diplomacija-ciljevi-i-praksa>

zastupnici u ranim su devedesetim godinama prošlog stoljeća pridonosili parlamentarnom diplomacijom razvoju međunarodnih odnosa i ostvarivanju ciljeva hrvatske vanjske politike, kako na bilateralnoj razini tako i kroz mnogobrojne značajne aktivnosti u parlamentarnim skupštinama raznih međunarodnih organizacija”, podsjetio je potpredsjednik Radin te dodao kako je od tada do danas Hrvatski sabor uspostavio izravne odnose s parlamentarnim domovima preko stotinu država, zastupajući političke i gospodarske interese Republike Hrvatske, potičući i kulturnu, znanstvenu i svaku drugu suradnju te pridonoseći, uza sve druge poluge hrvatske diplomacije i politike, boljem međusobnom razumijevanju i ostvarivanju strateških interesa. „Danas, kad je Hrvatska punopravna članica gotovo svih međunarodnih institucija, UN-a, Vijeća Europe, NATO-a, EU-a i brojnih drugih, a uskoro će, nadamo se i članstvom u OECD-u dovršiti svoju međunarodnu integraciju u najvažnije organizacije, ne smijemo zaboraviti da je taj put ipak bio trnovit, dugotrajan i zahtjevan”, istaknuo je Radin.

„Danas, a bit će to još izraženije u budućnosti, jača i uloga i odgovornost parlamenata kako u prinosu jačanju mira, stabilnosti, gospodarskog i socijalnog napretka i ravnomjernog razvoja, demokracije i međunarodnoga pravnog poretka, te općenito jačanju suradnje i multilateralizma. Važno je i zajednički prepoznati i iznaći adekvatne odgovore za nove izazove kao što su klimatske promjene i njihove posljedice, tehnološki napredak i brojna pitanja koja se otvaraju zajedno s tim napretkom, te naravno nove političke, gospodarske, zdravstvene i druge krize u još uvijek turbulentnom i nepredvidljivom svijetu”, kazao je Radin. „Nadam se da će hrvatska parlamentarna diplomacija nastaviti jačati i prilagođavati se novim okolnostima, kako onim vezanim uz geostrateške promjene koje su uzdrmale međunarodne datosti, tako i onim vezanim uz nove modalitete djelovanja uz primjenu modernih tehnologija, ne zanemarujući pri tom da su izravni kontakti, razmjena stajališta i mišljenja ipak preduvjet boljem međusobnom ra-

zumijevanju i uvažavanju i boljim međunarodnim odnosima”, zaključio je Radin.

Državni tajnik u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Frano Matušić, u vezi s obilježavanjem 31. godišnjice primitka Republike Hrvatske u UN istaknuo je kako su Ujedinjeni narodi tijekom 71 godine postojanja uvijek nastojali naći rješenja za globalne i aktualne izazove, poput klimatskih promjena, pandemije, gladi i siromaštva, energetske krize te agresije Rusije na Ukrajinu. „Sve je to dovelo svijet pred izazove koji utječu na međunarodni pravni i sigurnosni poredak i pridonosi produbljivanju krize multilateralizma”, kazao je Matušić. „Hrvatska je prije trideset i jednu godinu zaokružila svoj međunarodno pravni legitimitet i od tada je u okviru UN-a dala veliki prinos u brojnim UN-ovim tijelima i mirovnim operacijama”, dodao je. Istaknuo je da Hrvatska nastavlja sa svojim nacionalnim prioritetima u kontekstu ljudskih prava, poput borbe protiv diskriminacije žena, zaštite prava djeteta, zaštite osoba s invaliditetom, manjina, osvješćivanja pitanja progona kršćana, itd. „Agresija Rusije na Ukrajinu grubo je kršenje temeljnih načela međunarodnoga prava, i prijetnja europskoj sigurnosti, što ostavlja posljedice i na UN te je u ovim okolnostima potreba za parlamentarnom diplomacijom vrlo izražena”, istaknuo je Matušić.

Sudionicima i gostima okruglog stola obratio se i zastupnik u njemačkom Bundestagu hrvatskog podrijetla Josip Juratović koji je govorio o parlamentarnoj diplomaciji na temelju vlastitog zastupničkog rada i iskustva te uložio Hrvatske u kontekstu odnosa EU-a sa zemljama jugoistočne Europe (JIE) koje imaju perspektivu ulaska u EU. „U kontekstu parlamentarne diplomacije, prostor JIE je vrlo česta tema, s jedne strane su Slovenija i Hrvatska koje su članice EU-a, a s druge strane šest država JIE koje još nisu”, kazao je Juratović, ističući kako se na toj "parlamentarnoj liniji" susreću zastupnici i razmjenjuju mišljenja. „Državu se ne gleda po geografskoj veličini, nego koliko se uključuje u procese, koliko poštuje demokratske vrijednosti, slobode i prava”, istaknuo je. Prisjećajući se razdoblja prije ulaska Hrvatske u članstvo EU-e, Juratović je istaknuo koliko je bitno da se hrvatska dijaspora uključi u politički život i političke procese u zemljama u kojima žive. Također je naglasio važnost jačanja institucija i njihove funkcionalnosti, jer kako je naglasio, bez jakih i sposobnih institucija dolazi do balkanizacije Europe. „Uloga slobodne demokratske Europe treba se očitovati u podršci demokratskim snagama”, kazao je Juratović.

Zastupnik u Europskom parlamentu Karlo Ressler govorio je o utjecaju Europskog parlamenta na vanjsku politiku te promociji hrvatskih interesa u EP-u. „Države su danas suočene s tektonskim promjenama, u samo nekoliko mjeseci događaju se novi procesi, tehnologija vrlo brzo napreduje i u takvu kontekstu nitko nikoga ne čeka, nitko nikome ne će ništa darovati”, kazao je Ressler. Podsjetio je da je Europski parlament (EP) jedina izravno izabrana institucija, no iako su vanjskih poslovi najčešće shvaćeni kao primarna odgovornost izvršne vlasti, Ressler naglašava da parlamentarna demokracija uključuje i dimenziju aktivne uloge parlamenta u segmentu vanjske politike, posebno nakon Lisabonskog ugovora.

„Parlamentarna diplomacija daje dodatnu vrijednost europskom vanjskopolitičkom djelovanju, pogotovo u odnosima sa zemljama JIE, ona doseže i tamo kamo klasična diplomacija ne može, npr. u kontaktima s akterima koji nisu tipično državni poput nevladinih organizacija”, kazao je Ressler. Osvrnuo se na Hrvatsku u kontekstu EP-a, te izazova poput pandemije korona virusa, agresije Rusije na Ukrajinu i za Hrvatsku, dodatno, posljedica potresa. „Postoje neka razmišljanja da članstvo u EU-u rastaće našu suverenost, no pokazalo se upravo suprotno, da ono donosi sigurnost, stabilnost i prosperitet”, rekao je Ressler, dodavši kako je lakše suočiti se s izazovima kad smo dio zajednice koja ima skoro pola milijarde ljudi i koja ima znanja koja se prelijevaju i na hrvatske institucije, što je od nezaobilazne strateške vrijednosti. „Osnažiti hrvatski glas u EP-u ključno je u donošenju europskih propisa koji velikim dijelom određuju i kako će se poslovati i živjeti u Hrvatskoj”, naglasio je Ressler.

Govoreći o parlamentarnoj diplomaciji u okviru inicijativa međunarodne regionalne suradnje zastupnica Ivana Posavec Krivec, voditeljica Izaslanstva Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini Procesu suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP), istaknula je kako osnovna ideja svih onih koji Hrvatsku predstavljaju u svijetu, pa tako i 151 saborskog zastupnika, treba biti sadržana u jedinstvenoj hrvatskoj vanjskoj politici. „Samo je jedna vanjska politika, a kako ćemo joj ponaosob pristupiti, pitanje je svakoga od nas”, rekla je gđa Posavec Krivec te dodala da disonantni tonovi u vanjskoj politici čine štetu našoj zemlji.

Također je rekla kako za svaki odlazak i putovanje izvan zemlje, uz dobro pripremu i znanje, treba imati i osobni dignitet jer se, kako je istaknula, sve ono što se izgovori, izgovori u ime države koju se predstavlja. U nastavku obraćanja navela je primjer položaja Hrvatske u inicijativi SEECP-a nagla-

sivši kako su na zasjedanjima Parlamentarne skupštine te inicijative često sve oči uprte u Hrvatsku kao zagovarateljicu daljnjeg proširenja EU-a. „I Priština i Beograd, i Tirana i Skoplje, od nas puno očekuju i oslanjaju se na nas kao državu članicu Unije, a takav status nosi veliki legitimitet, ali i odgovornost kako bismo ostali vjerodostojni i zagovarali daljnji proces proširenja Unije, a kao članica Unije u svojim nastupima moramo biti usklađeni i s Europskim parlamentom”, naglasila je gđa Posavec Krivec.

Govoreći o određenim prednostima parlamentarne diplomacije i njezinih aktera rekla je kako su parlamentarci političari koji drugim kolegama pristupaju također kao političarima i međusobno si mogu reći stvari koje, po njezinu mišljenju, diplomati ne mogu, vodeći se pravilima po kojima klasična diplomacija funkcionira. „Ono što je važno jest da moramo stalno razgovarati, razmjenjivati promišljanja i tražiti rješenja te aktivno djelovati, a ono što je Hrvatski sabor uvijek činilo posebnim jest konsenzus i zajedništvo o bitnim nacionalnim pitanjima naše povijesti i upravo na tome trebamo graditi našu budućnost”, zaključila je gđa Posavec Krivec.

O parlamentarnoj diplomaciji u kontekstu promijenjenih geopolitičkih okolnosti govorio je predsjednik Odbora za međuparlamentarnu suradnju Erik Fabijanić naglasivši kako je na čelu jednog atipičnog saborskog radnog tijela koje u sebi objedinjava i multilateralnu i bilateralnu diplomaciju. „U tom odboru sjede svi zastupnici koji kao voditelji izaslanstava predstavljaju Sabor u međunarodnim parlamentarnim organizacijama, institucijama i inicijativama i kojih je više od četrdeset, a Odbor vodi brigu i o preko 80 skupina prijateljstava u Saboru i tako sljubljujemo te dvije vrste diplomacije”, rekao je Fabijanić.

Kada je riječ o promjenama u geopolitičkim prilikama u svijetu istaknuo je kako se prema nekim predviđanjima, prognozama i analizama pokazuje da će u svijetu doći do novih konflikata koji će prvenstveno biti povezani s nedostatnim tržištima energenata i prehrambenih proizvoda što će dovesti do socijalnih nemira. „Tenzije koje su već otvorene, agresija Rusije na Ukrajinu, ali i razvoj novih bipolarnosti u svijetu, posebno među naj-

moćnijim državama svijeta, uz probleme s energijom, s opskrbom hranom te klimatskim promjenama, neke su od najvećih problema koji se ističu u istraživanjima onih koji se bave upravljanjem krizama”, upozorio je Fabijanić.

U kratkoj raspravi sudjelovalo je dvoje članova HDK-a: dr. sc. Zdenka Weber i Miljenko Žagar. Gđa Weber čestitala je g. Juratoviću na onom što radi u Berlinu i izrazila mišljenje da bi i veći broj Hrvata koji žive u Njemačkoj trebali slijediti njegov primjer i tako pridonijeti boljem svojem položaju u toj zemlji.

KONČAR

Veleposlanik Žagar imao je podulje izlaganje. Prvo je podsjetio da se u VI. svesku *Sjećanja i priloga za povijest diplomacije RH* nalazi članak o temi za koju nitko u RH ne zna, a to je da je 1933. godine Robert Schuman (jedan od trojice koji su kasnije osnovali ono iz čega je izrasla EU) iznio zamisao da se osnuje slobodna i suverena hrvatska država i to na osnovi obavijesti da je tadanja Jugoslavija bila tamnica naroda i da su u njoj Hrvati ugroženi. Taj je Schuman nekoliko puta, kao parlamentarni zastupnik pa kao ministar vanjskih poslova, odlazio u Beograd i upozoravao kralja da je stanje neizdrživo. Tadanjeg je ministra vanjskih poslova Barthoua upozorio da kralja koji uskoro dolazi u posjet Francuskoj treba dobro čuvati. On ga nije poslušao. Godinu kasnije dogodio se atentat.

Schuman je upozoravao i Churchilla (a ne treba zaboraviti da je u Versaillesu 1919. stvorena monarhistička Jugoslavija i da su Francuzi i Britanci odgovorni za tadanji poredak u Europi). Schuman je pak držao da su Francuzi osobito odgovorni jer su stajali iza stvaranja Jugoslavije. Međutim, Churchill je odgovorio da se načelno slaže s njim, ali da su tada drugi problemi bitniji. Naime, Hitler je došao na vlast i učinio svoje. A da toga nije bilo, da je osnovana slobodna i suverena hrvatska država, povijest svijeta, a osobito Balkana, bila bi drukčija. Ne bi bilo NDH, ne bi bilo pokolja nad Hrvatima za vrijeme rata i nakon njega od četnika i komunista u Hrvatskoj.

Rekao je da je HDK objavio ovaj članak koji nije sjećanje, ali jest *prilog*. Naime, naslov je niza svezaka *Sjećanja i prilozi...* „Ima među nama ljudi koji drže da ovaj šesti svezak, pa ni svih šest svezaka, ne znače bogzna što jer to nitko ne čita. A ja im kažem: ako se zbroje stanovnici zemalja o kojima se piše u ovoj knjizi – ima ih oko dvije i

pol milijarde (tu je Kina, Rusija i još neke velike zemlje, a radi se o 40-ak zemalja). Neka iz svake od tih zemalja samo 10 ljudi sazna za knjigu – to je oko 400 ljudi!”

Upozorio je da bi bilo dobro da se u tu knjigu malo zaviri jer je u ovom trenutku spomenuti članak na stolu ministra vanjskih poslova RH, predsjednika Vlade i predsjednika države. Zanima ga hoće li oni reagirati. Zatim je pohvalio izlaganje g. Juratovića, ali je i zanemario upozorenje predsjedavajućega da je obilato pretjerao u duljini izlaganja te je iznio svoju višekratno opetovanu priču o trima visokim njemačkim dužnosnicima (od kojih je jedan kasnije postao veleposlanikom SR Njemačke u RH) koji su Hrvate nazivali balkanskim plemenom.

Na kraju je upozorio kako mi govorimo o parlamentarnoj diplomaciji, o suradnji parlamenata, a nemamo veleposlanika na dvama najvažnijim punktovima u Europi: pri Svetoj Stolici i u Francuskoj. Zašto nemamo? Jer su dva brda međusobno posvađana. Predlaže da Hrvatski sabor pozove obojicu da se sastanu i riješe ova pitanja. Ako ne mogu – neka kažu pa će Sabor to riješiti.

Nakon kratke rasprave predsjednik Odbora za vanjsku politiku Gari Cappelli zaključno je rekao da je konferencija pokazala kako uloga nacionalnih parlamenata ima značajno mjesto u jačanju demokratizacije društva, razvijanju odnosa među državama i unaprjeđenju parlamentarnog dijaloga kao i općenito djelovanja na vanjskopolitičkome planu. „Zaključio bih kako djelovanje Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela i izaslanstava u međunarodnim odnosima daje poseban obol hrvatskoj vanjskoj politici i općenito hrvatskim interesima kako u vremenima stvaranja naše države tako i do današnjeg dana”, istaknuo je Cappelli.

VELEPOSŁANIK UKRAJINE PODUČIO MILANOVIĆA: "SLAVA UKRAJINI! HEROJIMA SLAVA!"³

Ukrajinski veleposlanik Vasilj Kirilič na Facebooku je odgovorio predsjedniku Zoranu Milanoviću, koji je prije dva dana zatražio da se u Hrvatskoj ne koristi pozdrav "Slava Ukrajini".

„Mučim se kao Isus da stavimo pokliče poput ZDS-a sa strane. Ako nisi shvatio, ne mogu te preodgajati. No između 'Za dom spremni' i 'Slava Ukrajini' nema razlike. To je poklič najradikalnijih šovinstava zapadne Ukrajine koji su radili s

³ <https://www.maxportal.hr/premium-sadržaj/veleposlanik-ukrajine-poducio-milanovica-slava-ukrajini-herojima-slava>

nacistima i pobili tisuće Židova, Poljaka... To ne želim slušati u Hrvatskoj. To što su se neki lideri navukli na to, ne zanima me. Neka izmisle drugačiji pozdrav. Neka maknu i Rusiju i Ukrajinu. Kijev je daleko, Moskva još dalje", kazao je Milano-
vić.

O korištenju ZDS-a u Hrvatskoj rekao je: „Svoju poentu sam rekao u više navrata. Ne mogu to raditi unedogled. To nam radi štetu. Komemoracija u Bleiburgu – ako to nekima u Hrvatskoj nešto znači, ako je tamo stradao netko drag, nedužan, postoji dosta načina za

Nj.E. g. Vasilj Kirilič komemoraciju. To je ponižavajuće za Hrvatsku.” „Da se nije provociralo Austrijance, moglo je i dalje biti u Austriji. To je borba protiv tlačitelja, tirana iz Njegoševе strofe... Za par dana će biti godišnjica bitke na Sutjesci gdje su poginule stotine Dalmatinaca. Meni je to antifašizam”, dodao je.

Veleposlanik Ukrajine indirektno odgovorio Milanoviću

Nedugo nakon njegovih izjava na profilu Facebook ukrajinskog veleposlanstva u Hrvatskoj objavio se veleposlanik Vasilj Kirilič.

„Mojim dragim Hrvatima o smislu pozdrava „Slava Ukrajini! – Herojima slava!“ Još jednom, za one koji nisu mogao shvatiti. I još jednom, za one koji ne žele shvatiti.

Na centralnome križu Gradskog groblja u Zadru ima natpis „Oni su Hrvatska – njima je dugujemo“. Te su riječi hrvatskog branitelja i književnika Ivice Matešića Jeremije uklesane gotovo na svim spomenicima poginulim braniteljima u Domovinskom ratu Zadarske županije. Ovaj je natpis podsjetnik Hrvatima da duguju sve braniteljima Domovine. Dužnost pamti i činiti dobro za Domovinu u sjećanju na njezine branitelje. Slaviti svoju Domovinu.

„Lijepa naša Domovino“, oni pjevaju u himni Republike Hrvatske s rukom na srcu. „Živjela Hrvatska!“, tim riječima oni završavaju govor, bilo službeni, bilo neformalni.

I onda čujemo „Slava Ukrajini!“ iz usta lidera zemalja slobodnog svijeta. Milijuni kršćana s pokornošću izgovaraju „Slava Isusu Kristu“ kad slave Spasitelja. A među tisućama probija se „Slava

Ukrajini!“ Na takav način mi Ukrajinci slavimo svoju Domovinu, u teškim mukama rođenu i rukom agresora okrvavljenu.

Prvi put „Slava Ukrajini!“ kao pozdrav zvučalo je u Harkovu u krugu studenata krajem 19. stoljeća. Već 1917. godine brojni Ukrajinci u Irkutsku i Vladivostoku (Rusija) krenuli su u mirni prosvjed s riječima „Slava Ukrajini!“. 12. srpnja 1917. godine „Slava Ukrajini!“ čulo se u Sevastopolju. Ukrajinci su slavili osnivanje svoje države.

Na Trgu svete Sofije u Kijevu 22. siječnja 1919. godine proglašenje tzv. Akta Ujedinjenja (ujedinjenja zemalja Ukrajine u jednu državu) pratilo se glasnim „Slava Ukrajini!“

„Slava Ukrajini!“ živjelo je u srcima Ukrajinaca stoljećima kao izraz njihove vječite žudnje za izgradnjom neovisne države. Taj je pozdrav bio je visoko u zraku devedesetih godina, po trgovima i dvoranama za vrijeme obnove neovisnosti Ukrajine.

„Slava Ukrajini!“ oprano je krvlju od ruke ruskog agresora. Ta slava ne će umrijeti, ne će poginuti.. (kako pjevamo mi u našoj državnoj himni). Jer je to slava svoje Domovine i njezinih branitelja.

Ne bojte se slaviti svoju Domovinu. Ne bojte se izgovoriti „Slava Ukrajini!“, zato što danas ona brani slobodu. Vašu i našu. Ne bojte se. Ono što posijete, to ćete i ubrati.

Slava Ukrajini! Herojima Slava!

Veleposlanik Ukrajine Vasilj Kirilič

Objavljuje *Embassy of Ukraine to the Republic of Croatia* u četvrtak, 1. lipnja 2023.

2 lipnja, 2023. maxportal

HTJELI SU IH SPELJEČITI DA UZMU DJECU⁴

Razgovor s Tomislavom Bošnjakom

Hrvatski državljani koji su šest mjeseci proveli u Zambiji, gdje su oslobođeni optužbe za navodnu trgovinu djecom, sretno su se vratili u Hrvatsku. Stigli su sa svojom djecom za koju su se borili mjesecima u ovoj afričkoj državi. Golemu ulogu u njihovu oslobađanju imao je cijeli tim predvođen hrvatskim veleposlanikom u Egiptu, Tomislavom Bošnjakom. U Zambiji je proveo posljednjih mjesec dana u naporima da Hrvatima osigura povratak u njihovu domovinu nakon šestomjesečne agonije koju su ondje prolazili. U trenu kad je premijer Andrej Plenković, kako doznajemo, odlučio pos-

⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. lipnja.

lati Bošnjaka u Zambiju, stvari su se za Hrvate okrenule nabolje. Veleposlanik Bošnjak najiskusniji je hrvatski diplomat koji iza sebe ima bogato iskustvo. Bio je i veleposlanik u Iranu i Kanadi. Uz to bio je i prvi hrvatski veleposlanik u Katru, a od 2017. veleposlanik je u Egiptu, iako pomaže hrvatskim državljanima koji su se našli u problemima u ostalim državama.

Najteži zadatak

Iza sebe je ostavio niz uspjeha u naizgled nemogućim misijama. Posljednje po kojemu ga znamo je izvlačenje Vjekoslava Prebega iz ruskog zatočeništva u rujnu prošle godine. Prebeg je otišao boriti se za Ukrajinu, a Rusi su ga zatočili kraj Mariupolja. Upravo je Bošnjak i ovdje odigrao ključnu ulogu u njegovu oslobađanju.

Izvlačenje Hrvata iz Zambije bio mu je treći, ali najteži zadatak u dugogodišnjoj karijeri, o čemu je progovorio isključivo za novine 24 sata. Dao nam je intervju u kojem je otkrio sve o dramatičnom procesu odlaska hrvatskih državljana iz ove afričke republike, ali i o drugim izazovima pred kojima se našao u dugogodišnjoj karijeri. Treba naglasiti da je Bošnjak u vrijeme Domovinskog rata obnašao dužnost savjetnika Franje Tuđmana za BiH, a upravo je u to vrijeme, kaže nam, imao dva najteža zadatka.

„Najsloženija misija bila mi je osigurati oslobađanje hrvatskih vojnika iz logora Gabela. Zatim 1993. godine osigurati konvoj humanitarne pomoći 'Bijeli put za novu Bilu' – to su mi bili najsloženiji zadatci koje sam imao. Tada sam bio povjerenik predsjednika Tuđmana za BiH. Ta su dva slučaja bila najteža, radilo se o oslobađanju tisuću naših ljudi iz tih logora” – rekao je veleposlanik Tomislav Bošnjak u razgovoru za 24 sata.

Izvlačenje Hrvata iz Zambije bio mu je, navodi treći, ali najteži i najizazovniji zadatak u dugogodišnjoj karijeri, o čemu je progovorio isključivo za 24 sata. Dao nam je intervju u kojem je otkrio sve o dramatičnom procesu odlaska hrvatskih državljana iz ove afričke države.

Poziv premijera

„Ovdje se radilo o zaista krasnim ljudima, o ovih osmero hrvatskih državljana koji su došli po posvojenju djecu. To mi je bila najveća nagrada što sam pridonio tomu da se spase iz te zemlje. Postoji mogućnost od najcrnjega scenarija do najljepšega. U svim mogućim scenarijima za naša četiri para, u najgorem slučaju oni mogu biti žrtve i kao takvima naš je posao da im pomognemo, da ih iščupamo. To smo i učinili. Došao sam posjetiti ih

prije nekoliko mjeseci, odnosno prvi put sam ih vidio prije dva i pol mjeseca te sam se potom vratio u Kairo. Potom sam, kad je zapelo, na poziv premijera Plenkovića otišao k njima u Zambiju. Ovo drugo suđenje, pred Visokim sudom u Ndoli, pratio sam od početka i bio uz njih dok nisu odletjeli u Hrvatsku” – ispričao nam je veleposlanik Bošnjak.

„U našoj službi jedan sam od rijetkih s praktičnim iskustvom običajnog prava. Uz to sam službeni sudski tumač za hrvatski, francuski, engleski i srpski. Imam akreditaciju za sudskog tumača i prevoditelja. To je jedan od razloga zašto me premijer pozvao da dođem i pomognem da ne bi

Nj.E. g. Tomislav Bošnjak došlo do loših sudskih ocjena i zaključaka. No ovo nije 'one man show'. Upućen sam po nalogu da budem na raspolaganju; moja službena dužnost na suđenju bila je tumača i prevoditelja, a uz put sam im, kad sam bio tu, bio pri ruci u savjetovanju i komuniciranju. Naši su državljani imali jako dobar odvjetnički tim, vrlo su lucidno odradili svoj posao. Ne smijemo zaboraviti ni bračni par iz hrvatske koji živi u Ndoli. Gospodin Trbović rođen je u Zambiji, a njegova supruga ruskog je podrijetla. Oni su bili uporište za sve; bez njih bi bilo teško odraditi logistički dio posla, naime, da nije bilo njih sve bi bilo nemoguće ili vraški teško izvesti. Gospodin Trbović čovjek je koji ima sve kontakte u Ndoli. Iza svega stoji veliki tim ljudi i masa dobre volje koja je nemjerljiva i zahvaljujem svima. Sve što se događalo nije bilo jednostavno, trebalo je izdržati sve skupa šest mjeseci, no četiri su hrvatska para do zadnjeg dana zadržala dostojanstvo i pribranost” – kaže nam veleposlanik.

Htjeli zadržati djecu

Ispričao nam je kako je u karijeri bio na nizu suđenja, no da ga se od početka iznimno dojmila sutkinja Visokog suda Mary Mulanda po načinu kako je pedantno vodila slučaj.

„Jedna od prijelomnih točaka na sudu bila je kad su djeca dovedena pred sud. Punih šest mjeseci nisu vidjela svoje posvojitelje, majke i očeve, a prije toga su ih vidjela svega nekoliko dana. I dakle, nakon tih šest mjeseci, kad su opet vidjela svoje majke i očeve u sudnici, ona pružaju ruke prema svojim roditeljima te im mašu. To je bio

nevjerojatan tren. Sutkinja je tada ustala, nagnula se preko stola, oči je izbuljila i nije mogla vjerovati svojim očima što vidi, ostala je nekoliko minuta u tom položaju. To je bio taj prijelomni trenutak. Ako je bilo sumnje u neke laži i optužbe da se radi o djeci koju se namjerava posvojiti u svrhu iskorištavanja, ako je postojalo iole sumnje, taj joj je prizor rasplinuo takve sumnje. Ima trenutaka u cijelom procesu koji su bili nabijeni emocijama, posebno zadnja dva dana” – govori Bošnjak.

*Predsjednik Tuđman i Tomislav Bošnjak
prigodom uručivanja vjerodajnica*

Međutim, nakon njezine odluke nastali su, kaže nam, novi problemi.

„Kad je sve bilo gotovo, kad su pušteni, kad je određeno da djeca mogu napustiti zemlju, morale su se proći neke procedure sa službom koja je imala djecu. Postojali su neki interesi određenih osoba kojima ova odluka suda nije odgovarala. Još ne znamo tko stoji iza toga, ali te su osobe do posljednjega trena pokušavale spriječiti odlazak Hrvata s djecom. Kad su vidjeli da ne mogu, na kraju su iz zloće pokušavali odugovlačiti proces. Trebali su djecu predati u petak ujutro, no predali su ih tek kad je našima taj dan trebao poletjeti zrakoplov koji su onda propustili. No moram reći da je sve uspješno odrađeno uz potporu naših ljudi. I naš Dario Klasić iz Veleposlanstva u Pretoriji i veleposlanik Cicvarić te cijeli tim ljudi uspjeli su u tome da naši državljani stignu na idući let iz Ndole. Međutim, do posljednjega trena nije se znalo što će biti. Cijeli petak proveli smo u imigracijskom odjelu, tužitelji su stalno prolazili kraj te zgrade, bilo je pritisa. Zadivljujuće je bilo to što naši oslobođeni državljani nisu popustili u svojoj dostojanstvenosti, iako je u zraku cijelo vrijeme bila prijetnja za novu tužbu i da će ih opet

uhititi u zračnoj luci prije odlaska” – otkrio nam je Bošnjak.

Sletjeli u Sloveniju

Dodao je da se u uredu tužitelja u petak pojavila i osoba iz konzulata DR Konga.

„Tenzije su bile goleme, ta prijetnja novog uhićenja u petak je visjela svima nad glavama. Međutim, bilo je intervencija prijatelja iz Zambije i pomoći naših ljudi koji su ovdje na terenu, ta nam je pomoć bila neizmjereno vrijedna. Naime, kad su se ukrcali na zrakoplov, pojavila se službenica na aerodromu u Ndoli koja je opet tražila njihove putovnice. To je bilo kad su se ukrcali na let od Ndole do Lusake. Dario Klasić je skroz bio s njima. Zatim je učinjena sjajna stvar kad su sletjeli u Lusaku gdje je također postojala opasnost za njih. No tamo ih je dočekaio voditelj izaslanstva EU-a u Lusaki, kolega Jacek Jankowski. Njega je kontaktirao naš ministar Grlić Radman, dogovorio je taj dio s njima. Jankowski ih je dočekaio u Lusaki te su uspješno otklonjeni svi napadi i bočni prodori na naše državljane pa je prolaz kroz Lusaku prošao glatko jer im je sredio miran prolaz. Lusaka je prošla mirno zahvaljujući pomoći izaslanstva EU-a. Kad su napokon napustili zračni prostor Zambije prijetnja je prošla. Kao što vidite, njihov se odlazak odvijao u nekoliko dramatičnih etapa. Od cijeloga dana u imigracijskoj službi gdje smo čekali djecu pa do toga da su na kraju tražili od njihova odvjetnika i mene da potpišemo prihvaćanje sudske odluke i djece. Rado smo to potpisali samo da se sve riješi i da mogu napustiti Zambiju” – govori nam veleposlanik.

Energija za življenje

Navodi da su hrvatski državljani tijekom subotnjeg poslijepodneva sletjeli u susjednu Sloveniju odakle su nastavili put prema Hrvatskoj.

„Nismo željeli javljati medijima gdje i kada slijeću jer držimo da je krajnje neprimjereno loviti ih na aerodromu i pred njim. Pozivam medije da drže do dostojanstva i ljudskosti” – rekao nam je Bošnjak.

Na kraju je prokomentirao i cijeli postupak s posvajanjima.

„Nas je ova situacija koja se dogodila upozorila na nedostatak našega zakonodavnog okvira. Moramo vidjeti što možemo učiniti da se našim državljanima koji posvajaju djecu iz drugih zemalja ovakve stvari ne događaju. Naše institucije moraju

sudjelovati u procesu legalizacije dokumenata o posvajanju. Posvajanja se moraju staviti u okvire institucija, a to moraju zajedno raditi naše razne institucije. Ovaj proces do sada je ostavljao nekoliko rupa koje je netko mogao zlorabiti. Ovaj slučaj otkrio je određene nedostatke u našem sustavu koje treba popraviti. Moramo vidjeti što možemo pridonijeti da se uklopimo u druge sustave. Sada smo u kontekstu EU-a i naše procese usklađujemo s time, a ovaj slučaj upućuje na to da treba dodatnu pozornost uložiti u ovakve procese posvajanja” – istaknuo je veleposlanik Bošnjak koji se, kaže nam, sada kad su Hrvati sretno stigli u domovinu, vraća u Kairo u kojemu nastavlja obavljanje svoje veleposlaničke dužnosti.

On je u ovom slučaju odradio, kako smo naveli na početku teksta, golemi dio posla. S njima je bio neprestano sve od 8. svibnja, dana kad je Hrvatima pred Visokim sudom u Ndoli počelo drugo suđenje pod istim optužbama kao i u prvom slučaju koji se vodio ranije protiv njih pred nižim sudom. Također za navodnu trgovinu djecom. Veleposlanik Bošnjak bio je na svakom ročištu kao službeni sudski tumač za engleski jezik, a uz to im je cijelo vrijeme pomagao i savjetovao oko svega što je trebalo kako bi se proces završio na najbolji mogući način – njihovim oslobođanjem. Predmetna sutkinja na Visokom sudu koja je donijela ključnu odluku za njihovo oslobođanje bila je Mary Mulanda. Na prvom održanom ročištu pred tim sudom hrvatski državljani odmah su se izjasnili da nisu krivi za optužbe koje im se stavljaju na teret.

Svjedočenje u korist Hrvata

Na drugom ročištu koje je održano 17. svibnja 2023. počelo je ispitivanje svjedoka tužiteljstva od kojih je većina, kako smo prvi izvještavali, išla u korist hrvatskim državljanima.

Veleposlanik Bošnjak potvrdio nam je da je većina svjedočenja išla u korist četiriju hrvatskih parova dok neki nisu imali tu namjeru. Ali vješt看 ispitivanjem odvjetnika obrane pokazalo se da nije bilo elemenata za optužbe hrvatskih državljana.

Zambijsko tužiteljstvo predvodio je državni odvjetnik Innocent Kamunga koji je za svjedoka doveo zaposlenicu granice u DR Kongu. Ona je sudu rekla da je djecu do granice doveo kongoanski

diplomat što su bile prve službene informacije u kojima smo doznali kako su djeca stigla u Zambiju. Navedena svjedokinja tada je zaključila da su djeca imala ispravne hrvatske dokumente i da su hrvatski državljani te da nije bilo ništa pogrešno u tome što ih je propustila da prođu iz DR Konga u Zambiju.

Na posljednjem ročištu održanu 29. svibnja 2023. zaključena je optužba. Zambijsko tužiteljstvo nije sudu predložilo nikakve fizičke dokaze koji bi dokazali te optužbe. Sutkinja Mary Mulanda je 1. lipnja 2023. na Visokom sudu objavila svoju odluku da se Hrvate pušta na slobodu i da država nije uspjela dokazati kaznena djela pod kojima ih je teretila te je naredila da se djecu vrati Hrvatima.

„Za kraj mogu reći: u svemu u čemu sam involviran do sada vodim se jednim važnim citatom Ante Starčevića, a glavna stvar koju je rekao bila je: 'Na svakome mjestu gdje smo valja činiti svoje držanje.' Time se uvijek vodim” – zaključio je u razgovoru za 24 sata veleposlanik Bošnjak.

24 sata, večernje izdanje, 4. lipnja, str. 7.-9.

SVEČANO OBILJEŽAVANJE DANA HRVATSKE DIPLOMACIJE I PREDSTAVLJANJE NIZA KNJIGA *SJEĆANJA I PRILOZI ZA POVIJEST DIPLOMACIJE HRVATSKE*

Zagrebačka škola ekonomije i managementa (ZŠ-EM) i Hrvatski diplomatski klub (HDK) uz potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova (MVEP) Republike Hrvatske svečano su obilježili Dan hrvatske diplomacije (DHD) u utorak 6. lipnja. Tom je prigodom predstavljen i niz knjiga *Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske – prvo desetljeće* u izdanju HDK-a i nakladničke kuće Mate, d.o.o. Svečanost je upriličena u velikoj dvorani Hrvatskoga katoličkog sveučilišta (HKS) u Zagrebu.

Nakon dolaska uzvanika i zauzimanja mjesta prvo je izvedena himna Republike Hrvatske. Pjevala ju je

Gđa Valentina Mekovec Gabud

gđa Valentina Mekovec Gabud, profesorica solo pjevanja u školi Blagoje Bersa i sopranistica u klasi

prof. Martine Gojčeta-Silić. Ona je izvela još dvije popularne hrvatske skladbe između nastupa govornika. Cijelu je priredbu vodila gđica Laura Iličić, apsolutnica na studiju diplomacije i međunarodnih odnosa Međunarodnoga sveučilišta *Libertas*.

Prvo pozdravno obraćanje imao je prof. dr. sc. Đuro Njavro, predsjednik uprave ZSEM-a, koji je na početku pozdravio sve uglednike, a drugo Andrea Metelko-Zgombić, državna tajnica i izaslanica ministra vanjskih i europskih poslova RH. Zatim je sve nazočne pozdravio akademik Emilio Marin, predsjednik Hrvatskoga diplomatskoga kluba. Niz knjiga *Sjećanja i prilozi* predstavili su dr. sc. Božo Skoko, profesor na Fakultetu političkih znanosti, akademik Davorin Rudolf, redoviti član HDK-a i E. Marin. Prof. Skoko predstavio je niz knjiga kao cjelinu, akademik Rudolf prisjetio se ključnih trenutaka u osamostaljivanju RH, kako bi dočarao ozračje u kojem je diplomacija RH djelovala u prvom desetljeću ("diplomatska bojišnica"), a E. Marin predstavio je završnu, šestu knjigu. Na samom kraju uslijedio je druženje uzvanika uz čašu vina (*coupe de vin*).

Pozdravno obraćanje Đure Njavre

Dame i gospodo, uvaženi uzvanici, dragi prijatelji,

Prof. dr. sc. Đuro Njavro

Zadovoljstvo mi je pozdraviti vas u ime Zagrebačke škole ekonomije i managementa u našem novome domu, u kojem Škola nastavlja svoj život nakon zagrebačkog potresa. Raduje nas biti vaš današnji domaćin i želim vam srdačnu dobrodošlicu!

Čast mi je pozdraviti visoke uzvanike: gospodina Garija Cappellija, predsjednika Odbora za vanjsku politiku Hrvatskoga sabora, izaslanika predsjednika Hrvatskoga sabora, gospodu Andreju Metelko-Zgombić, državnu tajnicu za Europu, izaslanicu ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, predsjednika Hrvatskoga diplomatskoga kluba, prof. dr. sc. Emilija Marina, rektora Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Stjepana Lakušića i rektora Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, prof. dr. sc. Željka Tanjića. Pozdravljam i potpredsjednicu vlade Republike Hrvatske u mandatu od 1998.-2000. te prvu hrvatsku ministricu za europske integracije, dr. sc. Ljerku Mintas Hodak, suosnivačicu i prodekanicu Zagrebačke škole ekonomije i managementa. Također srdačno pozdravljam: prečasnog Marka Kovača, biskupskog vikara i kancelara, izaslanika zagrebačkog nadbiskupa, te efendiju akademika Aziza Hasanovića, muftiju mešihata Islamske zajednice.

Zadovoljstvo mi je pozdraviti promotore knjige: prvog ministra pomorstva te ministra vanjskih poslova u trima vladama Republike Hrvatske i člana Upravnoga vijeća Zagrebačke škole ekonomije i managementa, akademika Davorina Rudolfa, te dr. sc. Božu Skoku, profesora na Fakultetu političkih znanosti.

Čast mi je pozdraviti i njegovu ekscelenciju gospodina Gaëla Veyssièrea, veleposlanika Francuske Republike te njegovu ekscelenciju gospodina dr. Christiana Helbacha, veleposlanika Savezne Republike Njemačke te ostale članove diplomatskoga zbora.

Nj.E. g. Gaël Veyssière Nj.E. g. Christian Helbach

Srdačno pozdravljam i prorektore, dekanice i dekane, prodekanice i prodekane, profesore i studente, predstavnike Grada Zagreba te predstavnike hrvatskih institucija i poslovne zajednice, posebice članove Hrvatskoga diplomatskoga kluba, a nadasve sve vas dragi uzvanici! Hvala vam što s nama dijelite ovu svečanost i predstavljanje knjige te podupirete ovaj vrijedan događaj!

Brojne su poveznice između djelovanja naše Škole i djelovanja članova Hrvatskoga diplomatskoga

kluba. Niz knjiga koji danas predstavljamo nastao je upravo na inicijativu Zagrebačke škole ekonomije i managementa i članova Hrvatskoga diplomatskoga kluba. Svima nam je, naime, važan orijentir međunarodno djelovanje i povezivanje naše Domovine sa svijetom. Od samih početaka, jedan od ljudi koji su osnivali našu Školu, pokojni prof. emeritus Josip Bombelles, snažno je gradio veze sa Sjedinjenim Američkim Državama i predano nas povezivao s ekonomskim znanjem Zapada. Danas je Zagrebačka škola ekonomije i managementa međunarodno pozicionirana poslovna škola s preko 170 partnerskih sveučilišta u 54 države svijeta. Naši studenti imaju mogućnost otići nekoliko semestara na studij u inozemstvo. U međunarodnoj razmjeni sudjelovalo je preko 1350 hrvatskih studenata, a na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa dosada je studiralo preko 3100 međunarodnih studenata. Da, mladi dolaze iz desetaka zemalja svijeta, studiraju na ZŠEM-u i žive u Zagrebu.

Povrh stručnih predmeta koje izučavaju u sklopu studija na ZŠEM-u, kroz kolegij *Croatian studies* upoznajemo ih s hrvatskom povijesti i kulturom te političkim i ekonomskim silnicama koje su oblikovale današnju Hrvatsku. Upoznavši našu Domovinu i njezine ljepote ti mladi ljudi postaju vrijedni ambasadori Hrvatske u svijetu. Također, mnogi naši profesori predaju i u Europi i u svijetu, a alumni ZŠEM-a izgradili su uspješne karijere u Hrvatskoj i u svijetu. Ponosni smo na to, a i sami ste svjedočili da se hrvatski ljudi na raznim poljima mogu potvrditi i uspjeti posvuda diljem svijeta.

Dragi članovi Hrvatskoga diplomatskoga kluba, niz knjiga, njih šest, koje su nastale iz vaših sjećanja, dokaz su uspjeha naših ljudi, snage koju imaju hrvatska država i hrvatska diplomacija. Otkad je papa Ivan VIII, 879. godine blagoslovio kneza Branimira kao zemaljskog vladara Hrvatske, 7. lipnja važan je povijesni datum za Hrvate i hrvatsku diplomaciju a vaš doprinos njegovu vrje-

dnovanju od iznimnog je značenja. Mi smo generacije iz posebnog razdoblja hrvatske države. Moderna državnost nezamisliva je bez prinosa i uloge naše diplomacije.

Iako nam je koji put teško sagledati u kakvim smo promjenama živjeli, u kojim smo događanjima sudjelovali i kroz što smo sve prolazili, sve bure i nevere, naši diplomati uglavnom gledaju na to razdoblje Hrvatske skromno i tiho, diskretno i dostojanstveno, ponosno, kako su i naučili. Ali, ostaju zapisi, knjige.

Uzmimo na primjer članstvo u Europskoj uniji. Od početka 90-tih sam predsjednik Tuđman, a i politička elita s lijeva i s desna, nesporno su težili vratiti Hrvatsku među pluralne demokracije. Čak i u doba kad je taj isti Zapad kočio i uvjetovao naše priključivanje Uniji i NATO-u, pa zatim u doba jakih unutarnjih podjela u društvu poslije 2000-te godine, pristupanje Hrvatske Europskoj uniji se otezalo i otegnulo, ali ideja nikad nije ugašena. Hrvatska je priznata, primljena u Ujedinjene narode, nadživjela je sve izazove, smjene generala i iskusnih diplomata, razna suđenja i optuživanja.

Hrvatska nadilazi već desetljećima izazove starih načina rada na raznim poljima života. Budućnost je transparentno i konkurentno natjecanje, međunarodni uspjeh i čvrsto pozicioniranje na međunarodnoj sceni. A što više bude prigoda za pošteno ("fer") i konkurentno natjecanje u Domovini, to će manje naši mladi odlaziti i tražiti te iste okolnosti u svijetu.

Poštovani uzvanici!

Mnogo se godina diplomatskog iskustva sabralo u svim do sada objavljenim knjigama sjećanja naših diplomata. Mnogih više nema među nama, ali nama i našoj mladeži ostao je jasan pisani trag. Čestitam svim autorima i svima koji pomažu izdavanje niza knjiga Sjećanja, neka ih bude još! Čestitam svima Dan hrvatske diplomacije!

Osjećajte se ugodno u našoj školi! Hvala!

Riječ gđe Andree Metelko-Zgombić

Poštovane dame i gospodo, kolegice i kolege,

Čast mi je i zadovoljstvo biti večeras među vama u ime Ministarstva vanjskih i europskih poslova, kao i u osobno ime ministra dr. sc. Gordana Grlića Radmana kojemu je žao što večeras nije mogao biti s nama jer je izvan domovine. Međutim, želim vam prenijeti njegove pozdrave, čestitke i zahvale povodom Dana hrvatske diplomacije. Dopustite da zahvalim Hrvatskom katoličkom sveučilištu na

domaćinstvu svečanoga obilježavanja *Dana hrvatske diplomacije*, kao i suorganizatorima iz Hrvatskog diplomatskoga kluba i Zagrebačke škole ekonomije i managementa.

Andrea Metelko-Zgombić

U hrvatskoj povijesti *dva su datuma obilježila hrvatsku diplomaciju*, a upravo radi prvoga, itekako ima smisla što Dan diplomacije obilježavamo u prostorima Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Papa Ivan VIII., 7. lipnja 879., u pismu hrvatskom vladaru knezu Branimiru priznao je suverenost srednjovjekovne hrvatske države. Iz Rima je upućen blagoslov knezu i hrvatskom narodu, priznavši Branimiru zemaljsku vlast nad cijelom tadašnjom Hrvatskom. Taj se čin u to doba, iz današnje perspektive, smatrao *međunarodnim priznanjem državnosti* i na to smo, s obzirom na njegovu povijesnost, kršćansku ukorijenjenost i tradiciju, osobito ponosni.

Noviji, suvremeniji datum koji je obilježio hrvatsku diplomaciju, bilo je *međunarodno priznanje neovisne Hrvatske*, a koje je uslijedilo 15. siječnja 1992. godine. Mnogi od nas ovdje, svjedoci su toga doba, i prisjećamo se čekanja uz radio i televizijske prijemnike sukcesivnih vijesti o priznanju moderne i demokratske hrvatske države od strane ostalih država svijeta. Posvemašnjem veselju među hrvatskim ljudima u domovini i iseljeništvu tada nije bilo kraja.

Nažalost, samo diplomatsko priznanje nije bilo dovoljno, a za potpunu *slobodu* tek su se trebali izboriti hrabri *hrvatski branitelji*, pod odlučnim vodstvom i uspješnom strategijom prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Pri tomu ne zaboravljamo i veliku potporu *iseljene Hrvatske*, koju je s domovinom povezivala upravo hrvatska diplomatska služba, tada tek u nastajanju.

Usporedno s *Domovinskim ratom*, stasala je i *hrvatska služba vanjskih poslova*. Na krilima golemog entuzijazma ishodili smo *međunarodno priznanje RH*, uspjeli u kratkom roku uspostaviti diplomatske odnose s brojnim državama svijeta, pronijeti istinu o pravednoj hrvatskoj borbi, pomoći reintegraciju hrvatskog Podunavlja te započeti integrativne procese na multilateralnom planu. Stoga se i ovom prigodom poglavito zahvaljujemo svima onima koji su izravno pridonijeli *međunarodnom priznanju Republike Hrvatske* i njezinoj kasnijoj punoj afirmaciji u svijetu. Hrvatska diplomacija jedan je od ključnih čimbenika ponovne uspostave hrvatske državnosti, suverenosti, demokracije i teritorijalnog integriteta zemlje.

Koristim prigodu čestitati na hvalevrijednim *knjigama* koje govore o suvremenoj povijesti naše diplomacije. To možemo zahvaliti naporima *Hrvatskoga diplomatskoga kluba*, u čijem izdanju ova sjećanja dolaze na svjetlo dana. Naši veleposlanici, generalni konzuli i ostali diplomati, sudionici tih povijesnih zbivanja, kao da su se držali gesla *Hrvatskoga katoličkog sveučilišta „Lux vera“ (Svjetlo istinsko)*. Ponovno su obasjali i obnovili istinu o tom intenzivnom dijelu naše povijesti, detaljno i trajno je zabilježivši. Zapisu o ključnim djelovanjima naših diplomata u različitim državama svijeta trebaju biti poticajni i za mlađi naraštaj naših diplomata.

Republika Hrvatska je, uz doprinos svoje diplomacije, u međuvremenu ostvarila temeljne *vanjskopolitičke ciljeve*, članstvo u Sjevernoatlantskom savezu i Europskoj uniji. Na međunarodnoj sceni postali smo pouzdan i neizostavan partner. Dramatični događaji u Europi, poput *ruske agresije na Ukrajinu*, i cjelokupno novo geopolitičko okruženje, pokazuju važnost pripadnosti velikim i snažnim međunarodnim integracijama poput Europske unije, te obrambeno-sigurnosnom savezu NATO-a.

Hrvatska je, s obzirom na svoje iskustvo Domovinskog rata, od početka pokazala kako je na prvoj strani povijesti, *podržavši Ukrajinu* u njeznoj pravednoj obrambenoj borbi. Za konačan mir i stabilizaciju toga područja bit će potrebno i veliko diplomatsko umijeće te iskustvo. Ovdje i Hrvatska može odigrati određenu ulogu. Dokazali smo se organizacijom *prvoga parlamentarnoga summita Krimске platforme* u listopadu prošle godine, a u listopadu ove godine Hrvatska će biti domaćin *Međunarodne donatorske konferencije o humanitarnom razminiranju Ukrajine*.

Usljed novih geopolitičkih okolnosti, posebno smo svjesni potrebe očuvanja europskih vrijednosti u našem susjedstvu. Hrvatska se stoga zalaže za *proširenje Unije*, kako radi naših susjeda i šire regije jugoistočne Europe – naravno po individualnom pristupu i načelu vlastitih zasluga – tako i u kontekstu Ukrajine, Moldove i Gruzije. Primjer Hrvatske i našega puta može poslužiti i kao potvrda transformacijske snage koju u sebi nosi perspektiva članstva u Europskoj uniji.

S lijeva: B. Skoko, D. Rudolf i Lj. Mintas-Hodak

Članica smo *Europske unije* već puno desetljeće, članica koja je 2020. uspješno bila za kormilom Vijeća EU-a. Zajedno radimo na projektu mira, sigurnosti, stabilnosti i prosperiteta. Aktivno sudjelujemo u procesu donošenja odluka od važnosti za cijelu Uniju u radnim tijelima i Vijeću EU-a, štiteći ujedno vlastite nacionalne interese. Hrvatska je, zahvaljujući dodatnim naporima naše diplomatske službe, ostvarila početkom ove godine i ulazak u *šengensko* te *euro područje*. Nalazimo se među 15 država članica najuže jezgre europskih integracija. Sve je to okvir u kojemu danas snažimo svoj međunarodni položaj.

Nastavljamo intenzivnu suradnju sa susjednim državama, poglavito s državama jugoistočne Europe, uz punu potporu njihovu putu prema EU, a pritom očekujemo s njihove strane pridržavanje svih vrijednosti i standarda Europske unije. Ovdje izdvajam Bosnu i Hercegovinu, gdje i hrvatska diplomacija čini sve kako bi se postigla puna ravnopravnost hrvatskoga naroda u BiH naspram dva ostala konstitutivna naroda. To je jedan od načina ubrzanja integrativnog procesa za članstvo Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji.

Za Hrvatsku je i nadalje jedan od važnijih vanjskopolitičkih prioriteta *skrb o hrvatskoj manjini* u europskim zemljama te njihov ostanak na višestoljetnim ognjištima. Nastojat ćemo iskoristiti sve svoje potencijale i za skrb o iseljenim Hrvatima te njihovo privlačenje na smisleni povratak u domo-

vinu, uz potporu naše mreže diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Želimo i dalje afirmirati hrvatsku državu kao relevantnog sugovornika na međunarodnom planu, i u srpnju ponovno organiziramo tradicionalni Dubrovnik Forum, pod nazivom „*Navigating the Global Reshuffle*“, na kojemu očekujemo niz stranih državnika i visokih dužnosnika.

Hrvatska diplomacija i druge nadležne službe intenzivno rade na ispunjenju i sljedećeg cilja kada je riječ o međunarodnim integracijama, a to je pristupanje *Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj* (OECD). Jačamo i našu srednjoeuropsku te mediteransku dimenziju, poput djelovanja kroz *Savez mediteranskih država* (MED9 skupina). Od lipnja ove godine predsjedamo i *Strategijom EU-a za Jadransko-jonsku regiju* (EUSAIR) i *Jadransko-jonskom inicijativom*. Pozicioniramo se kao jedna od vodećih zemalja u tom okviru.

Hrvatska diplomacija kroz različita međunarodna tijela doprinosi rješavanju brojnih globalnih izazova, pa i onih koja se odnose na borbu protiv svih oblika nasilja, isključivosti i diskriminacije. Ovdje izdvajam važnost našeg trenutnog predsjedanja *Međunarodnim savezom za sjećanje na Holokaust* (IHRA).

Jačamo i našu *gospodarsku diplomaciju* te promicanje gospodarskih i turističkih kapaciteta RH, ali i hrvatske kulture. Naša konzularna diplomatska služba daje nezamjenjiv doprinos u pružanju *konzularne* potpore hrvatskim državljanima u inozemstvu, a to pokazuje i primjer sa suđenja našim državljanima u Zambiji.

Najvažniji cilj hrvatske države, u čemu svoj indirektni obol daje i hrvatska diplomacija, nastavak je rada na *poboljšanju standarda naših građana*. Uvjereni smo kako to neće izostati, a osim povećanja iskoristivosti sredstava europskih fondova, nastavljamo privlačiti strana ulaganja. Atraktivni smo za sve one koji žele turistički posjetiti našu zemlju, ali i za one koji svoju novu sreću i posao traže baš u Hrvatskoj.

Na kraju, još jednom svim kolegicama i kolegama zahvaljujem na njihovu doprinosu u radu hrvatske diplomatske službe te im, kao i svim Hrvatima i Hrvatima te građanima Republike Hrvatske, čestitam Dan hrvatske diplomacije!

ORBI CO
GROUP

KONČAR

Pozdravno obraćanje Emilija Marina

Poštovane gospođe, poštovana gospodo, ekscelencije,

Akademik Emilio Marin

Osobita mi je čast sve vas pozdraviti u ovoj svečanoj prigodi, a posebno pozdravljam naše ugledne predstavljače, našeg partnera u ovom nakladničkom pothvatu „Mate d.o.o.“ kojemu je na čelu naš počasni član Đuro Njavro, sve naše članice i članove, naše prijatelje, te osobito i gospodu veleposlanike Francuske i Savezne Republike Njemačke, kad su oni tu, s nama je i, kako se često kaže, i „motor“ Europske unije!

Međutim, u našem fokusu je Dan hrvatske diplomacije. Moji su prethodnici – utemeljitelj i prvi predsjednik Hrvatskog diplomatskog kluba Tvrtko Andrija Mursalo, koji je zamišljao ovaj klub u plemenitoj tradiciji anglosaksonskih klubova, drugi i treći predsjednik Sergej Ivan Morsan i Smiljan Šimac – uložili velike napore u podizanju Kluba, ali su također potaknuli veleposlanike i generalne konzule Republike Hrvatske iz prvog desetljeća suvremene i suverene Hrvatske, dakle one iz devedesetih godina, koje bismo možda mogli nazvati Tuđmanovim ambasadorima, da napišu svoja sjećanja. Rekao bih da je to bila kapitalna inicijativa.

I evo, pred nama je danas šesta knjiga koju mi je čast predstaviti, dok će se moji sugovornici osvrnuti na cijeli niz od šest knjiga, kao i na njegovo značenje za povijest hrvatske diplomacije. Naime, tim je dovršetkom niza iscrpljeno polje sjećanja onih protagonista diplomatskih događaja, koji su

bili voljni staviti na papir svoje, više ili manje opširne, memoare, doduše u različitim stilovima i po različitoj metodologiji. Netko bi mogao na temelju tih šest knjiga napisati povijest hrvatske diplomacije u devedesetim godinama!

Riječ profesora Bože Skoke

Uvažene ekscelencije, poštovane dame i gospodo, drage kolegice i kolege,

Prof. dr. sc. Božo Skoko

Sudjelovati u stvaranju neovisne države i njezinih institucija, kreirati diplomatsku službu i uspostavljati međunarodne odnose s drugim državama i međunarodnim institucijama golem je povijesni privilegij i neizmjerena čast, koji zadobiju tek odabrane generacije. Ali je istodobno i golema obveza, jer u takvim izazovnim vremenima i prilikama uglavnom ne postoji pravo na pogrešku, nema prokušanih recepata i jasnih instrukcija. Diplomati države u nastajanju uglavnom su vođeni jasnom misijom, ali prepušteni vlastitom snalaženju, kontaktima, intuicijama i sposobnostima... Zato imena tih diplomatskih pionira ostaju zlatnim slovima upisana u povijest diplomacije, jer su izgradili čvrste temelje, uglavnom na nesigurnom i pjeskovitom terenu, a kad imate jake temelje onda je lako nastaviti zidati zidove i podizati katove...

Dakako, danas govorimo o početcima hrvatske diplomacije i sjećamo se njezinih graditelja tijekom burnog prvog desetljeća – od raspada bivše jugoslavenske države, preko velikosrpske agresije i obrane, borbe za međunarodno priznanje i ulazak Hrvatske u članstvo u međunarodnim institucijama, pa do početka puta prema euro-atlantskim integracijama... A kako oni i njihova djela ne bi

pali u zaborav, pred nama je monumentalna kolekcija sastavljena od šest knjiga, koja donose svjedočanstva, sjećanja i priloge ključnih aktera kao prinos izučavanju hrvatske diplomacije i njezine povijesti.

S lijeva: I. Kujundžić, M. Munivrana i I. Šimek

Gledano iz znanstvenoga kuta – ove je neiscrpno vrelo činjenica i pogleda iz prve ruke za sve one koji će izučavati to važno razdoblje hrvatske povijesti te početke hrvatske diplomacije, odnose s pojedinim državama i jačanje Hrvatske kao međunarodnog subjekta. Gledano iz publicističkoga kuta – ovo je riznica svjedočanstava koja inspiriraju i oduševljavaju, vode nas nepoznatim stazama i putovima te govore što se događalo u pozadini onih šturih vijesti koje smo pratili na Hrvatskoj televiziji napeto iščekujući svaki korak u međunarodnoj afirmaciji mlade hrvatske države.

Tako čitamo vrhunske prozne tekstove, argumentirana znanstvena promišljanja, ali i osobna svjedočanstva koja će s odmakom vremena dobivati sve više na težini, jer neki od njihovih autora nažalost su nas napustili, a neki više nisu aktivni u javnom životu. A kako bismo shvatili okolnosti u kojima se stvarala i brusila mlada hrvatska diplomacija, dovoljno se sjetiti onih oživjelih stereotipa i predrasuda o Hrvatima početkom devedesetih, kao posljedice smišljene kampanje i dugogodišnje protu-hrvatske propagande – s jedne strane, a s druge agresije iz Beograda, koja nije ostavljala puno mogućnosti za improvizacije i duboke analize. Kako bismo se vratili u to razdoblje i razumjeli okolnosti stvaranja hrvatske diplomacije, citirat ću prof. Stjepana Malovića, koji je 1991. pisao o imidžu Hrvatske u svijetu:

„Bivša Jugoslavija nije dopuštala suviše autonomnosti svojim republikama u međunarodnom djelovanju. Razina međunarodnih kontakata bila je na saveznoj razini. Sve međunarodne veze išle su preko Beograda, a u Beogradu su bili ne samo ambasade, predstavništva međunarodnih organizacija, već i gotovo svi akreditirani novinari, o kojima je vođena posebna briga. Predodžba koju su oni imali o republikama bivše Jugoslavije bila je pod velikim utjecajem Beograda. To je bilo najuočljivije za vrijeme raspada komunizma i prvih

demokratskih izbora u Sloveniji i Hrvatskoj, kada su strani dopisnici u karavani došli iz Beograda kako bi izvještavali s već unaprijed stvorenom slikom o secesionističkoj politici tih republika. Moramo se još prisjetiti da je cjelokupna vanjska politika prije bila vođena iz Beograda, pa je time i uloga novinarstva bila jasno usmjerena. Cjelokupni nekadašnji diplomatski i novinski aparat bio je više nego aktivan u stvaranju jedne sasvim iskrivljene slike o društvenom sustavu, politici i narodima bivše Jugoslavije. Službena propaganda namjerno je prešućivala nacionalne vrijednosti svih naroda osim srpskog a sustavno se stvarala slika o Hrvatima kao genocidnom narodu. U zapadnim zemljama pod okriljem ambasada aktivno su djelovali snažni prosrpski lobiji. Miloševićev režim na vrijeme je uočio značenje stvaranja dobrog imagea u svijetu pa je tako pokrenuto međunarodno izdanje Politike na engleskom jeziku (a politika je bila ekstremni zagovornik ideje velike Srbije).”

Irena Zupčević, koja je danas aktivna diplomatkinja u Ujedinjenim narodima, 2000. navodi kako je posljedica srbijanske propagande putem jugoslavenske diplomacije ostavila dubok trag koji je bio očita prepreka priznanju Hrvatske i njezinoj borbi za samostalnost:

„Diplomacija bivše SFRJ imala je 50 godina vremena da noviju povijest i događanja tijekom Drugog svjetskog rata

na ovom području oblikuje u sliku koja je pogodovala ondašnjoj jugoslavenskoj vanjskoj politici i zbog toga se Hrvatskoj, posebice u početku agresije bilo vrlo teško othrvati tzv. naslijeđu prošlosti. Unatoč nepobitnoj činjenici da je Hrvatska bila žrtva agresije bivše JNA i neregularnih srbijanskih snaga, službena politika, koja je u to vrijeme bila još uvijek isključivo u rukama diplomacije bivše SFRJ, svim se silama trudila da agresiju prikaže kao unutarjni međuetnički sukob.(...) Kako većina voli pojednostavnjivanje slike stvari, puno je lakše prihvatiti postojeće stereotipe država poput bivše SFRJ, za koju je i kod jedine preostale supersile SAD-a prevladavalo mišljenje da bi Jugoslavija trebala opstati uz postupnu demokratizaciju. Time je zapravo samo dano zeleno svjetlo srbijanskom vodstvu da učini što smatra nužnim za očuvanje Jugoslavije.”

Zahvaljujući srpskoj propagandi, inozemna javnost 1991. na prostorima bivše Jugoslavije u ratnom vohoru je – umjesto borbe mlade države za demokraciju i slobodu – vjerovala ili vidjela sljedeće događaje – koje otkrivamo iščitavajući tada-

šnje novine: građanski rat, nevine Srbe kao antifašiste, koji se bore protiv obnavljanja ustaškog režima, jugoslavensku vojsku koja štiti ugroženu srpsku manjinu u Hrvatskoj, sukob dva stara rivala – srbstva i barbarska nacionalizma... Takvo poimanje stvari i činjenica, čemu su uvelike pridonosili inozemni mediji i lobistički krugovi financirani iz Beograda, dovodilo je do izjednačavanja krivnje, što je srpskoj strani savršeno odgovaralo. Hrvatska se prilično mukotrpno borila za razotkrivanje tako izrečenih laži, a poznato je da je uvijek lakše napadati nego braniti se.

Komentatori poput francuskog filozofa i publicista Alaina Finkielkrauta su bili rijetkost početkom rata. On je tada za utjecajne francuske novine napisao: „Hrvatska nije pozornica građanskog rata, kao što to neki neumorno ponavljaju, već je ona žrtva vojne agresije.(...) Vojska nije savezna već komunistička a po svome sastavu srpska. Ona se ne bori protiv obnavljanja ustaškog fašizma, već protiv demokratski donesene odluke Hrvata da budu gospodari svoje sudbine, da prestanu uzdržavati neprijateljski im naklonjenu vladu i da unutar Europske zajednice osnuju suverenu državu. Ta vojska ne štiti srpsku manjinu u Hrvatskoj, već

kaznjava Hrvate ti-me što se prema njihovim spomenicima i kulturi odnosi kao prema svojim neprijateljima, a istodobno za račun

Srbije osvaja teritorij. Antifašizam ovdje opravdava volju za moć i služi kao izgovor za uništenje jednoga naroda, optuženoga za zločin samoodređenja.(...) Na Balkanu se u ovom času ne sukobljavaju dva zastarjela i barbarska nacionalizma, već se vodi borba između imperijalističke vlasti i volje za emancipacijom, kao i 1956. u Budimpešti i 1968. u Pragu. Izjednačavanjem protivnika, javna glasila ne informiraju već uspavljaju javnost...”

Sličnoj retorici, koja je dopirala iz Beograda, a čija je žrtva bila Hrvatska, koju opisuje i ovaj francuski filozof, svjedočili smo izbijanjem ruske agresije na Ukrajinu. No, za razliku od Ukrajine koja ima puno utjecajnih prijatelja u svijetu, mi smo ih tek tada trebali steći boreći se za istinu, pravednost i demokraciju.

Nažalost istina se sporo probijala do međunarodne javnosti, pa su polazišne pozicije hrvatskih diplomata bile prilično teške. Uostalom to vidimo i iščitavajući ove sjajne eseje. Zato se prilozi čitaju poput napetog trilera.

U prvoj knjizi ciklusa *Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske* imamo svjedočanstva pionira hrvatske diplomacije koji su pomicali granice i činili gotovo nemoguće. Tu su prilozi: Ivana Brnelića, koji piše o stvaranju hrvatske diplomacije, Ive Livljanića – prvog veleposlanika Hrvatske pri Svetoj Stolicu, Zlatka Strahuljaka, koji piše o svojim praškim iskustvima, Branka Salaja o počecima hrvatske diplomacije u Francuskoj... Sljedeće poglavlje je posvećeno djelovanju prvog hrvatskog veleposlanika u SAD-u Petra Šarčevića, slijede prilozi Nikole Dabelića o djelovanju prvog hrvatskog veleposlanstva u Rumunjskoj, Sergeja Ivana Morsana o diplomatskim odnosima sa Španjolskom, Gjuro Deželića o odnosima sa zapadnim nordijskim zemljama, Mladena

Juričića o osnivanju veleposlanstva u Tirani, Đure Vidmarovića o odnosima s Ukrajinom, Tvrtka Andrije Mursala o djelovanju u Južnoafričkoj Republici, te Marijana Šunjića, koji je nakon rektorskih mandata bio veleposlanik pri Svetoj Stolicu.

U drugoj knjizi ovog ciklusa slijedi devet priloga. Josip Pavešić piše o hrvatskom uredu u Münchenu, Aleksandar Šolc o djelovanju u Mađarskoj, Božidar Gagro o svojoj karijeri jugoslavenskog ambasadora i hrvatskog veleposlanika, Frane Krnić o borbi za priznanje Hrvatske u Južnoj Americi, Želimir Urban o hrvatskom veleposlanstvu u kanadskoj Otavi, Vesna Girardi Jurkić o djelovanju hrvatske misije pri UNESCO-u, Branimir Strenja o partnerstvu Hrvatske i Kine, Mladen Ibler o djelovanju i diplomatskim vezama sa Švedskom te ponovno Gjuro Deželić, ali ovog puta o odnosima Hrvatske i Slovačke.

U trećoj knjizi također imamo sjajna svjedočanstva. Ivan Ilić piše o počecima hrvatske diplomacije u Bonnu, Ivica Maštruko o djelovanju pri Svetoj Stolicu, Italiji, Grčkoj i Sloveniji, Zdravko Sančević o uspostavi diplomatskih odnosa s Bosnom i Hercegovinom, Ivan Šimek o svome putu – od pomoćnika ministra iseljništva do generalnog konzula u Münchenu, Smiljan Šimac o djelovanju u Francuskoj, Neda Rosandić Šarić o djelovanju u Argentini, Franjo Antun Blažević o odnosima Hrvatske i Čilea, Mario Mikolić o tranziciji iz jugo-

slavenske u hrvatsku diplomaciju, te Miroslav Međimorec o svome djelovanju u hrvatskoj diplomaciji s posebnim naglaskom na Švicarsku.

U četvrtoj knjizi ovog vrijednog ciklusa imamo autorske priloge Miljenka Žagara, veleposlanika u Sloveniji od 1992. do 1996.; Hide Bišćevića posvećenog odnosima Hrvatske i Turske u prvom desetljeću hrvatske diplomacije; Ilije Lukanovića o djelovanju Generalnoga konzulata Hrvatske u Berlinu te Mladena Juričića kao generalnoga konzula u Frankfurtu; Ivana Ilića o jednogodišnjem iskustvu djelovanja u Moskvi; Miše Munivrane kao prvoga hrvatskoga generalnoga konzula u Los Angelesu; Frane Krnića o djelovanju u Cervantesovoj domovini Španjolskoj te Andori i Kubi. A tu su i još dva vrijedna priloga, onaj Ive Livljanića o veleposlaničkom mandatu u Čileu i Franje Zenka o djelovanju u Vatikanu nakon 2000. godine.

Peta knjiga donosi korisne i zanimljive priloge Darka Bekića, koji piše o pravu na odcjepljenje, Marina Mihanovića o djelovanju, kako kaže, na margini diplomatskog protokola, Nevena Jurice o djelovanju kao prvoga hrvatskog veleposlanika u Australiji i Novom Zelandu, Vere Tadić i Ljerke Šimunić o radu Generalnoga konzulata u Hamburgu. Tu je i prinos Svjetlana Berkovića, kao prvog veleposlanika Hrvatske u Državi Izrael, Davorina Mlakara o hrvatsko-japanskim odnosima, Zvonimira Marića o djelovanju u Pečuhu te

Ilije Lukanovića o Generalnom konzulatu Hrvatske u njemačkoj pokrajini Baden-Württemberg. Mladen Ibler nam je ostavio vrijedno svjedočanstvo o veleposlaničkom mandatu u Australiji i Novom Zelandu, a Mario Mikolić o svome djelovanju u Ukrajini.

Šesta knjiga donosi svjedočanstvo Branka Salaja o počecima veleposlanstva u Haagu, Jerka Vukasa o službovanju u Australiji i Iraku, Drage Štambuka o počecima hrvatske diplomacije i njegovim iskustvima jačanja odnosa s Velikom Britanijom, te Andrije Kojakovića, koji je kao priznat poduzetnik s međunarodnom reputacijom desetljeće svoje diplomatske karijere započeo gradeći odnose s Kinom, Mongolijom i Tajlandom, a završio kao veleposlanik u Londonu. Tu su i svjedočanstva Zvonimira Markovića, prvoga hrvatskog veleposlanika u Beogradu, te Hide Bišćevića o njegovu zapaženom diplomatskom putu. Darko Bekić u ovom tomu piše o hrvatskom pitanju u sklopu Europe u razdoblju 1933. – 1953.; Ivica Tomić o počecima hrvatske diplomacije u Slovačkoj, a Vera Tadić o misiji u Južnoafričkoj Republici.

Kao što vidite, riječ o je i iznimnim imenima hrvatske diplomacije, njihovim zapisima, prosudbama i svjedočenjima.

Jedino zahvaljujući njima možemo rekonstruirati početke hrvatske diplomacije, te analizirati prvo desetljeće njezina djelovanja, koje je po mnogo čemu bilo najzahvalnije. Iza ovih šest knjiga golem je posao. Zato zahvalnost pripada Klubu, nakladnicima i naravno autorima. Ovo je važan dar Hrvatskoj u prigodi desete obljetnice njezina članstva u Europskoj uniji, koju smo devedesetih sanjali.

Kako teorija kaže, pod diplomacijom podrazumijevamo umijeće i vođenje međunarodnih poslova uz pomoć pregovaranja, odnosno komuniciranja. Diplomacija je glavni instrument državne vanjske politike. Stoga je razumljivo je da su hrvatski diplomati, najčešće veleposlanici i generalni konzuli, najistureniji predstavnici Republike Hrvatske u pojedinim zemljama. Iako često nisu prepoznatljivi u javnosti zemlje primateljice te tako ne mogu izravno utjecati na tamošnje javno mišljenje, oni svojim ponašanjem i djelovanjem simboliziraju Hrvatsku u političkim i kulturnim krugovima, dakle među važnim kreatorima javnog mišljenja i donositeljima ključnih pa i vanjskopolitičkih odluka. Uz to, u izravnom kontaktu, koristeći se diplomatskim ovlastima i osobnom inicijativom mogu svojom kreativnošću i sposobnošću utjecati na kreatore javnog mišljenja te donositelje politič-

kih, gospodarskih i inih važnih odluka. Istodobno oni indirektno mogu utjecati na tamošnje javno mišljenje, primjerice kroz redovite i izvanredne političke i druge aktivnosti a konačno mogu organizirati i izravnu promociju svoje zemlje u dotičnoj državi, kroz primanja, nastupe, sajmove, izložbe i sl.

U središtu diplomatskog umijeća nalazi se komuniciranje, posebno pregovaranje, što od diplomata iziskuje komunikacijska i pregovaračka umijeća, budući da o njima ovise interesi zemlje, a ponekad i pitanje rata i mira. Zato u diplomaciji do posebnog izražaja dolazi osobnost diplomata i njegovo umijeće komuniciranja. Iako smo tek prije tridesetak godina stvarali hrvatsku diplomaciju kao instituciju, Hrvati se mogu pohvaliti bogatom tradicijom diplomatskog umijeća.

Podsjetimo, kako je u razvoju rane diplomatske prakse renesansne Europe posebno mjesto imala je Dubrovačka Republika. Neutralna politika, dobar geopolitički položaj i slabljenje Venecije postavili su Dubrovnik u prvoj polovici 16. stoljeća u središte posredničke trgovine između Istoka i Zapada.

Iako je Republika bila tek nešto veća od tisuću četvornih kilometara, u 18. stoljeću imala je više od 85 konzulata diljem svijeta, dakle više nego mnoge velike europske zemlje.

Dubrovački su diplomati imali mjerljive rezultate, stalno su bili pod povećalom sustava, a pogreške im se nisu opraštale. Dok Europa tek posljednjih dvadesetak godina govori o tome kako suvremeni diplomat mora biti gospodarski i PR agent svoje zemlje, oni su to primjerom pokazali pet stoljeća prije. Dubrovnik je imao mornaricu sa čak oko 180 brodova te više od 40 tisuća pomoraca. Prevozili su robu stranih trgovaca diljem Sredozemlja, pa čak i do obala Engleske na sjeveru, Indije na istoku i zapadne obale Sjedinjenih Američkih Država na zapadu.

Dubrovačka diplomacija smatrana je jednom od najučinkovitijih u Europi. Diplomati su se pomno birali, dugo pripremali za službu te su dobivali stroge i jasne upute što im je činiti. Isticali su se znanjem i mudrošću, pregovaračkim vještinama, glumačkim sposobnostima i lukavošću. Kad je trebalo, pred europskim su vladarima i suze ronili kako bi ih ganuli, pred Osmanlijama nisu štedjeli komplimenata, a pred potencijalnom ugrozom bili su široke ruke u darivanju. Izigravajući neutralnost, uz očuvanje slobode, mira i neovisnosti ključna zadaća dubrovačke diplomacije bila je osigu-

rati nesmetanu plovidbu svojim brodovima i zaštititi trgovinske interese.

Dubrovačani su stekli imidž vrlo pouzdanih i korisnih izvora i u špijunskom svijetu. A i inače su jako pazili na to što će drugi o njima misliti te kako će se u svijetu prezentirati. Nisu se razmetali bogatstvom kako bi bili percipirani skromnima. Nastojali su da ih se doživljava kao iskrene, povjerljive i prijateljski nastrojene. Još tada su znali da je imidž sve. S druge strane, taj svoj šarm i karizmu pretvorili su u pravu "meku moć", kojom su utjecali na druge da čine ono što oni žele, stoljećima prije nego što ju je američki teoretičar Joseph Nye uopće definirao. Izdvajanja za kulturu i znanost bila su daleko iznad današnjeg europskog prosjeka, jer su još tada znali da su to ključne poluge kojima mogu osigurati prestiž u međunarodnoj zajednici te dobiti status europske prve lige. Bez toga danas ne bismo imali Sorkočevića, Božidarevića, Nalješkovića, Bunića Vučića, Držića, Boškovića, Gradića, Getaldića, Gundulića, Palmotića i druge mnogobrojne Dubrovčane koji i danas svijetom pronose slavu o Hrvatskoj.

Diplomacija tijekom dvadesetog stoljeća, u kojem je došlo do razvoja medija i komunikacijskih kanala, uvelike je promijenila način funkcioniranja, a time i ulogu diplomata. Profesor međunarodnih odnosa pokojni Radovan Vukadinović je smatrao još devedesetih godina kako je moderna diplomacija izgubila na svojoj "romantičnosti" ili pak shvaćanju da je to vještina "intriga i spletki", pišući kako je postala "biznis komuniciranja između vlada". U toj sada već vrlo poslovnoj atmosferi diplomati su također izgubili na svojem nekadašnjem prestižu i značenju u skladu s naporima da diplomacija ne stvara politiku, već da ju objašnjava, pokušava sklapati aranžmane i brine se za njihovo izvršenje. Dodaje kako je diplomacija od političko-ceremonijalne djelatnosti pretvorena u vrlo angažiranu radnu aktivnost, koja zahtijeva različite vrste kadrova i od njih vrlo detaljno poznavanje pojedine uske problematike. Diplomacija je također evaluirala od one tajne klasične u niz različitih oblika, od kojih je najistaknutiji upravo javna diplomacija.

Uvaženi hrvatski diplomat, publicist i znanstvenik Darko Bekić (2016.) tako suvremenu diplomaciju dijeli na:

1. službenu, koja se odvija između ovlaštenih diplomatskih predstavnika suverenih država;
2. javnu diplomaciju, kojom diplomati nastoje izravno doprijeti do što šireg kruga građana druge države;
3. tajnu diplomaciju, u kojoj pregovarači uspostavljaju tajne ili/i neformalne veze kako se ne bi "kompromitirala" službena vanjska politika i diplomacija obje zemlje te, uvjetno govoreći,
4. tzv. podzemnu diplomaciju, što je eufemizam za obavještajne i kontraobavještajne službe koje ima svaka država, ali kojima se – različito od popularne floskule da je diplomacija "legalna" špijunaža – ustvari, upravlja izvan diplomatske službe te, na kraju,
5. tzv. emigrantsku diplomaciju, koja je posebno karakteristična za hrvatsku diplomatsku povijest, a temelji se na aktivnostima političkih izbjeglica u korist interesa njihovih naroda – onako kako su ih oni doživljavali i interpretirali.

U svakom slučaju dio klasičnih diplomatskih aktivnosti preuzeli su drugi subjekti u međunarodnim odnosima, a diplomacija je postala otvorena prema novim trendovima, kako bi mogla uspješno štititi interese svoje zemlje te ju pozicionirati u međunarodnim odnosima.

S lijeva: I. Šimek, Z. Marić i N. Ritz

Velik broj autora i praktičara slaže se u ocjeni da će diplomacija 21. stoljeća sve više biti javno-diplomatska jer će sve više postajati način na koji će se svijet pokušati nositi sa suvremenim globalnim problemima, kao što su uništavanje životnog okoliša, terorizam, širenje zaraznih bolesti, financijske krize i nestabilnost. Istodobno suvremeni diplomati postaju promotivni i gospodarski agenti svojih država. U fokusu njihova interesa stoga više ne smiju biti samo institucije i njihovi predstavnici već i građani država u kojima djeluju. U medijski oblikovanom svijetu diplomacija usvaja nove dimenzije baveći se medijima i upravljanjem komu-

nikacijama i sve se više približava profesiji odnosa s javnošću.

Dr. Jacquie L'Etang (2009) piše kako je činjenica da politika u svakodnevnom životu prožima i aktivnosti kao što su turizam, sport i religija, što pokazuje da se razmatranje o diplomaciji mora protegnuti dalje od uskog shvaćanja političke diplomacije između država-nacija te da mora obuhvatiti projekte kulturnog identiteta nacija bez države i interkulturalne diplomacije čiji su cilj domaće javnosti država-nacija i nacija bez države, kao i diplomaciju koja se odvija između političkih i gospodarskih aktera i organizacija.

Razvoj suvremene javne diplomacije odvija se – kako piše Gilboa (2008.) – u vrijeme triju međusobno povezanih revolucija: revolucije masovnih komunikacija, interneta i globalnih televizijskih mreža, političke revolucije koja je transformirala najveći dio društava te revolucije međunarodnih odnosa koja je transformirala ciljeve i sredstva vanjske politike, u kojoj su pozitivan imidž i reputacija zemlje u svijetu postali faktor moći važniji od onih tradicionalnih.

Kad je u pitanju hrvatska javna diplomacija, postoje velike razlike u promidžbi Hrvatske putem hrvatskih veleposlanstava u pojedinim zemljama, a promidžba na nekim nama iznimno važnim tržištima uopće ne postoji. Obično se promidžba svodi na povremeni rad s medijima – medijsko praćenje određenih kulturnih zbivanja, posjet političkih i gospodarskih izaslanstava, slanje priopćenja ili davanje intervjua u medijima zemalja domaćina. Rijetko se sustavno radi s medijima, a marketinška obradba tržišta uglavnom ne postoji. U veleposlanstvima ne postoje dovoljno učinkoviti, ekipirani i obučeni uredi za odnose s medijima s naglaskom na istraživanja javnog mišljenja, analitiku ukupnih zbivanja u određenoj zemlji te stalnog rada s medijima. Riječju, u hrvatskoj diplomaciji ne postoji snažna svijest o odnosima s javnošću kao produženoj ruci diplomacije. Ne postoje komunikacijske strategije za nama važna tržišta i stručni ljudi za odnose s javnošću i marketing koji će ih provoditi. Taj posao u 21. stoljeću moraju raditi profesionalci za promotivno komuniciranje koji postaju dodatna snaga klasičnoj diplomaciji.

Devedesetih godina smo imali jasne prioritete. Danas, Hrvatska kao članica EU-a i NATO saveza ima druge prioritete. Nova hrvatska diplomacija bi trebala promicati interese naše zemlje putem infor-

miranja i utjecanja na stranu javnost. Dobro osmišljenom medijskom i marketinškom promidžbom može se smanjiti stupanj pogrešne percepcije i nerazumijevanja složenih cjelokupnih – političkih, gospodarskih, kulturnih i drugih odnosa između Hrvatske i drugih zemalja. Sve to pridonosi brendiranju zemlje i njezinu boljem imidžu u svijetu.

Hrvatska je trenutačno percipirana kao snažan turistički brend. Svi zajedno moramo izgraditi hrvatski politički, gospodarski i kulturni brend. A na tom putu pomaže jedino sinergija diplomacije sa srodnim vještinama i profesijama, poput kreativne industrije i komunikacija. Dobar primjer u pogledu kreativnosti i inovativnosti na tom putu mogu nam biti časni diplomati okupljeni u ovom klubu i ovim vrijednim knjigama.

UOČI PROGLAŠENJA NEOVISNOSTI: POSJET WASHINGTONU

piše prvi hrvatski ministar vanjskih poslova akademik Davorin Rudolf

Jedan od povijesnih događaja u stvaranju suvremene neovisne države Hrvatske – koji je danas gotovo zaboravljen i nitko ga ne spominje a bio je iznimno važan – jest jedanaestodnevni posjet hrvatskoga izaslanstva Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi u rujnu i listopadu 1990. i susret predsjednika Tuđmana u *Bijeloj kući* u Washingtonu s američkim predsjednikom Georgeom Bushom seniorom i njegovim pomoćnikom za pitanja nacionalne sigurnosti Brentom Scowcroftom. Obratite, molim vas, pozornost: Hrvatska je u to vrijeme bila članica jugoslavenske federacije, daleko od neovisnosti.

Sjećam se euforije svih nas u hrvatskome vrhovništvu, oduševljenja iseljenih Hrvata u Americi: od jedine svjetske super sile u tome vremenu dobili smo najveću moguću praktičnu potporu za rekonstrukciju Jugoslavije! U Washingtonu smo posjetili američki Kongres, Bijelu kuću i *State Department* (Ministarstvo vanjskih poslova), obavili brojne razgovore s kongresnicima, visokim državnim dužnosnicima, novinarima, a u krugovima oduševljenih iseljenih Hrvata bili smo dočekani kao istinski demokratski izabrani predstavnici još uvijek ne emancipirane države Hrvatske. U tome izaslanstvu, podsjetit ću, zajedno s Predsjednikom Franjom Tuđmanom i njegovom suprugom Ankicom, bili su predsjednik Sabora Žarko Domljan, ministar znanosti i obrazovanja Vlatko Pavletić, ministar iseljništva Gojko Šušak, osobni tajnik za politička pitanja Predsjednika Republike Slaven Letica, osobna tajnica Predsjednika Zdravka Bu-

šić, sveučilišni profesor Hrvoje Kačić i tajnik izaslanstva, voditelj Predsjednikova ureda, Hrvoje Šarinić. Ja sam u izaslanstvu bio u svojstvu ministra pomorstva (za ministra vanjskih poslova imenovan sam 3. svibnja 1991.). Želim istaknuti da su organizaciji toga povijesnoga putovanja pridonijeli uvaženi Hrvati trajno nastanjeni u Sjedinjenim Državama. Među ostalima, uspješni američki poduzetnici i intelektualci Ilija Letica, Mira Baratta, savjetnica senatora Boba Dolea, Max Primorac, Marin Sopta, Boris Pehovčić, Ivo Banac, Stjepan Meštrović, Jerry Blaskovich, Marin Sopta, Ivica Mudrinić i drugi. Za odlazak u posjet Sjedinjenim Državama nismo tražili nikakvu suglasnost federalnih jugoslavenskih organa, nismo ih o putu ni obavijestili. U američkome Ministarstvu vanjskih poslova kazano je da su iz Beograda stizali prosvjedi i zahtjevi da se putovanje otkaže, ali se Ameri na njih nisu obazirali.

Akademik Davorin Rudolf

Malo zanimljivosti: u hotelu *Hyatt Regency* u Long Beachu predsjedniku Tuđmanu je 28. rujna 1990. uručeno osobno pismo prijašnjega američkoga predsjednika Ronalda Reagana u kojemu je hrvatskome narodu uputio izraze ohrabrenja i izrazio „sve najbolje“.

Domaćini su mi stavili na raspolaganje automobil. Ugrabio sam malko slobodnoga vremena i pošao na američko nacionalno groblje *Arlington*. Posjetio sam humak predsjednika Johna Kennedyja koji je za života poručio Amerikancima: „Ne razmišljajte o tome što Sjedinjene Američke Države

mogu učiniti za vas, već što vi možete postići za SAD!“

Snažan dojam u međunarodnim krugovima

Posjet hrvatskoga izaslanstva SAD-u i Kanadi ostavio je snažan dojam u Hrvatskoj, Jugoslaviji i u međunarodnim krugovima, posebice europskima. Svrha našega posjeta bila je, među ostalim, potvrditi novu realnost: legalitet novoga hrvatskoga demokratski izabranoga vodstva na svibanjskim prvim višestranačkim izborima u SFR Jugoslaviji 1990. i opravdanost preobrazbe jugoslavenskoga federalizma u modernu zajednicu suverenih država prema modelu Europske unije. Europski komunizam/socijalizam bio je na umoru. Mi smo bili odlučni uspostaviti demokratsku pravnu državu, poštivati ljudska prava i uvesti tržišno gospodarstvo. Izaslanstvo se iz New Yorka vratilo u Zagreb, a ja sam ostao još tri dana u New Yorku. Predsjednik Tuđman mi je naložio da sudjelujem na važnoj međunarodnoj konferenciji o gospodarskim odnosima u svijetu koje je organizirala američka Vlada. Na tome sam skupu izrazio odlučnost Hrvatske za pristupanje Europskoj zajednici (današnjoj Uniji). Nakon moga govora francuski premijer Michel Rocard je rekao da je iznenađen:

od svih istočnih, "socijalističkih" država, Poljske, Čehoslovačke, ako se dobro sjećam i Ma-

đarske, samo je Hrvatska javno obznanila odlučnost i želju da bude članica Europske zajednice! O mojemu izlaganju hrvatsku je javnost izvijestio novinar Vladimir Drobnjak izvješćem u zagrebačkome "Vjesniku" (danas je Drobnjak hrvatski dužnosnik u diplomaciji). To je bilo, u listopadu 1990., prvo javno službeno hrvatsko očitovanje na svjetskoj razini o našem učlanjenju u Europsku uniju.

Tajni sastanak u Ljubljani

Petnaestoga lipnja 1991. na tajnome sastanku u Ljubljani, dogovorili smo se sa Slovencima o rekonstrukciji jugoslavenske federacije, o proglašenju konfederacije, saveza država ili, ako taj prijedlog ne prođe, o raspadu države Jugoslavije i stvaranju dviju neovisnih država Hrvatske i Slovenije. Hrvatsko izaslanstvo bilo je sastavljeno na najvišoj državnoj razini: uz Predsjednika Franju Tuđmana skupu su nazočili predsjednik Sabora Žarko Domljan, predsjednik Vlade Josip Manolić, potpredsjednik Vlade Milan Ramljak, ministri Josip Boljkovac i Martin Špegelj, te član Predsjedništva Jugoslavije Stipe Mesić. Ja sam sudjelovao u razgovorima kao ministar vanjskih pos-

lova. Slovenski državni tim vodio je prvi predsjednik Republike Milan Kučan. Složili smo se s datumom definitivnog odlučivanja o državi: 25. lipnja 1991. Moderna složena država konfederacija, dakle, ili neovisnost i suverenost! Jedino je Srbija odbacila i jedan i drugi prijedlog. U Beogradu su smatrali da su granice ondašnjih šest federalnih republika "administrativne", a ne državne, pa se mogu mijenjati, primjerice referendumom (odlučili su se za teritorijalno širenje u područja Hrvatske i osobito BiH, radi ostvarivanja zamisli "svi Srbi u jednoj državi").

Uvečer, u Predsjednikovu apartmanu analizirali smo važnost razgovora i posjeta Washingtonu. Svi smo se složili da je američka gesta odlučna, snažna, dragocjena i jasna podrška konačnome rješenju "hrvatskoga pitanja". Predsjednik Tuđman zaključio je da će ubrzati rad na novome ustavu samostalne, neovisne i suverene države Hrvatske, a Hrvoju Kačiću i meni naložio je načiniti analizu učinaka u međunarodnim odnosima ako se odlučimo za konfederaciju ili neovisnost. Predložio sam da o svemu obavijestimo Gorbačova. Predsjednik Tuđman smatrao je Gorbačova svjetskim državljanom i reformatorom. Ustvrdio je: kad sazna da smo bili s Bushom i u Washingtonu, složiti će se s našim planovima!

U ulozi ministra vanjskih poslova, zajedno s Predsjednikom Tuđmanom, ili sâm, posjetio sam niz zemalja: Austriju, Italiju, Državu Grada Vatikana, Mađarsku, Sjedinjene Američke Države, Kanadu, Grčku, Veliku Britaniju, Čehoslovačku, ne znam gdje nisam bio – niti jedna Vlada nije službeno poduprla neovisnost Hrvatske i Slovenije! Britanski ministar vanjskih poslova Douglas Hurd izjavio je: „Bez Jugoslavije nastat će kaos, sukobi, niz bankrotiranih država koje će se na ovaj ili onaj način oslanjati na Zapad. I uvlačit će nas u svoje konflikte“. Francuski predsjednik Mitterrand naša je nastojanja nazvao "fragmentacijom Europe, stvaranjem brojnih *mini* država", a Nijemac Genscher strahovao je da će raspad Jugoslavije uzrokovati nestabilnost i ugroziti spajanje Zapadne i Istočne Njemačke.

Kadijevićev let u Moskvu

Dok smo se mi užurbano pripremali za konfederaciju ili neovisnost, ministar obrane general Jugoslavenske armije Veljko Kadijević je potajice, tijekom noći 12. ožujka 1991., posebnim vojnim zrakoplovom otišao u Moskvu na savjetovanje sa sovjetskim ministrom obrane Dmitrijem Jazovom. Htio je provjeriti, hoće li, prema procjenama Mos-

kve, intervenirati NATO ako JNA preuzme vlast u Hrvatskoj i kakva će biti reakcija Moskve? Tražio je zapravo rusku potporu ako vojska ostvari vojni udar. Ministar Jazov je nazvao telefonom Gorbacova, predsjednika Sovjetskog Saveza. „Odgovori su bili potpuno negativni i svodili su se na to da ni na kakvu potporu SSSR-a ne može Jugoslavija računati.“

Kadijević se vratio iste noći u Beograd bez ikakvih sovjetskih jamstava.

Zanimljivost je da je general Kadijević odletio zrakoplovom u Moskvu i vratio se, a o tome predsjednik Vlade Ante Marković nije bio obaviješten! General je o svome letu izvijestio samo predsjednika Predsjedništva Jugoslavije, predstavnika Srbije Borisava Jovića.

Uvjeravanja Santera i Delorsa

Predsjednik Europskoga vijeća Europske zajednice (današnje unije) Jacques Santer i predsjednik Europske komisije EZ-a Jacques Delors uvjeravali su srpske političare u Beogradu, 29. i 30. svibnja 1991. – 25 dana prije proglašenja naše neovisnosti! – da Bruxelles ne će trpjeti buntovne republike Hrvatsku i Sloveniju i da nepokolebljivo podupire jedinstvenu i teritorijalno cjelovitu Jugoslaviju.

Takvo je bilo i stajalište 34-iju država članica Konferencije o europskoj sigurnosti i suradnji,

među njima SAD-a i SSSR-a, postignuto na sastanku u Berlinu pet dana prije raspada Jugoslavije. Zajednički dokument s berlinskoga skupa, "Izjavu o Jugoslaviji", uručio je Predsjedniku Tuđmanu američki ministar vanjskih poslova James Baker, 21. lipnja, tijekom razgovora na bilateralnom sastanku u Beogradu. Nakon razgovora Tuđman – Baker, na izlazu iz dvorane, upitao sam američkoga veleposlanika u Jugoslaviji Warrena Zimmermanna jesu li berlinski zaključci prihvaćeni jednoglasno. Odgovorio mi je suho: „Da!“ „Tko ih je predložio?“ „Nijemci, za vrijeme objeda ministara i političkih direktora SAD, SSSR-a, Njemačke i Jugoslavije“. Poslije sam saznao da je Nijemac Hans-Dietrich Genscher u Berlinu hotimično pozvao na objed trojicu odabranih ministara, jer je htio izbjeći raspravu o Jugoslaviji i sukobe u plenumu konferencije.

Odluka Hrvatskoga sabora

Završna sjednica Hrvatskoga sabora na kojoj se odlučivalo o proklamiranju neovisne i suverene države Hrvatske počela je 25. lipnja 1991. u devet

sati prije podne. Trajala je čitav dan. Uvečer, nešto prije osam sati, glasovalo se o ključnim dokumentima. Temeljni pravni akt, povijesna Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, nažalost, nije donesena jednoglasno. Protiv odluke glasovali su predstavnici SDP-a u Saboru. Predsjednik te stranke Ivica Račan objasnio je u raspravi da „ne će poduprijeti odluku jer se u njoj istodobno s razdruživanjem federacije, ne pokreće postupak udruživanja Republike Hrvatske u savez suverenih republika na području SFRJ“. Taj Račanov zahtjev o konfederaciji nismo u tome trenutku mogli postići jer nismo imali privolu svih jugoslavenskih federalnih jedinica. Inače, Deklaracija o suverenosti i neovisnosti usvojena je jednoglasno.

Točno u osam sati navečer predsjednik Hrvatskoga sabora Žarko Domljan izvijestio je kako je proteklo glasovanje. Potom je zaključio da je Hrvatski sabor usvojio i ovoga trenutka stupaju na snagu Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaracija o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske. Potom je svečano rekao: „*Gospođe i gospodo zastupnici! Stigli smo do najsvečanijega trenutka koji će ostati zabilježen ne samo u novijoj europskoj povijesti, nego i duboko utisnut u svijest svakoga Hrvata... Proglašavam da je Hrvatski sabor usvojio, te da ovoga trenutka stupaju na snagu: Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, i Deklaracija o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske... Rođena je država Hrvatska! Neka joj je sretan i dug život!*“

Sa zagrebačke katedrale grunula su zvona. U sabornici stajao sam uz sjedalo određeno za članove Vlade. U mislima mi se vukla duga crta hrvatske žudnje za neovisnom državom, naš imaginarij i stoljetni san. Povijest rijetko nudi narodima državu. Naraštaj kojemu sam pripadao nije smio i nije mogao iznevjeriti zemlju, djedovinu stare slave: prvi put u suvremenoj nam povijesti proglašena je i nastala je istinski neovisna, samostalna i suverena država Hrvatska. Izvan bilo kakvih Mađara i Mlečana, personalnih unija, dominacija stranih dinastija, nagodbi, državnopravnih odnosa s drugim državnim entitetima, unitarnih državnih tvorevina i neuspjelog modela multinacionalne federacije socijalističkih republika. Prva južnoslavenska država stvorena 1. prosinca 1918., zahvaćena ratom 1941., preoblikovana iznutra 1943. i 1945., prestala je postojati. Okončan je jugosla-

venski pokus dug 72 godine i neostvorena južno-slavonska epoha.

Večera bez stranih predstavnika

Sutradan sam u Ministarstvu vanjskih poslova predstavnicima stranih država u Zagrebu podijelio akte o nastanku države. I pozvao ih na svečani prijam Predsjednika Republike Franje Tuđmana, navečer u 19 sati u zagrebačkom hotelu *Westin* (u ono doba se hotel zvao *Interkontinental*). Diskretno mi je prišao njemački konzul Hans Bolt i povjerio da svi žele integralnu Jugoslaviju s nešto više demokracije. Nitko od stranih predstavnika ne će doći na prijam. I on je primio instrukciju svoje Vlade da prijam bojkotira. Na svečanost u *Interkontiju* nitko od stranaca nije došao. Bio se pojavio na trenutak počasn austrijski konzul Berlaković, ali je brzo nestao.

Odluku o neovisnosti države donijeli smo sami. Nikakva strana velesila, nikakav zaštitnik nije stajao iza nas. I to je rijetkost u međunarodnim odnosima. Odlučan povijesni trenutak zbio se tri dana prije proglašenja neovisnosti, 21. lipnja 1991. u Beogradu, na kraju razgovora Predsjednika Tuđmana i američkoga državnog tajnika Jamesa Bakera. Amerikanac je doputovao sa sastanka u Berlinu, upozorio je i zaprijetio: „Ako proglasite neovisnost vrebaju brojni rizici, a vi ćete biti odgovorni!“ Rekao je kako SAD podupiru jedinstvo Jugoslavije, ali da su protiv uporabe sile radi održanja toga jedinstva! Milošević je prihvatio prvi dio rečenice, a mi drugi. Naš Predsjednik je odgovorio: „Odluku o neovisnosti donijeli su građani Hrvatske na referendumu. Hrvatski sabor i državni vrh dužni su tu odluku poštivati. Mi ćemo ju ostvariti!“ Predsjednik Tuđman zapravo je donio odluku o osamostaljenju! Navečer je održan sastanak s generalom Kadijevićem, koji je obećao

(lažno, kako će se pokazati) da JNA ne će intervenirati protiv republika koje se žele osamostaliti.

Dan neovisnosti: 25. lipnja 1991.

Nakon dva dana nakon proglašenja neovisnosti Hrvatske i Slovenije, 27. lipnja 1991., započeo je u Ormožu desetodnevni oružani sukob Slovenaca s Jugoslavenskom armijom. Bio je to prvi oružani sukob velikih razmjera na području bivše Jugoslavije, Slovenci ga nazivaju ratom. Zbog toga je na poticaj savezne jugoslavenske Vlade održan 7. srpnja 1991. sastanak na Brijunima na kojemu je donesena *Brijunska deklaracija* (bili su nazočni predstavnici Hrvatske, Slovenije i Srbije, među ostalima, te ondašnje Europske zajednice, današnje Unije). Tim aktom dogovoreno je tromjesečno mirovanje državnopravnih akata Hrvatske i Slovenije donesenih 25. lipnja 1991., kako bi se u razdoblju od 90 dana postigao dogovor o mirnom razrješenju jugoslavenske državne krize (odluke Sabora o neovisnosti nisu stavljene izvan snage, već u stanje mirovanja). Budući da takvo rješenje nije postignuto, Hrvatski je sabor, nakon isteka tromjesečnoga roka, 8. listopada 1991. donio odluku o raskidu svih državno-pravnih sveza Republike Hrvatske na temelju kojih je Hrvatska, zajedno s ostalim jugoslavenskim republikama i pokrajinama, osnovala i tvorila SFRJ.

Dva državna praznika, Dan državnosti i Dan nezavisnosti, 25. lipnja i 8. listopada, samo su stvorila konfuziju u javnosti pa građani nisu znali što se tih dana zapravo obilježava i slavi. Osmi listopada je samo logičan slijed nakon 25. lipnja. Dan nezavisnosti, koji slave sve države u svijetu, u nas je 25. lipnja. Konstituiranje svake države uvijek je vezano uz točno utvrđeni datum, a razdruživanje država u federaciji i sukcesija država bivših federalnih jedinica nakon raspada federacije postupci su i procesi koji traju. Sukcesija imovine bivše Jugoslavije nakon njezina raspada (vojne imovine, primjerice), dugo je trajala. Nisam siguran da je definitivno završena.

Datum je nastanka države Hrvatske važan. Do toga dana za sva su zbivanja na području Hrvatske međunarodnopravno odgovarala tijela državne vlasti ondašnje Socijalističke Republike Hrvatske i savezni jugoslavenski organi. Od dana proglašenja države Hrvatske, 25. lipnja 1991., odgovornost su u međunarodnim odnosima preuzeli novoutemeljeni organi nove države Republike Hrvatske.

Dok nije proglašena samostalna i neovisna država Hrvatska nije bilo rata u Hrvatskoj u međunarodnopravnome smislu. Jer rat je uvijek *oružani sukob između država*. A kada o ratu govorimo, temeljno pitanje za sve nas, naše potomke, za istinsku, trajnu pomirbu na ovim prostorima jest: tko je rat u području Hrvatske 1991. planirao, pripremao i započeo. To je pitanje svih pitanja. Da nije bilo rata ne bi bilo užasnih tragedija, zločina, razaranja, haaškoga Tribunala. Krucijalno je dakle pitanje: tko je počinio međunarodni zločin protiv mira, tj. zločin agresije, i zapravo uzrokovao sve ratove na području bivše Jugoslavije? Bio sam ministar u trima prvim hrvatskim vladama tijekom postupka proglašenja neovisnosti. Mi nismo željeli nikakav rat, nismo započeli taj rat. Između ostalog, za rat morate imati adekvatne oružane snage, a mi ih nismo imali.

Srpsko-hrvatski rat u međunarodnopravnome smislu počeo je – jer nikada nije formalnopravno objavljen – nasilnim, masovnim ulaskom 60 tenkova i vojnih vozila JNA s vojnicima i srpskim rezervistima, te pripadnicima paravojnih, dobrovoljačkih i inih srpskih postrojba u hrvatsku Baranju i područje istočne Slavonije 3. srpnja 1991. Crnogorsko-hrvatski rat započeo je u noći između 23. i 24. rujna 1991. napadajem postrojba JNA i crnogorskih rezervista na istočni dio dubrovačkoga područja, Vitaljinu, Brgat i Komolac.

Riječ akademika Emilija Marina

Napisao sam predgovor za 6. knjigu, u tradiciji svojih dvaju prethodnika. Smatram da niz tih naših publikacija o sjećanjima hrvatskih veleposlanika iz devedesetih godina, pomaže sačuvati uravnoteženo sjećanje, koje će nam biti korisno i danas i sutra, ono pravedno sjećanje, *la juste mémoire*, kako je to formulirao francuski filozof Paul Ricoeur.

Ovu novu, 6. knjigu su uredili naši redoviti članovi **Miljenko Žagar** i **Zvonimir Marić**, te njima u prvom redu dugujemo zahvalnost! Potom i autorima članaka koji su objavljeni. Nakon ovih mojih uvodnih riječi, dao bih riječ autorima, jer oni su protagonisti događanja devedesetih godina u diplomaciji Republike Hrvatske. Odlučio sam da vam pročitam jednu moju „antologiju“, a svaka je subjektivna, jedan moj izbor odlomaka koji mi se čine posebno znakovitima za svakog od autora, ovisno također i o opsegu njegova rada. Vjerujem, da ako u ovoj svečanoj prigodi dadem glas autorima, da ću im na najbolji način odati priznanje!

Dometnuo bih, ako vam pročitam njihove kratke odlomke, možda ću vas više zainteresirati da pročitate njihove cijele članke, više nego da vam ih prepričavam.

Akademik Emilio Marin čita navode iz VI. knjige

Branko Salaj, koji je nažalost u međuvremenu preminuo, napisao je – unatoč svojim poznim godinama – članak koji se čita s napetošću kojom pratimo neki krimić; nije ni čudno, kad je u njegovu žarištu Haag i sve ono što taj toponim simbolizira za suvremenu Hrvatsku. Iz njegova članka „Početci Veleposlanstva Haag 1995. – 1997.“, izdvojio bih:

Bilateralni odnosi s Nizozemskom bili su već od samoga početka, a s vremenom i sve više, u sjeni problema s Tribunalom. Veleposlanstvo je pri tom naročito tijekom prve godine djelovanja bilo hendikepirano lošim komunikacijama s Ministarstvom vanjskih poslova vlastite zemlje. Najveći problem Veleposlanstva proizlazio je iz nastojanja čelnikstva Ministarstva da važnije kontakte u Haagu i oko Haaga ostvaruje posebnim kanalima, prešućujući ih veleposlaniku i zaobilazeći ga. Nije pri tom bila riječ o nekom pojedinačnom slučaju, već o prilično sustavno provedenom pristupu tijekom prve godine djelovanja. (str. 51)

U početno prilično nekritičko prihvaćanje stranih teza mogao sam se uvjeriti kad sam oko 10. svibnja 1996. došao do povjerljivog pripremnog dokumenta Europskog vijeća u kome se izlagala dugoročna perspektiva politike EU spram 'Balkana'. (...) Dokument je zadirao duboko u strateško usmjerenje hrvatske politike pa sam se, da se zaštitim od moguće provale na zaštićenom faksu, idućeg dana otputio u Zagreb da predsjedniku Tuđmanu osobno predam dokument i vlastiti sažetak. Prije odlaska na Pantovčak želio sam pro-

vjeriti je li Ministarstvo upoznato s dokumentom i je li Tuđman o njemu obaviješten. Na sastancima, jednim kratkim i jednim malo dužim, s dva pomoćnika ministra mogao sam se uvjeriti da „kuća“ nije nimalo alarmirana. Nisu spominjali jesu li dokument već vidjeli, ali ih njegov sadržaj nije nimalo uznemirio – „sve je pod kontrolom“, „poznate ideje“, „ništa neobično“... (str. 58-59)

Jerko Vukas je u svom članku „Službovanje u Australiji i Iraku“, opisao uzbudljive događaje, osobito u potonjem, koji su baš u toj zemlji bili, čini mi se, na granici avanturizma. Evo mog izbora:

Kad sam se konačno pribrao, shvatio sam značenje ovog grandioznog dočeka pripravljenog dolasku prvog hrvatskog generalnog konzula, čime se prvi put u povijesti u Melbourneu uspostavlja rad hrvatskog diplomatskog predstavništva. Ovim se ujedno i potvrđuje da su se obistinili snovi hrvatskih ljudi koji su poduzimali svakoake aktivnosti, pa i one protuzakonite, kako bi skrenuli pozornost na hrvatsku naciju i državu. (str. 64)

U nedavnoj povijesti, hrvatske tvrtke su surađivale s iračkim tvrtkama, zajednički su radile diljem Iraka. Unatoč mnogim nedaćama koje su zahvatile Irak, postoje još uvijek područja Iraka u koje ratne ope-

racije ne dopiru. Kurdistan se doima kao jedino stabilno područje. U Kurdistanu su i tri hrvatske tvrtke za razminiranje, koje nesmetano obavljaju ugovorene poslove. Otkad sam predao vjerodajnice, hrvatske tvrtke mi se sve više obraćaju i sve više iskazuju svoj interes za rad u Republici Irak. Dotadašnji ostvareni uspjeh hrvatskih tvrtki na iračkom tržištu, osobito u posljednjih godinu dana, nameće potrebu daljnjeg povezivanja hrvatskih i iračkih gospodarskih subjekata. Iračke tvrtke su pretežito u državnom vlasništvu, pa je to razlog više da se veleposlanik uključi kako bi pomogao u njihovu povezivanju. (str. 90)

Drago Štambuk je zastupljen člankom koji je naslovljen izjavom Margaret Thatcher prigodom jednog razgovora s našim autorom: „Bolje da se na križ pribije mene nego Hrvatsku“. Štambukov prilog sadrži njegov govor u prigodi predstavljanja knjige Margaret Thatcher „Državničko umijeće“ u Zagrebu, 2004., kao i govor koji je održao na prosvjednom skupu u Londonu, 1991., pod naslovom „Jugoslavija – maska za Veliku Srbiju“. Oba su teksta kao *pars pro toto* za Štambukovo djelovanje u Velikoj Britaniji. Iz prvoga izdvajam

neka „stajališta i zasluge barunice Thatcher za RH (...) Neka nam bude korektor i inspiracija.“:

Srbi su u internoj agresiji protiv gotovo svih ostalih naroda – srušili državu u kojoj su bili vladajući narod. Hrvatska je bila žrtva velikosrpske agresije i imala puno pravo (ljudsko, Božje i međunarodno) na vlastitu obranu. (...) Vukovar i obrana njegova temelj je hrvatske slobode i njezino najuzvišenije poglavlje. Ekvidistantni pristup međunarodne zajednice prema agresoru i prema žrtvi u osnovi je bio pogriješan, a njegovo protegnuće na Haaški sud isto je tako pogriješno. (...) Europska unija trebala bi biti zajednica suverenih država, prošireno tržište, a ne nad-država u kojoj sličnost s Jugoslavijom nije isključena. Proširenje Europske unije – da; produbljenje – ne. (str. 149)

Andrija Kojaković u članku „Moj diplomatski život 1992. – 2002.“ donosi, između ostalog, dojmljiv opis predaje vjerodajnica u Kini, 18. prosinca 1992.:

Bio sam uzbuđen, što je normalno – tako sam sebe opravdavao – ali i nesiguran hoću li dobro obaviti taj čin, jer je to prvi put da predajem vjerodajnice predsjedniku jedne države i to predsjedniku NR Kine, najmnogoljudnije države na svijetu, stalne članice Vijeća sigurnosti

UN-a. Bila je to velika čast i odgovornost pa sam večer prije nekoliko

puta vježbao tekst govora koji sam pripremio za taj trenutak. Dan prije predstavnik MVP-a Kine nazvao me je i pitao na koji jezik da se prevodi susret s Predsjednikom – na srpski ili na engleski? Objasnio mi je da je on studirao srpsko-hrvatski u Beogradu, pa nije siguran u hrvatskom. Sutradan ujutro pred odlazak u Palaču narodâ na Trgu nebeskog mira predsjedniku NR Kine ponovno me je nazvao i rekao da je cijelu noć vježbao hrvatski, pa ako mu promakne neka srpska riječ, da mu ne zamjerim. Prijevod je bio bez pogriješke – uvijek ću mu biti zahvalan na njegovu trudu i ljubaznosti. (str. 156)

U Londonu, na jednom primanju za diplomatski zbor, Kojaković bilježi ovu anegdotu:

Nakon kraljice dolazio je princ Philip. On je uvijek bio dobro raspoložen, Englezi bi rekli cool. Jedan put me pitao: „Ambasadore, zašto ste došli u diplomaciju, kad ste kao poslovni čovjek puno više zarađivali?“ Odgovorio sam mu da nije sve u novcima. On se samo nasmijao. (str. 166)

Pokojni **Zvonimir Marković** je zastupljen velikim člankom „Sjećanja prvog veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu“, koji su na temelju njegova

dnevnika (nesumnjivo važnog i za suvremenu povijest Srbije) priredili Marija Marković i Zvonimir Marić. Osobito su dojmivi slijedeći odlomci:

Na širokom platou čekala nas je „počasna garda“ u modrim odorama (jednakima kao i u starom režimu) koje su opet bile jednake kao i u prastarjoj – prvoj – Jugoslaviji. Cijeli je ceremonijal također bio jednak (kao svugdje u svijetu). Oficir (časnik) s isukanom sabljom zapovjedio je: „Mirno!“ i „Na počast!“. Mimohod sam izvršio s g. Mijićem – bilo mi je čudno što nije bio „poklon zastavi“. Na prvoj stubi dočekao me je voditelj Protokola predsjednika Lilića – g. Momčilo Radivojević. On mi je počeo govoriti o samom ceremonijalu kod predsjednika Lilića (koji mi je već prije dva puta tumačio g. Mijić). Prekinuo sam ga smiješkom rekavši kako samo moram paziti na to da ne zamijenim predsjednika Lilića s njim jer je općenito poznato da su on i Lilić kao jednojajčani blizanci – jednak stas, godine, lice, brkovi. I on je uzvratio smiješkom i tako smo došli do predsjednika na dva metra udaljenosti. Svoj sam govor čitao polako i odmjereno. Ovaj za mene najteži dio posla (po emotivnom ključu) bio je takav da ću ga pamtiti cijeli život. U tom su mi trenutku bili pored očima povijest mogega naroda, države, obitelji, mojeg života, robije, ulaska u aktivan politički život, kao i moj rad u Ministarstvu vanjskih poslova, svi beogradski dani, moji protukandidati za ovo mjesto... (str. 179)

KONČAR

Napokon stigoše i naša dva izaslanstva. Prva za konzularnu konvenciju: na čelu Jakša Muljačić, pom. mvp-a; zatim Marica Matković, načelnica Konzularnog odjela (KO); Miljenko Bukovac, pomoćnik ministra unutarnjih poslova (MUP); Snježana Novak, zamjenica načelnika KO-a i Stanko Cmrečnjak, djelatnik MUP-a. (...) Izaslanstvo za međunarodnu pravnu pomoć koja će pregovarati u Palači Federacije pratit ću ja, a čine ga: Lidija Lukina Karajanković, pom. min. pravosuđa; te Andrea Metelko-Zgombić i Andrej Dogan (oboje iz MVP-a). (...) Golema zgrada, iako je grijana, hladno je djelovala na naš trio. U šali sam rekao da se ne čude toj veličini, jer za imperij kakav su Srbi predviđali i nije tako velika. (str. 203)

Kako sam 9-oga zaspao s Vukovarom tako sam se i 10-oga probudio s Vukovarom. Prvo pitanje koje sam si postavio bilo je: zar sam morao vidjeti da bih ovo doživio? Tek sada uviđam kojom lakoćom Hrvatska oprašta svom krvniku. A taj krvnik još ne pomišlja na vlastitu ispovijed ni pred sobom, a još manje pred žrtvom. Najviše što smo postigli od ovih bradatih barbara njihovo je cinično pitanje:

'ko nas, bre, zavadi? ili: Šta nam je, bre, ovo trebalo? Mi to prihvaćamo u ime neke političke mudrosti ili "pragmatične politike". Svi se trudimo da čim prije sve zaboravimo, ne računajući na mogućnost ponavljanja tragedije. (str. 261)

Hido Bišćević autor je članka „Moj put: diplomacija izazova“. Evo izbora, prvi odlomak vezan uz njegovo veleposlaničko mjesto u Turskoj, drugi za ono u Rusiji, Bišćević je oko Rusije bio vidovit:

Sutradan je Predsjednik u rano prije podne poručio da hitno dođem u njegov Ured. „Znaš, razmišljao sam noćas... Turska... Turska će nam biti najvažnija, ideš u Tursku!“. Sve sam razumio u trenu: turski utjecaj na Balkanu, Turska kao NATO članica, Turska kao američki saveznik, Turska koja želi u Europsku uniju.... Nije bilo silnice tadašnjeg stanja ratne krize u regiji s kojom Turska nije imala dodira, poveznica i interesa. Imati Tursku na svojoj strani, u tim vremenima i u tadašnjim odnosima unutar Bosne i Hercegovine, postalo je pitanje elementarnog nacionalnog interesa i ključ vanjskopolitičke strategije. Europske države su se već polako „odmicale“, za njih je „zamrznuti sukob“ u Hrvatskoj bio oblik predaha od onog što su doživljavale kao postjugoslavenski šok, svoje su interese i nadmetanja počeli odmjeravati u pregovorima o Maastrichtu, Amerika je još bila daleko. Turska, dakle. (str. 273)

Agenda se u Hrvatskoj promijenila, s dolaskom nove vlasti kao da je sjena ljevičarske i komunističke prošlosti vladajuće stranke potirala razumijevanje važnosti odnosa s Rusijom u novim okolnostima, odnosi su polako proklizavali, vjerodostojnost je bilo sve teže održavati. Istodobno, primicala se kraju epizoda s pokušajem približavanja Rusije i Zapada. Putin se već polako počeo odmicati od prvotnih postavki. Drugim riječima, Rusija i Zapad će se vratiti na konfrontacijski modus... politika uravnoteženog odnosa spram Hrvatske i Srbije postupno će, bio sam siguran, biti zamijenjena obnovom jednostranosti. Na domaćoj sceni: zazor. Na širem planu: zaokret. Tu se više ništa nije moglo učiniti. (str. 279)

Darko Bekić nastupa kao povjesničar s člankom „Robert Schuman, Europski pokret i 'Hrvatsko pitanje', 1933. – 1953.“ te time pripada onoj drugoj, u ovom nizu rijetkoj, kategoriji Priloga za povijest diplomacije RH. Dominiraju gotovo u cijelosti, prirodno, Sjećanja za povijest diplomacije RH. Na kraju svog važnog istraživanja, Bekić zaključuje:

Vodeći su hrvatski politički emigranti, prvenstveno HSS-ovski: dr. Maček, dr. Krnjević, dr. Košutić, I. Jukić i drugi, u 20-godišnjem razdoblju od 1933. do 1953. godine, uživali političku podršku i osobne simpatije pokretača europske integracije, francuskog premijera i vodećeg diplomata Roberta Schumana, kao i njegova britanskog kolege W. Churchilla. Na taj način, oni zaslužuju značajnije mjesto u povijesti hrvatske diplomacije, osobito u svjetlu trnovitog puta RH prema članstvu u Europskoj Uniji i Vijeću Europe, pa i euroatlantskim integracijama i organizacijama: NATO, OECD i drugima. Posebno ozbiljnija istraživanja zahtijevaju aktivnosti dr. Jurja Krnjevića, jer ona predstavljaju svojevrsnu prethodnicu diplomatskih napora samostalne Republike Hrvatske. Njegov osobni doprinos HSS-ovoj izbjegličkoj diplomaciji u raspravi i formuliranju osnivačkih dokumenata europskih integracija ovim skromnim prilogom samo su početno naznačeni... (str. 301-302)

Ivica Tomić je napisao članak „U središtu Srednje Europe – Početci hrvatske diplomacije u Slovačkoj Republici“, iz kojega izdvajamo dio u kojem je on vrlo pozorno zabilježio jedan važan politički proces koji svoje odjeke ima osobito izražene o suvremenim okolnostima:

menim okolnostima:

To je bilo vrijeme kad su se vodile rasprave o širenju NATO-a, a NATO i Rusija natjecali su se da „osvoje srce i dušu“ Slovačke. U intervjuu za list „Narodnu Obrodu“ Čurkin (zamjenik ruskog ministra vanjskih poslova) je govorio i o proširenju NATO-a, pa je na pitanje novinara rekao u jednom trenutku „Učlanimo se svi zajedno“. „Tko svi? Cijela Europa?“ pitao je novinar. Čurkin je odgovorio: „Ne, zašto? Zajedno Rusija i Višegradska četvorka. Zašto ne?“ Objasnio je da je to njegov spontani odgovor, te da je ulazak u NATO ozbiljna stvar, pa da je bolje da se o tome razmišlja, kao i da je Partnerstvo za mir dobra ideja. (str. 312)

Vera Tadić donosi završni članak u ovoj knjizi „Južnoafrička Republika 1999. i 2000.“ Evo i navoda:

Ponosna sam što je 29. listopada 2000. u Pretoriji počela nastava na hrvatskom jeziku. Bila je to težnja roditelja koji su željeli da im djeca slušaju nastavu na hrvatskom jeziku i tako ga bolje nauče i ne zaborave. Učenici i učenice Hrvatske škole nastupili su u narodnim nošnjama na Međuna-

rodnoj proslavi kulturne raznolikosti na Sveučilištu u Pretoriji 2000. godine. (str. 335)

Knjiga je, recimo na kraju, opremljena vrlo korisnim kazalom imena, ilustrirana je, donosi biografije autora, ima 416 str., tiskana na finom papiru i u tvrdom uvezu, u travnju 2023. Grafičko oblikovanje je dao Mate d.o.o., koji je uvrštava u svoju Biblioteku Međunarodni odnosi (urednici Đuro Njavro i Mato Njavro). Kao što rekosmo, za Hrvatski diplomatski klub, ona pripada nizu „Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske, Prvo desetljeće, knjiga šesta (urednički odbor: Zvonimir Marić, Đuro Vidmarović i Miljenko Žagar).

JAPANCIMA ZBOG KOHEZIJE DRUŠTVA POREZ ZA OBNOVU OD POTRESA NIJE PROBLEM⁵

Razgovor s japanskim veleposlanikom

Prije stotinu godina težak potres razorio je Tokio i odnio stotinu tisuća života. Prije 12 godina potres je udario i regiju Tohoku, podigao je *tsunami* i uzrokovao nesreću u nuklearnoj elektrani Fukushima. Stradalo je gotovo 20 tisuća ljudi. To su samo dva od niza teških potresa koji su pogodili Japan. Veleposlanik Nj.E. g. Iso Masato pojasnio nam je što o obnovi od potresa njegova zemlja može naučiti Hrvatsku te kako u Hrvatskoj ubrzati obnovu.

Što mislite da Hrvatska može naučiti od obnove u Japanu nakon potresa iz 2011. ali i ranijih potresa koji su tragično pogodili Japan?

Nj.E. g. Iso Masato

Kao što možda znate, Japan je smješten na Pacifičkom vatrenom prstenu na kojem se seizmičke i vulkanske aktivnosti konstantno odvijaju. Također zemlja je okružena morem pa veliki potresi često potaknu i *tsunamije*. Japanci su vrlo svjesni tih prirodnih katastrofa. Magnituda potresa u Zagrebu 2020. iznosila je 5,5, a u Petrinji 6,4. U Japanu je

⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 13. lipnja.

pak samo 2022. bilo 19 potresa magnitude 6 ili više, a prosječno Japan godišnje pogodi 16 takvih potresa. Zbog toga postoji razlika u svijesti između Hrvata i Japanaca. Svijest i priprema na buduće katastrofe trebale bi biti ojačane u Hrvatskoj. U oporavku i obnovi od katastrofe cilj ne smije biti samo obnova javnih zgrada već moraju biti uključene šire mjere, uključujući legalne i fiskalne. U Japanu, nakon potresa u regiji Hanshin 1995. uspostavljeno je sjedište za obnovu regije pod vodstvom premijera, a nakon potresa 2011. formirana je agencija za obnovu i obnovom se bavila cijela Vlada. Ovdje u Hrvatskoj u organizaciji Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u tijeku je projekt za regeneraciju Petrinje koji financira japanska Vlada. Sutra⁶ će se u Petrinji predstaviti rezultati prve faze toga projekta.

Što je konkretno Japan učinio drugačije i kako se priprema za nadolazeće potrese? Procjenjuje se da postoji 70 % izgleda da se u Tokiju u sljedećih 30 godina dogodi veliki potres.

Iz legalnog i tehničkoga kuta gledanja, nakon velikih potresa u prošlosti, više puta revidirali smo građevinske norme. Prvi puta 1924. zatim 1950., 1981., 1995. te 2000. godine. Nove norme u izgradnji uvedene su osobito 1995. i većina novih zgrada može izdržati velike potrese. Svijest i priprema vrlo su važne. U Japanu 1. rujna svake godine imamo i Dan prevencije katastrofa.

Toga dana često se održavaju vježbe prevencije katastrofa u uredima, školama, čak i u vrtićima. Prije 100 godina, 1923., na taj dan najveći je potres pogodio Japan, s magnitudom 7,9. Devastirao je glavni grad Tokio, a stradalo je otprilike stotinu tisuća ljudi.

Zašto mislite da je Japan bio uspješniji u obnovi od Hrvatske? Vidjeli smo mnoge dojmljive fotografije "prije i poslije" iz Japana.

Kao što sam rekao, prosječno Japan pogodi 16 potresa magnitude 6 ili više. U Hrvatskoj, na sreću, oni nisu toliko česti. Zato je teško iskustva prenijeti budućim generacijama, a ljudi su u Japanu spremniji na prirodne katastrofe nego u Hrvatskoj. Mislim da bi se ti naponi trebali učiniti i u Hrvatskoj. Primjerice u Sjevernoj Makedoniji Gradski muzej Skopja nalazi se djelomično na željezničkom kolodvoru koji se srušio un potresu 1963. godine. To je dobra ideja za čuvanje sjećanja na katastrofe kako bi se ta svijest predala sljedećim generacijama.

Što Hrvatska mora učiniti više osim povećanja svijesti u pogledu budućih potresa kako bi se ubrzala obnova?

Svjestan sam da hrvatska Vlada radi vrlo naporno kako bi privukla novac za rekonstrukciju iz Fonda solidarnosti EU-a. Potrebni su dugoročni naponi za oporavak od katastrofe i kako bi se poboljšala priprema, kao što pokazuje i obnova u Japanu nakon potresa 2011. koja još uvijek traje. Vrlo je važno komunicirati dobro s lokalnim zajednicama tijekom procesa obnove, kao i osnažiti otpor na katastrofe. U tom smislu nadamo se da će ovaj projekt pridonijeti regeneraciji tog područja.

Trošak obnove nakon potresa 2011. iznosio je 300 milijardā dolara i to ne uključujući sanaciju nuklearne elektrane u Fukushima. Je li uveden novi porez za potrebe obnove?

Da. Kao prvo, radi se o dugotrajnom procesu. Nakon velikog potresa 2011. uspostavili smo agenciju za obnovu. Rok za obnovu postavljen je na deset godina, a prvih pet, od 2011. do 2015. određeno je kao intenzivno razdoblje obnove što je koštalo 250 milijardā dolara. Drugo petogodišnje razdoblje nazvano je obnovom i revitalizacijom i koštalo je 65 milijardā dolara. Uveli smo novi porez – u 25 godina, do 2037. Japanci će morati plaćati 2,1 % dodatka na porez na dohodak. I tvrtke su tri godine plaćale porez na dobit uvećan za 10 %.

Jesu li Japanci bili zadovoljni uvođenjem tog poreza kada su znali da će sredstva ići za obnovu?

Nije bilo snažnog organiziranog pokreta protiv poreza. Imamo društvenu koheziju u pogledu prirodnih katastrofa. One se događaju prilično često. Ljudi koji su znatno udaljeni od regije Tohoku (u kojoj se dogodio težak potres 2011., op. a.) misle da će sljedeći potres možda pogoditi i njih. Većina ljudi razumije da trebamo platiti obnovu.

Razgovarao Dino Brumec,
Večernji list, 13. lipnja, str. 6.

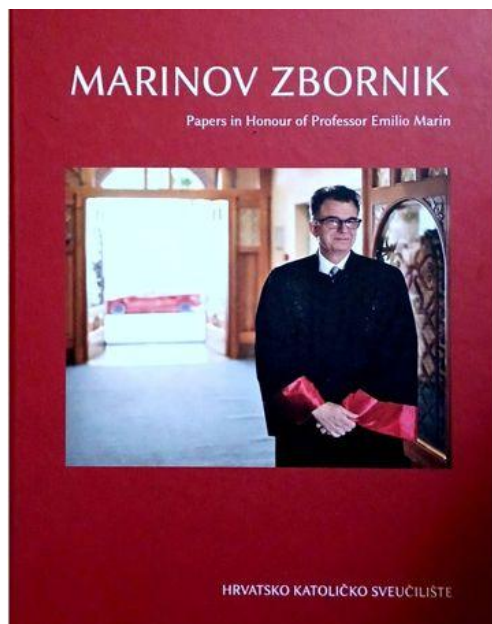
PREDSTAVLJEN "MARINOV ZBORNIK", ZBORNIK RADOVA PRIREĐEN U ČAST PROFESORA EMERITUSA EMILIJA MARINA

U srijedu 14. lipnja 2023. u Velikoj dvorani Hrvatskoga katoličkog sveučilišta predstavljen je "Marinov zbornik", zbornik radova priređen u čast 70. rođendana prvog profesora emeritusa Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. emerit. dr. sc. dr. h. c. Emilija Marina.

U ime domaćina svečani skup pozdravio je prof. dr. sc. Željko Tanjić, rektor Hrvatskoga katoličkog

⁶ Razgovor je vođen 12. lipnja (ur. op.)

sveučilišta, a pozdravne govore uputili su Zdravko Gavran, izaslanik ministra vanjskih i europskih poslova te Nj. E. g. Gaël Veyssièr, veleposlanik Francuske u Hrvatskoj.

Sadržaj zbornika predstavili su muzejski savjetnik u Arheološkom muzeju u Splitu mr. sc. Boris Čargo, akademik Mislav Ježić, predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanost o. Bernard Ardura i pročelnik Sveučilišnog odjela za povijest Hrvatskoga katoličkog sveučilišta i član uredništva Zbornika izv. prof. dr. sc. Mario Kevo. Događajem je moderirala Veronika Novoselac, asistentica na Odjelu za povijest Hrvatskoga katoličkog sveučilišta.

Rektor prof. dr. sc. Tanjić u svojem govoru istaknuo je kako je Marinov zbornik nastao kao plod zahvale akademiku Marinu za mnogobrojne poticaje, ustrajan rad i trud te za sve dobro koje je ugradio u razvoj i rast Hrvatskoga katoličkog sveučilišta.

Zdravko Gavran opisao je akademika Marina kao svestranog akademski uspješnog čovjeka, izvrsnog u brojnim područjima, od kojih je posebno istaknuo njegovu diplomatsku djelatnost te njegov prinos u pridobivanju javne potpore Svete Stolicy za ulazak Hrvatske u Europsku uniju.

U svojem obraćanju mr. sc. Boris Čargo u uvodnoj je noti istaknuo kako je Marin, nakon Frane Bulića bio je najdugovječniji ravnatelj splitskoga Arheološkog muzeja. Spomenuo je kako ga je upravo Marin zaposlio te kako se nada da je svojim dosadašnjim radom opravdao svoje zaposlenje. U izlaganju Čargo se koncentrirao na razdoblje Antike i arheološku struku koja je znatno zastupljena u Marinovu zborniku, a upravo je to područje

povijesti i arheološka struka niša u kojoj je akademik Marin ponajviše djelovao.

Akademik Mislav Ježić nazočne je upoznao s detaljnim životopisom akademika Marina, dao opsežan osvrt na sadržaj Zbornika te je istaknuo kako „samo kratko pobrojavanje tema ovog Zbornika uzima vremena, a upravo to pokazuje kakvo je bogatstvo sadržano u njegovim stranicama“.

Predstavljanju zbornika nazočili su apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj Nj. E. mons. Giorgio Lingua, Nj. E. dr. Josef Markus Wuketich, austrijski veleposlanik u Republici Hrvatskoj, Anuška Deranja Crnokić, izaslanica ministricke kulture i medija te brojni predstavnici političkog, diplomatskog, kulturnog i akademskog života Hrvatske.

Svečanost je uvećao asistent na Sveučilišnom odjelu za sestrinstvo Marin Čargo koji je uz klavirsku pratnju Ivana Stjepanovića izveo skladbu *Parlami d'amore, Mariu*.

Marinov zbornik broji 75 radova koje je u čast slavljeniku napisalo 80 znanstvenika i to iz 18 zemalja svijeta (Hrvatska, Vatikan, Francuska, Italija, Španjolska, Njemačka, Belgija, Luksemburg, Švicarska, Švedska, Mađarska, Slovenija, Sjeverna Makedonija, Izrael, Crna Gora, Velika Britanija, Tunis i Benin).

Predgovor su napisali prof. dr. sc. Željko Tanjić, rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, i kardinal Gianfranco Ravasi, predsjednik Papinskog vijeća za kulturu i Papinskog povjerenstva za sakralnu arheologiju, dok je pogovor napisao akademik Nicolas Grimal, stalni tajnik Razreda za humanističke znanosti Francuske akademije znanosti i umjetnosti.

Zbornik je izdalo Hrvatsko katoličko sveučilište (HKS) uz potporu Ministarstva kulture i medija RH, Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Splitu.

Emilio Marin rođen je u Splitu 1951. Diplomirao je arheologiju i latinsku filologiju na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, a doktorirao iz antičke povijesti i arheologije na Sveučilištu u Zagrebu. Bio je dugogodišnji kustos i ravnatelj Arheološkog

muzeja u Splitu te voditelj arheoloških istraživanja u Saloni i Naroni kao i začetnik Muzeja Narone. Profesor emeritus Emilio Marin je redoviti inozemni član Francuske akademije znanosti i umjetnosti te član Papinskog odbora za povijesne znanosti i predsjednik Hrvatskoga diplomatskoga kluba.

* * * * *

Čitatelj ovog izvješća što ga je objavilo HKS na svojem profilu *youtube* ne će ni iz daleka steći predodžbu o veličanstvenosti ovoga događaja čiji je radni dio trajao dobra dva sata. Toliko izvrsnih govornika i tolike hvale na račun slavljenika malo se gdje (ako igdje u nas) mogu susresti. Zato držim uputnim predložiti šire izvatke iz izlaganja pojedinih govornika. A i slavljenikovo izlaganje o svojem životnom putu vrlo je zanimljivo.

Ž. Tanjić. Prvo navod iz recenzije akademika Andrije Mutnjakovića: „Zbornik sudjelovanjem brojnih uglednih stručnjaka i znanstvenika iz mnogih europskih zemalja, kao i nekih izvaneuropskih, prikazuje u različitim znanstvenim disciplinama *status quo* mnogih znanstvenih pitanja te je na neki način međunarodni znanstveni skup okupljen oko djela Emilija Marina koji je tijekom svoga polustoljetnoga paralelnog djelovanja u zemlji i inozemstvu objedinjavao različite pojedince i institucije stavljajući im u fokus hrvatsku baštinu i znanost.”

Stoga su se mnogi od njih odazivali na pozive Emilija Marina vezano uz obljetnicu Arheološkog muzeja u Splitu, uz jubilarni Međunarodni kongres starokršćanske arheologije Split – Poreč 1994. uz arheološke i epigrafske projekte u Saloni i Naroni. Zato je ovaj zbornik ne samo u čast svečara već i u čast hrvatske i europske znanosti.

Prof. dr. sc. Željko Tanjić

Zamoljen sam ovu čestitku izreći ne samo u svoje osobno ime i u ime HKS-a nego i u ime velikoga kancelara, zagrebačkog nadbiskupa mons. Kutleše, koji nije mogao biti s nama, ali koji čestita i njemu i HKS-u.

Ovo nije prvi zbornik Emilija Marina. Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja iz Splita izdala je Kačićev zbornik u čast njegova 60. rođendana što se poklapa sa završetkom njegove rimske misije.

Želio bih istaknuti nekoliko činjenica vezano uz djelatnost akademika i profesora Emilija Marina na našem Sveučilištu. On je po mnogo čemu prvak ovdje: prvi je redoviti profesor na Sveučilišnom odsjeku za povijest, prvi je prorektor za međunarodnu suradnju, prvi je voditelj poslijediplomskog i doktorskog studija povijesti i prvi je predsjednik Odbora za izdavačku djelatnost. Tu bih dodao i suradnju s Hrvatskim diplomatskim klubom, s mnogim našim crkvenim zajednicama, gostujućim predavačima te suradnju s Veleposlanstvom Države Izrael itd.

Z. Gavran. Prije sedam dana svečano smo proslavili Dan hrvatske diplomacije kao spomendan na nadnevak kada je papa Ivan VIII. uputio pismo knezu Branimiru u kojem ga priznaje vladarom Hrvatske što je u ono doba zapravo bilo međunarodno priznanje države. Današnja svečanost povezuje taj spomen nadnevak općenito sa svijetom diplomacije te profesora i akademika Marina, a i samo ovo sveučilište kojem je osnivač Katolička Crkva.

Zdravko Gavran

Osim što je ugledan znanstvenik, arheolog, istraživač i poticatelj kulturnih događanja, čuvar i promicatelj kulturne baštine, bio je i hrvatski veleposlanik pri Svetoj Stolici (2004.-2011.). To je bilo pri kraju pontifikata svetoga pape Ivana Pavla II. i za vrijeme pontifikata Benedikta XVI. Obojica su, a osobito prvi, bili veliki prijatelji Hrvatske. Ivan Pavao II. triput nas je posjetio, a pri drugom pohodu beatificirao je zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca, mučenika komunizma, koji je bio čvrst simbol katolištva, hrvatstva i čovjekoljublja, spašavatelj Židova i pripadnika drugih skupina, te rijetko hrabar antirasistički glas u Hrvatskoj i Europi u eri holokausta i nacističke okupacije.

U njedrima hrvatske kulture, znanosti i školstva izniklo je tijekom proteklog tisućljeća nebrojeno znanstvenika, humanista, inženjera i časnika, stručnjaka na različitim područjima, koji su dali vrijedne prinose duhovnom i materijalnom boljitku Europe i svijeta. Jedna od takvih osobnosti bio je i jest akademik Marin, vrijedan pregalac na različitim područjima među kojima, s našeg vidi-

kovca, ističemo upravo njegovu diplomatsku djelatnost. To je u Zborniku opisano u radu Josipa Vrandečića *Od Pučišća do Pariza i Rima* gdje se auktor poziva na svjedočenje nadbiskupa Nikole Eterovića, tadanjeg tajnika Biskupske sinode, dano u proslavu Marinove knjige *Upoznao sam dva pape*. Inače je znamenito Eterovićevo djelo prikaz 100 konkordatskih ugovora Svete Stolice, a upravo se jednom od njih može zahvaliti i nastanak HKS-a.

G. Veyssière. Govorio je francuski, a na kraju je iznio sažetak na engleskom. Istaknuo je razno-

vrstnost slavljenikove djelatnosti na najvišoj razini, poglavito u istraživanju, a i u diplomaciji. Istodobno je očitovao duboko jedinstvo njegove vizije Hrvatske kao dijela Mediteranskoga svijeta. Zah-

Nj.E. g. Gaël Veyssière valjujući članstvu u Francuskoj akademiji (*Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, AIBL*) znatan mu je prinos unaprjeđenju odnosā Hrvatske i Francuske pa je tako pravi veleposlanik tih odnosā.

B. Čargo. Istaknuo je slavljenikove zasluge za unaprjeđenje međunarodne suradnje čega su plod

mnoga djela koja su i nakon 20 i više godina referentna literatura. To se odražava i u Zborniku. Prirodno je najviše pozornosti posvetiti slavljenikovu bavljenju Antikom pa su temeljitije prikazani članci koji obrađuju

Boris Čargo antičke izvore i staru povijest, urbanizam i arhitekturu pa teme vezane uz kulture, magiju i alkemiju, zatim paradne oklope, skulpture, reljefe, mozaičnu i freskovnu umjetnost te novitete u arheološkim istraživanjima.

U studiji o antičkom razdoblju i povijesti Staroga vijeka raspravlja se o srednjodalmatinskom otočnom nizu gdje se daje nova ubikacija pojedinih otoka koje spominje Aplonije Rođanin u svojoj *Argonautici*. Saznaje se dalje i o političkim prilikama u kojima Oktavijan nakon Cezarove smrti gradi svoj put prema vlasti. Grčke kolonije i početci urbanizma na našim prostorima zauzimaju vidno mjesto. Novija istraživanja na području Isse također su zastupljena. Znamenito Vitruvijevo dje-

lo Deset knjiga o arhitekturi naišlo je na ocjene i ovdje. Ima i jedna zanimljiva sličnost sa sadanjim vremenom: sirijske izbjeglice našli su utočište u Saloni na prijelazu između 4. i 5. stoljeća. Slično vrijedi za medicinske teme i tumačenje pojmova epidemija, endemija i pandemija.

Dojmljiv je prostorni obuhvat radova u Zborniku: zahvaćen je cijeli Mediteranski bazen. Prilozi svjedoče o visokoj znanstvenoj kompetenciji auktorā, a glavnina je tekstova na engleskom jeziku pri čemu ih ima i na francuskom, njemačkom i talijanskom, ali i na hrvatskom. Djelo će biti nezaobilazno polazište za brojna daljnja istraživanja i dugo će biti referentna literatura za stručnjake različitih profila. O vrijednosti i važnosti slavljenikova djela najbolje govori broj europskih i izvan-europskih stručnjaka koji su se okupili kako bi mu zahvalili na suradnji.

M. Ježić. Izlaganje mu je trajalo dobrih 27 minuta pri čemu je nužno bilo i ponavljanja onoga što su rekli predgovornici, ali je svejedno govor bio izvanredno dojmljiv. Prvo o ugledu auktorā u Zborniku: šest ih je članova HAZU-a, još toliko

članova AIBL-a te devet članova inozemnih akademija! U Zborniku posvećenu akademiku Ježiću E. Marin je opisao svečanost u Splitu na kojoj mu je Otto Habsburg, član *Institute*

Akad. Mislav Ježić de France, IF (akademije usporedive s HAZU-om), uručio mač kao simbol članstva u IF-u. M. Ježić se prisjetio da mu je nadvojvoda Habsburg pripovijedao kako mu je bilo drago uručiti mač još jednom Hrvatu, rekavši: „Sad smo trojica (Radman, Habsburg i Marin).”

Zatim je podsjetio na pojedinost u predgovoru Zborniku što ga je napisao kardinal Ravasi, vezano uz slavljenikovo članstvo u Papinskom povjerenstvu za sakralnu arheologiju od 2012.: „Marin daje dragocjene stručne savjete zbog svoga višegodišnjeg arheološkog iskustva čime prinosi restauraciji i iskapanju katakomba u Italiji.” Zatim je nabrojio slavljenikova članstva u inozemnim akademijama, institutima i društvima te inozemna i domaća odličja koja je dobio te na kraju počasna građanstva u RH (tri grada i jedna županija).

Kao arheolog iskapao je i proučavao Dioklecijanovu palaču i antičku Salonu (Manastirine), antičku Issu, a sâm je rekao da najvećim postignućem drži iskapanje u Naroni, otkrivanje Augusteuma u njoj te veličanstveni muzej (Ježićeva ocjena) za te nalaze. Uz to je i nastavnička dje-

latnost na uglednim sveučilištima (Sorbonne, Oxford, Paris IV, Paris XII, Padova itd.). Već je g. Čargo prikazao dio Zbornika posvećen Antici, ali temā je dojmljivo mnogo, pri čemu važno mjesto ima grad Rim (*San Paolo fuori le mura*) te tumačenje issejskih ploča kao oblika komunikacije s onostranim.

U drugom su dijelu prilozi o religijskim, teološkim i duhovnim temama gdje istaknuto mjesto ima Charles de Foucault kojega je Ivan Pavao II. beatificirao. Tu je i prilog Odilona Singboa, nastavnika na HKS-u rođena u Beninu, s temom teologije tijela. Ivan Supićić pak zagovara novu duhovnost nasuprot materijalizmu, relativizmu i rastućem jaz između mnoštva vrlo siromašnih i malog broja vrlo bogatih. Prikazan je i trojni Crveni križ za vrijeme II. svjetskog rata: jugoslavenski sa sjedištem u Londonu, hrvatski u NDH i onaj partizanske Hrvatske.

Dan je i osvrt na prilog Gjura Deželića, bivšeg veleposlanika RH u Danskoj, o istraživaču Ejnaru Dyggveu kao simbolu veza između Hrvatske i Danske koji je pomogao razvoju diplomatskih, političkih i kulturnih veza između dviju zemalja.

Zanimljiv je i prilog vlč. Antona Sbutega o diplomatskim odnosima Crne Gore i Svete Stolica za vrijeme I. svjetskog rata koji su ugašeni nastankom Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, a koji su

ponovno uspostavljeni nakon osamostaljenja Crne Gore 2006. godine.

Od priloga iz povijesti umjetnosti svakako je vrlo zanimljiv onaj gđe Katarine Levaj-Horvat o kompleksu zgrada HKS-a – nekadanjoj Domobranskoj vojarni. Tu je i prilog o likovnim i duhovnim vezama Dubrovnika i Bugarske te prilozi o teoriji glazbe.

U II. dijelu nova je skupina filoloških priloga: o epitafima, glagoljici, o Zadarskomu književnom krugu, o izvješćima putnikā iz XV. stoljeća iz Italije, Francuske i Njemačke koji pišu o antičkim spomenicima u Poreču, Puli i Zadru pa o paleografiji Splitskog evanđelistara. Sanja Nikčević piše o povezanosti vjere i kazališta u staroj Grčkoj, a Slobodan Prosperov Novak o Maksimu Greku, sveznadaru i pustolovu, koji je poput Jurja Križanića završio na robiji u Sibiru dok Dubravka Oraić Tolić opisuje Matoševe rimske feljtone.

Kako bi istaknuo koliko je bogatstvo priloga u *Festschriftu* i M. Ježić navodi misao A. Mutnjakovića iz predgovora Zborniku. Na kraju je čes-

titao slavljeniku na jubileju koji je doživio ovako monumentalan odjek.

B. Ardura. Predstaviti Zbornik u čast E. Marina znači pretrčati povijesni slijed od 2.000 godina. Ova povijest po sebi na osobit je način i povijest Crkve i znanosti, ali ne egzaktne znanosti nego humanističke. Panoramski je to pregled u kojem možemo sagledati Univerzum E. Marina: arheologiju, povijest, epigrafiju, filologiju, povijest umjetnosti, psihologiju, a osobito njegovu privrženost Rimskoj Crkvi. To se očituje u njegovoj knjizi *Upoznao sam dva pape*.

Preč. Bernard Ardura

svoju epohu (*San Paolo fuori le mura*) pa Veturijeva terminologija. Ovo je autentična *summa* povijesnih znanja. B. Ardura spomenuo je i to da je bio postulater Ch. de Foucaulta.

Rim je jedno od središta slavljenikova zanimanja, ali i sv. Ivan Pavao II. koji je došao iz zemlje pod policijskim režimom, a bio je branitelj čovjeka, svakog čovjeka i njegova dostojanstva. Izvanredno je dojmljiv bio posjet sv. Ivana Pavla II. Splitu u pratnji slavljenika, a o. Arduri kao strancu zanimljiv je Antun Gustav Matoš – globalni nomad. Europa je u biti kontinent kulture. Čak 17 priloga posvećeno je glazbi što svjedoči o visokoj razini kulture koja je dala brojne muzikologe. Ali mediji koji ne prenose vijesti o događajima nego ih tendenciozno interpretiraju zlo su našega vremena.

Ovaj je Zbornik vrelo dragocjenih podataka o slavljenikovu životu, ali iznad svega slika njegove lijepe osobnosti i njegove plemenite službe Svetoj Stolicy i njegovoj ljubljenoj Hrvatskoj.

E. Marin. Najprije je izgovorio nekoliko rečenica na francuskom radi onih koji prate događaj preko *you tubea*. Rekao je da je postao *emeritus* nakon 50 godina služenja kulturi, istraživanju i diplomaciji. Sveučilište je priredilo i objavilo Zbornik koji odražava tri područja njegova profesionalnog života i koji objedinjuje njegove kolege iz različitih disciplina iz 18 zemalja što mu čini veliku čast i pobuđuje zahvalnost. Predgovornici su mnogo lijepoga rekli o njemu što mu je vrlo dirljivo i na čemu im je zahvalan.

Dojmjliva je zbirka znanja brojnih učenjaka koji su putovali kroz vrijeme i prostor u Mediteranskom bazenu. Osobito mjesto zauzimaju prilozi o sjevernoj Africi, a dojmjlivi su opisi građevina koje simboliziraju

Ali možda je najvrjednije što ostaje – mnoge ljudske relacije. Prvo između ljudi u dvorani i njega, a onda između njega i ljudi u raznim gradovima u kojima je djelovao: Split, Solin, Metković pa u manjoj mjeri i Vis, ali i cijela Republika Hrvatska gdje se ističu dvije županije – Splitsko-Dalmatinska i Dubrovačko-Neretvanska. I u svijetu se je svugdje osjećao kao doma. Razmišljajući o tome zašto je tako došao je do zaključka da je izvor ovakve njegove aktivnosti u 1967. godini. Tada je naime u Splitu bio simpozij o Markantunu de Dominisu (splitskom nadbiskupu rodom s Raba) na koji je otišao gotovo slučajno. Tamo su bila dva govornika: kasniji profesor latinske filologije na Filozofskom fakultetu Veljko Gortan i tada ne osobito poznati Ivan Supek (a kasniji rektor Sveučilišta). Gortan je bio minuciozan, svaka mu je riječ bila na mjestu, dok je Supek bio širokih poteza. U kontrastu između detalja i nečega općeg našao je slavljenu nadahnuće za sve što je poslije radio. Dječjački dodir s modalitetima izlaganja dvojice velikana (filologa te filozofa i pisca) odredio mu je budući život.

U budućem je radu nastojao okupljati ljude tako da netko kaže: „Ovo je čaša iz koje je pio car Dioklecijan”, a drugi će činjenicu da je iz čaše pio car Dioklecijan uklopiti u neku širu književnu, lingvističku i povijesnu

Akademik Emilio Marin priču. Još je jedna godina važna u njegovu radu – onima koji razumiju španjolski preporučuje članak u Zborniku *Quinquaginta*. Bit će zanimljiv svima koji se žele sjetiti razdoblja od 1973. do danas. I 1984. je važna u njegovu formiranje – tada je bio kustos splitskog Arheološkog muzeja i vodio je jedan projekt (izložba, simpozij itd.) vezan uz 50. obljetnicu smrti don Frane Bulića. U tom je ozračju došao do misli od koje je sve što je radio u idućih 40 godina bilo u njezinoj sjeni. Don Frane je bio općepoznat, a njegovo najvažnije djelo bilo je istraživanje i publikacija Salone što je tada bilo vrlo važno.

Uvijek su bile nekakve opasnosti: u VII. stoljeću propala je Salona, u jugoslavijama bile su različite opasnosti (npr. Kubanska kriza pa Domovinski rat). Dakle uvijek je nešto propadalo, nešto se uništavalo. Ali je don Frane pronašao Salonu, ulomke sarkofaga kraljice Jelene pa je to rekonstruirao i javio u Zagreb te je na zgradi Akademije izvješena hrvatska trobojnica. A zašto je javio? Jer je znao, imao je akumulirano znanje. To je slav-

ljenika navelo da i mi o svemu što radimo moramo sačuvati akumulirano znanje, obavijestiti suvremenike, kako bi sutra, prekosutra, ako nešto propadne (a sve će prije ili kasnije propasti) ostala baština o kojoj će oni koji dođu moći rekonstruirati prošlost.

Želio je biti skupljač i proučavatelj fragmenata baštine kako bismo baštinu sačuvali za sljedeće naraštaje. Premda je medijski najviše reklamiran, kao najveće otkriće, Augusteum, oni koji su bili sa slavljenukom znaju da on nije išao za otkrićem – otkriće se dogodilo. A glavna je misao bila: sačuvati elemente baštine. Sebe je doživljavao na tragu misli francuskog filozofa Rémija Braguea koji tumači europsku kulturu i sve što se dogodilo u Europi posljednjih 2.000 godina kao posljedicu rimskog akvedukta i u doslovnom i u prenesenom smislu riječi. Doslovce je akvedukt (što su izumili Rimljani) dovodio vodu, a voda je značila civilizaciju, a u prenesenom smislu to su redovnici (benediktinci itd.) – prenijeli su grčko-rimsku civilizaciju koja je propala u srednjovjekovlje pa do naših dana. Slavljenuk je dakle bio neki akvedukt.

Na kraju je zahvalio svim sudionicima u stvaranju i predstavljanju Zbornika među kojima na poseban način francuskom veleposlaniku, predstavniku zemlje koja je, uz Rim i Svetu Stolicu, bila na osobit način povezana s njim još od njegovih studentskih dana. Dodao je kako se i u ovakvim prigodama ne može izbjeći privatno pa je zahvalio prethodnicima u svojoj obitelji u kojoj je rastao i stasao, a koji nisu imali sreće dočekati ovakva priznanja jer su bili "žrtve akademikida" (Vrandečić). *Last but not least* zahvalio je supruzi Heidi koja je prihvatila biti suputnicom na ovakvu putu. Za one koji su pratili svečanost preko *you tubea* najavio je i zahvalio MVEP-u koje je ne samo počastilo ovaj skup izaslanikom ministra nego je i odlučilo da će 27. studenoga biti u Rimu u organizaciji Ministarstva i Veleposlanstva RH pri Svetoj Stolici predstavljanje ovoga Zbornika.

KONFERENCIJA "10 GODINA ČLANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U EUROPSKOJ UNIJI"

Zajednička Konferencija Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva vanjskih i europskih poslova u prigodi 10 godina članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji i posjet predsjednice Europskog parlamenta Roberte Metsola, održan je u poned-

jeljak, 19. lipnja u *auli Nacionalne i sveučilišne knjižnice* u Zagrebu.

S lijeva: Andrej Plenković, Roberta Metsola, Gordan Jandroković i Dubravka Šuica

U panel raspravi sudjelovali su predsjednik Vlade Andrej Plenković, predsjednica Europskog parlamenta Roberta Metsola, predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković i potpredsjednica Europske komisije Dubravka Šuica. Svi govornici na panel raspravi na Konferenciji, osim predsjednice Europskog parlamenta, govorili su na hrvatskom jeziku. Nakon konferencije, predsjednik Vlade Andrej Plenković održao je u *Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici* sastanak s predsjednicom Europskog parlamenta Robertom Metsola.

Donosimo naglaske iz izlaganja A. Plenkovića.

EU je Hrvatskoj kao mladoj zemlji bila veliki cilj. Stekli smo demokraciju i slobodu u Domovinskom ratu, zahvaljujući hrvatskim braniteljima i viziji dr. Franje Tuđmana. EU je za nas bila zajednica vrijednosti i prava. Ta dva ključna aspekta u samoj su srži onoga što smo učinili pristupanjem u EU. To se vidi danas kada u zemlji vladaju demokracija, zaštita ljudskih prava i prava manjina, izgrađene institucije i čvrsta pozicioniranost u samu jezgru EU-a. Koristi našeg članstva su višestruke. Članica smo Eurozone i Schengenskog područja, u prostoru smo sigurnosti i čuvanja granica, dio Europskog stabilizacijskog mehanizma, a na raspolaganju imamo 25 milijardâ eura za ovo desetljeće.

Također, dobrobiti su i reputacijske. To se vidi po investicijskom kreditnom rejtingu i po načinu na koji nas gledaju drugi akteri, ulagači, međunarodna i domaća financijska tržišta. Sada smo na pravom radaru onih koji s Hrvatskom žele poslovati i biti naši partneri.

Gledajući naš put, Hrvatska može biti izrazito zadovoljna. U potpunosti smo transformirani kao država. Naravno, ima još stvari za usavršavanje, ali zaradili smo poštovanje na europskom tlu.

Ruska agresija na Ukrajinu u potpunosti je promijenila stav starih država članica prema proširenju. Tektonska promjena sigurnosnog ozračja u Europi nagnala je i vođe, ali i administraciju da promijene optiku. Zato je danas predpristupni put brži. Hrvatska će tu biti principijelna, ispunjavat će kriterije, ali i jako podupirati zemlje koje žele članstvo jer ono donosi stabilnost, razvoj i sigurnost država članica.

Za Hrvatsku u idućim godinama vidim tri piste: zelena tranzicija, digitalna transformacija i demografska revitalizacija. Ove teme osiguravaju konkurentnost na globalnom tržištu te mogućnost suočavanja s izazovima, ali da svi kao društvo ostanemo na okupu.

IZVJEŠĆE PREDSEDNIKA HDK-a EMILIJA MARINA O TEKUĆIM DIPLOMATSKIM AKTIVNOSTIMA

U Saboru je 22. svibnja održan okrugli stol "Parlamentarna diplomacija – ciljevi i praksa" gdje je održao uvodno slovo. Prikaz događaja dan je u ovom broju na str. 6.-9.

Zajedno s članovima Upravnog vijeća i Nadzornog odbora HDK-a nazočio je svečanom koncertu u HNK-u povodom Dana državnosti 30. svibnja.

Kao predsjednik HDK-a i kao počasni građanin Zagreba sudjelovao je na svečanoj sjednici Skupštine Grada u povodu Dana Grada 31. svibnja.

Također je sudjelovao na Danu Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta 1. lipnja.

Istoga dana bio je uzvanik na primanju u povodu Papina dana u Nuncijaturi.

Nazočio je svečanom primanju u povodu otvorenja nove rezidencije Veleposlanstva Portugala 13. lipnja.

Zajedno s članovima Upravnog vijeća i Nadzornog odbora HDK-a nazočio je svečanosti u povodu dolaska predsjednice Europskog parlamenta Roberta Metsola za 10. obljetnicu članstva RH u EU-u, u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici 19. lipnja.

RAZLIČITE VIJESTI, RAZGOVORI I OSVRTI

U zadnjih nešto više od dvije godine glasnogovornik MVEP-a gotovo redovito šalje na adresu HDK-a različite obavijesti svrstane u dvije skupine: *Jutarnji pregled tiska* i *Popodnevni pregled tiska*, a u ovoj drugoj skupini redovito su vijesti iz DKP-a RH. Tu zna biti važnih vijesti iz zemalja iz jugoistočnoga susjedstva RH koje se tiču tamošnjih Hrvata, zatim razgovora s istaknutim hrvatskim političarima, ali i s onima iz inozemstva, te intervju hrvatskih dužnosnika za inozemne medije. Tu su i kulturni događaji iz zemalja u kojima živi hrvatska manjina (Crna Gora, Italija, Mađarska, Vojvodina). Zato sam počev od 3. broja Glasnika 2019. počeo prenositi odabrane vijesti iz spomenutih obavijesti. Držim da će to biti zanimljivo i poučno čitateljima.

VELEPOSLANICA BETTY PAVELICH SASTALA SE S POMOĆNICOM TAJNICE ZA EUROPU U MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA I TRGOVINE AUSTRALIJE⁷

Sastanak veleposlanice (vlpe) Betty Pavelich s pomoćnikom tajnice za Europu u Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine (DFAT) J. Hardy u drugoj polovici travnja održan je kako bi se razgovaralo o suradnji u aktivnostima Veleposlanstva

KONČAR

RH, MVEP-a i Vlade RH (Dubrovnik Forum, posjet ministra vanjskih i europskih

poslova RH, itd). Razmatrano je predstavljanje tijekom Nacionalnog tjedna pomirenja australskog filma koji prikazuje hrvatske iseljeničke priče i hrvatsko-domorodačke⁸ poveznice. Vlpa B. Pavelich je izvijestila o organizaciji prikazivanja filma "Countryman" na Australskom nacionalnom sveučilištu u Canberri tijekom 'National Reconciliation Week-a' (Državnog tjedna pomirbe) posvećenog proučavanju i odavanju počasti zajedničkoj i za autohtone narode izazovnoj prošlosti.

Radi se o dokumentarnom filmu snimljenom tijekom pandemije u kojem autor Peter Pecotić, Australac hrvatskog podrijetla, istražuje hrvatske iseljeničke priče na putovanju sjeverom kontinenta, u malom mjestu Tennant Creek gdje susreće domorodačkog umjetnika Josepha Williamsa. Zahvaljujući ovom poznanstvu koje je preraslo u prijateljstvo Joseph nakon 40 godina ponovno susreće oca Hrvata te upoznaje i članove svoje hrvatske obitelji Orlović. Ovu produkciju i prikazivanje filma novčano je pomogao Središnji državni ured

za Hrvate izvan RH, a film je kroz posljednje dvije godine prikazan u brojnim mjestima u Australiji, kao i u rodnoj Korčuli odakle dolaze Pecotići. Očekuje se prikazivanje u Canberri 1. lipnja u suradnji s Filmskim klubom Australskog nacionalnog sveučilišta, režiserom i producentom P. Pecotićem te suautorom i protagonistom J. Williamsom. Pomoćnicu J. Hardy zanima sudjelovanje na predstavljanju filma, nakon kojeg bi razgovor s autorima filma vodila bivša australska vlpa u RH Susan Cox, velika ljubiteljica i angažirana promotorica suvremene hrvatske kulture u Australiji. S obzirom na aktualnost tematike i predstojeći referendum te isticanje hrvatsko-domorodačke poveznice u filmu, prilika je za promicanje novog vida odnosa između dviju zemalja.

Veleposlanstvo RH u Canberri

ODRŽANA 6. KOTORVAROŠKA VEČER U FILDERSTADTU KOD STUTTGARTA⁹

U organizaciji Udruge Kotorvaroških Hrvata u Stuttgartu i Baden-Württembergu održana je 22. travnja u Filderstadtu kod Stuttgarta 6. Kotorvaroška večer. Ovo zabavno-glazbeno-gastronomsko zavičajno događanje okupilo je gotovo 1.500 posjetitelja. Gostima se riječima dobrodošlice

obratio predsjednik Udruge Kotorvaroških Hrvata u Stuttgart i Baden-Württembergu L. Piličić. Zahvalivši brojnim sponzorima i članovima Udruge koji su svojim sredstvima i dragovoljnim radom omogućili održavanje ove humanitarne večeri, rekao je g. Piličić kako su od prikupljenih sredstava potrebitima u RH i BiH darovali proteklih godina gotovo 80.000 € raznih vrsta pomoći. U ime generalnoga konzula Ivana Sablića nazočnima i izvođačima programa obratila se Biserka Lukan, konzulica II. razreda. Naglasivši kako je i ova Kotorvaroška večer zavičajnog predznaka – pjesme, običaja – ona dokazuje njihovu i našu pripadnost vrijednostima koje pridonose očuvanju dobra, plemenitosti i svega onoga što život nas Hrvata čini boljim i sadržajnijim. Poručila im je neka budu ponosni na svoje korijene, obitelji i tradicije, vjerni svojim domovinama Hrvatskoj i BiH, jeziku i kulturi, običajima, svom identitetu, a Generalni konzulat RH svima njima stoji na usluzi.

Tijekom večeri vlč. Adolf Višaticki, umirovljeni svećenik Banjolučke biskupije, predstavio je knji-

⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 27. travnja.

⁸ Ne volim izraz *aboridžinski* jer je tek malo preinačen engleski izraz. (ur. op.)

⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 27. travnja.

gu "Stradanje župe Vrbanjci i kotorvaroškoga kraja u ratu 1992.-1995." čiji je sam autor i svjedok stradanja hrvatskoga naroda tijekom rata u BiH. U glazbenom dijelu programa 'Kotorvaroške večeri' nastupila je ženska klapa 'Filiae Croatiae' iz Stuttgarta izvodeći *a capella* hrvatsku himnu i niz dalmatinskih klapskih pjesama, dok je folklorna skupina KUD Krešimir iz Bad Cannstatta izvela splet hrvatskih narodnih plesova i pjesama. Svoje dresove kao sponzori za bogatu tombolu čiji je prihod namijenjen dobrotvornim svrhama darovali su članovi izabrane hrvatske nogometne vrste Mateo Kovačić, Joško Gvardiol i Borna Sosa. Bila su također četiri medijska pokrovitelja večeri, a reportažu o događaju snimila HRT za program "Hrvati izvan domovine".

Generalni konzulat RH u Stuttgartu

PREDSTAVLJANJE KNJIGE "DJELA VELIKANA HRVATSKE UMJETNOSTI 20. STOLJEĆA U NOVOM SADU"¹⁰

Predstavljanje knjige "Djela velikana hrvatske umjetnosti 20. stoljeća u Novom Sadu" autora Vladimira Mitrovića održana

je 25. travnja u Petrovaradinu, u rodnoj kući bana Josipa Jelačića. Knjigu su izdali Hrvatski kulturni centar iz

Novog Sada u suradnji sa zakladom "Spomen dom bana Josipa Jelačića" u Petrovaradinu, na prijedlog dr. Darka Polića, ravnatelja Zaklade, a uz potporu Grada Novog Sada. Uoči predstavljanja knjige, nazočne je pozdravila mr. Jasna Čordaš, predsjednica HKC-a Novi Sad; Aleksandar Petrović, zamjenik gradonačelnika N. Sada; Goran Kaurić, zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama, i dr. D. Polić, ravnatelj Zaklade.

S obzirom na to da je predgovor knjige napisao dr. D. Polić, uvodnu je riječ dao o doprinosu Hrvata razvoju grada koji je započeo krajem 19. st, te uključivanju Hrvata u umjetnički i javni život grada (I. Meštrović, I. Vitić, J. Seissel). Autor knjige V. Mitrović, povjesničar umjetnosti, temeljito je istražio građu i time dao veliki doprinos da hrvatski umjetnici ne budu zaboravljeni. Voditeljica predstavljanja mr. J. Čordaš naglasila je da je ovo prva knjiga izdana od strane HKC-a Novi Sad, ali šesta po redu izdana od strane Zaklade "Spomen dom bana Josipa Jelačića". Ovom knjigom htjeli

su istaknuti prinos Hrvata kulturnom i javnom životu grada, koji je dosada bio nedovoljno vidljiv u javnosti, a o samoj knjizi i lokalitetima u knjizi, HRT iz Zagreba snimila je reportažu.

Veleposlanstvo RH u Beogradu

BROJNA DOGAĐANJA NA PEČUŠKOM PODRUČJU U TRAVNJU¹¹

Tijekom mjeseca travnja generalni konzul (gk) Drago Horvat sa suprugom i Neven Marčić, konzul savjetnik, uz istaknute predstavnike Hrvata i Mađara te medija nazočili su brojnim događanjima.

Održana je VIII. Hrvatska državna kobasijada u sportskoj dvorani "Lauber Dezső" u Pečuhu 22. travnja, a organizatori bili su Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj, Hrvatska državna samouprava (HDS) i Hrvatsko kazalište u Pečuhu. Priredbi su nazočili među brojnim gostima i veleposlanik dr. sc. Mladen Andrić te Ivan Guban predsjednik Hrvatske državne samouprave, koji su u pozdravnim govorima zaželjeli svima dobru zabavu na važnoj svečanosti Hrvata u Baranji. Plesna skupina "Zorica" iz Erčina, koji se nalazi na obali Dunava, predstavila se dalmatinskim plesovima iz Splita i Korčule u korčulanskim nošnjama. Na kraju dodijeljene su nagrade najboljim proizvođačima domaćih kobasica i salama (*štifolder*). U drugom dijelu programa nastupili su tamburaški sastav iz Mađarske 'Misija ViT' i hrvatski tamburaški sastav 'Mejaši'.

* * * * *

U Hrvatskom klubu August Šenoa u Pečuhu dočekan je 23. travnja KUD Bribir koji je došao iz Harkanja, jer su prethodnog dana imali tamo nastup na Danu manjina. Gk Horvat pozdravio je u Klubu sve sudionike natjecanja u Harkanju i zaželio im ugodan boravak u Pečuhu i Baranji. Otvaranje izložbe u povodu izdane knjige "Potpisano od svjetskih lidera, najrjeđi autogrami i njihove priče" održano je 24. travnja u Kulturnom centru 'Hírös Agóra' u Kečkemetu gdje su na zidovima bili izloženi originalni potpisi svjetskih vođa sa fotografijama i tekstovima. Dr. Z. Márián prikupio je od 1960-ih do sada oko 3.000 originalno potpisanih fotografija i dokumenta od strane vladara, šefova država, predsjednika, premijera svih zemalja svijeta. Prema kritičarima, knjiga je jedinstvena. Iz Hrvatske bila je izložena, na glavnom zidu izložbe, potpis, slika i dopis od strane bivše predsjednice RH, Kolinde Grabar Kitarović.

¹⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 28. travnja.

¹¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 3. svibnja.

* * * * *

Održana je 26. travnja u mađarskom Pečuhu Završna konferencija projekta *CB Joint Strategy* Hrvatske i Mađarske, U fokusu skupa bili su Prekogranični programi *Interreg* za razdoblje 2021.-2027. koji nude mogućnosti za još veće projektno povezivanje dviju zemalja, odnosno osam hrvatskih i tri mađarske županije koje su uključene u programe *Interreg*. Među prioritetima spominje se 'Uključiva pogranična regija' (jačanje uloge kulture i održivog turizma, obrazovanja te osposobljavanja). Premijera folklorne predstave "Od fašnika do poklad" održana je 27. travnja u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu od strane Folklornog ansambla "Mladost" iz Samobora. Osim umjetničkog, bitan je bio i edukativni karakter predstave, tijekom koje su gledatelji upoznali običaje, jezik, nošnju i glazbu raznih krajeva Hrvatske. Sudionici predstave, plesači, pjevači, istovremeno su bili i glumci. Nazočili su pored djece od 5. do 8. razreda OŠ "Miroslav Krleža" iz Pečuha i ravnateljica Janja Živković Mandić. Svečano je obilježena 20. obljetnica Mješovitog pjevačkog zbora Harkanj 29. travnja u harkanjskom domu kulture. U ime HDS-a pozdravio je brojne nazočne Ivan Gudan i zahvalio im što čuvaju pjesme i drugih (sub)etničkih skupina osim podravskih i predao zahvalnicu. U dvosatnom programu sudjelovali su Mješoviti pjevački zbor Harkanj, KUD Marica, ŽPZ Korijeni, ŽPZ August Šenoa i KUD Ladislav Matušek.

* * * * *

U organizaciji Hrvatske samouprave (HS) Salante proslavljeno je 30. travnja u domu kulture Markovo, i kako je rekao predsjednik HS-a Salante S. Balić to je bilo njihovo proštenje, kermez i kako se zove u narodu bučura. U bogatom kulturnom programu nastupila je skupina vrtića iz Salante, škola u Salanti, svirači iz salantske škole, KUD "Marica" iz Salante, pečuški KUD "Tanac". Predsjednik je pozdravio nazočne mjesne čelnike. Nazočnima se obratio i gk. D. Horvat koji je rekao da se Markovo uvijek slavi u Salanti i zahvalio je što su sačuvali svoj materinski jezik, kulturu i običaje.

Generalni konzulat RH u Pečuhu

KONCERT U HAMBURGU U POVODU STOTE OBLJETNICE SMRTI DORE PEJAČEVIĆ¹²

Koncert u povodu stote obljetnice smrti Dore Pejačević održan je 28. travnja u Hamburgu, u

Visokoj školi za glazbu i teatar. Inicijativu glede predmetnog koncerta potaknuo je Roko Matijević, mladi hrvatski student glasovira sa spomenute akademije. Generalni konzulat RH poslao je pozivnicu na događaj putem e-maila na više od 200 adresa, što je rezultiralo popunjenošću koncertne dvorane. Roko Matijević bio je ujedno i izvođač s 11 kolega iz devet zemalja, dok je iz Bruxellesa doputovala i sestra inicijatora, Lucija Matijević, kako bi sudjelovala u izvođenju koncerta, također, na glasoviru. Generalni konzul Kristijan Tušek podržao je koncert pozdravnom riječju i uvodom kojim je kontekstualiziran život i stvaralački rad Dore Pejačević, kao i njezina uloga u hrvatskoj glazbenoj povijesti. Na koncertu su djela hrvatske skladateljice, izvedena od strane međunarodnih sastava izvođača, a predstavljene su u najboljem svjetlu ljubiteljima ozbiljne i kvalitetne glazbe.

Generalni konzulat RH u Hamburgu

KNJIŽEVNO-PJESNIČKA PRIREDBA "PREPREKOVO PROLJEĆE 2023" U NOVOM SADU¹³

Hrvatsko kulturno-umjetničko-prosvjetno društvo (HKUPD) "Stanislav Preprek" iz Novog Sada održalo je 22. travnja u Malom amfiteatru SPENS-u u Novom Sadu tradicionalnu književno-pjesničku priredbu "Preprekovo Proljeće 2023".

Priredba je održana uz potporu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, grada Novog Sada i Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice AP Vojvodine. Uz nemali broj uzvanika, nazočne su pozdravili K. Tkalec, predsjednik HKUPD "Stanislav Preprek"; Nikola Bajić, diplomatski savjetnik; Denis Lipozenčić, član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za kulturu; Jasna Čordaš, predsjednica Hrvatskog kulturnog centra u Novom Sadu i Mirko Turšić, predsjednik Hrvatskoga kulturno-prosvjetnoga društva „Jelačić“ iz Petrovaradina. K. Tkalec zahvalio je Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH na dugogodišnjoj potpori, te autorima iz Srbije, Hrvatske i BiH. Savjetnik u Veleposlanstvu RH je u ime veleposlanika Bišćevića i diplomatskoga predstavništva RH u RS zahvalio članovima HKUPD iz Novog Sada što su unatoč preprekama uspjeli očuvati tradiciju održavanja

¹² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 28. travnja.

¹³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 8. svibnja.

"Prepekova proljeća" i "Prepekove jeseni" i nastavili s jačanjem književnih i kulturnih veza s matičnom domovinom i udrugama Hrvata u susjednim zemljama, te da pri-tom gledamo u budućnost noseći u sebi sliku svoje prošlosti temeljene na vjeri, obitelji, kulturi i tradiciji koja je očuvala hrvatski narod. Trud hrvatskih udruga u Vojvodini i RS pridonose kvalitetnijim odnosima RH i RS.

Prije proglašenja dobitnika nagrade, predstavljena je zbirka poezije "Prepekovo proljeće 2023", nakladnika HKUPD "Stanislav Prepek" iz Novoga Sada, čiji je rezultat natječaja na kojem je sudjelovalo 20 i troje pjesnika iz Vojvodine, RH i BiH, a zbirka donosi pjesme na hrvatskom standardnom jeziku, ikavici i kajkavici. Žiri je odlučio da nagrade ponesu pjesme: "Hodnik" B. Đurđevića iz Požege; "Kontrasti i harmonije" M. Kiževski iz Novog Sada; "Gagarin", M. Mikulec iz Oroslavlja. Dobitnici ovogodišnjih nagrada "Prepekovo proljeće" izrecitali su svoje nagrađene pjesme, kao i članovi Književnoga kluba HKUPD "Stanislav Prepek". U programu je sudjelovala ženska pjevačka skupina HKUPD "Stanislav Prepek" koja je uz glazbenu potporu D. Jankovića na klarinetu i G. Filipovića na gitari izvela sedam skladbā pod umjetničkim ravateljstvom D. Jankovića.

JANAF

vačka skupina HKUPD "Stanislav Prepek" koja je uz glazbenu potporu D. Jankovića

Veleposlanstvo RH u Beogradu

GENERALNI KONZUL ZORAN PILIČIĆ NA KOTORVAROŠKOJ VEČERI U STUTTGARTU¹⁴

Kotorvarškoj večeri koja je održana u Stuttgartu 22. travnja nazočio je generalni konzul (gk) Zoran Piličić, podrijetlom iz Kotor Varoša. Tradicionalno godišnje okupljanje Hrvata podrijetlom iz Kotor Varoša i drugih krajeva BiH organizirala je Udruga kotorvaroških Hrvata (UKH) iz Stuttgarta, a na njemu je nazočilo oko 1.500 ljudi. UKH organizira ovo veliko okupljanje Hrvata podrijetlom iz Kotor Varoša, a koji žive na području Stuttgarta i okolice. Uz kotorvaroške Hrvate, na skupu sudjeluju i Hrvati podrijetlom iz drugih krajeva BiH. UKH je do sada prikupila i u razne humanitarne svrhe dala preko 100.000 eura. Prije Domovinskog rata općina Kotor Varoš brojala je više od 11.000 Hrvata dok ih danas tamo živi svega oko 200 i to uglavnom starijih ljudi. Obnova i povratak na pod-

ručja entiteta Republike Srpske vrlo su spori i skoro su u potpunosti zastali, a kako vrijeme odmiče, tako opada, na žalost, i entuzijazam Hrvata podrijetlom s tih prostora.

Među gostima i uzvanicima bili su Ivan Zeba, predstavnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, Biserka Lukan, konzulica II. razreda, te predstavnici udruga Hrvata i hrvatske zajednice u Stuttgartu. Ratni župnik jedne od triju kotorvaroških župa, vlč. Adolf Višaticki predstavio je i svoju knjigu o ratnom stradanju župe Vrbanjci. Gk Z. Piličić je govoreći na skupu naglasio potrebu jedinstva, ne samo Hrvata iz Kotor Varoši nego i svih Hrvata u BiH, kako bi sinergijski i uz pomoć RH, ostvarili svoje interese te zaštitili prava i konstitutivnost Hrvata u BiH. Pozvao je sve Hrvate da ne zaborave svoj rodni kraj te da baštinu, roditeljsko naslijeđe i tradiciju prenesu na mlađe naraštaje Hrvata koji žive u inozemstvu.

Generalni konzulat RH u Banjoj Luci

SVE JE MANJE HRVATA U VOJVODINI I SRBIJI¹⁵

Rezultati popisa stanovništva provedenog u Srbiji prošle godine poražavajući su za hrvatsku nacionalnu manjinu. Hrvata je, u deset godina, za trećinu manje, velikim dijelom i zbog politike matične zemlje. U državi koja im nije naklonjena još od devedesetih, preostali Hrvati i dalje pokušavaju očuvati identitet i kulturu.

Obrisi Hrvatske kuće u Subotici poprimaju završni izgled. Primjeren prostor za djelovanje u njoj će uskoro pronaći krovne hrvatske institucije u Srbiji. Ali hrvatska je kuća sve praznija. Kada su došli u kuću, tada su jednostavno rekli: „Ako si se izjasnio kao Hrvat, znaš da se možeš izjasniti kao Bunjevac?” „Znam, ali pišite Hrvat.” „Ali tvoj susjed se izjasnio kao Bunjevac.” „Znam, ali pišite Hrvat.” „Veliki je pritisak bio”, prisjeća se predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasna Vojnić.

Miloševićeva ideja o Bunjevcima kao nehrvatima

Miloševićevu ideju, začetu devedesetih, o Bunjevcima kao nehrvatima, nadgradio je Aleksandar Vučić nedavnim priznavanjem bunjevačkog jezika kao službenog u Subotici. A to je samo dio strategije trajnog smanjivanja broja Hrvata u Vojvodini i Srbiji. Jasna Vojnić dodaje kako i dalje pos-

¹⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 12. svibnja.

¹⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. svibnja.

toji pritisak da se ne upisuje nastava na hrvatskom jeziku. Kaže kako je svim školama u Republici Srbiji poslan dopis da svi srednjoškolci i učenici 7. i 8. razreda osnovnih škola moraju pogledati film "Oluja."

Novih učenika na hrvatskom ipak ima

Desetci godina trebali su da se osnovnoškolcima i gimnazijalcima koji nastavu pohađaju po hrvatskom programu osiguraju udžbenici na materinskom jeziku. Novih učenika na hrvatskom ipak ima. „Svake godine nam se upiše između 30 i 40 učenika. Prva generacija na hrvatskom jeziku je bila najbrojnija, 50 učenika”, kaže predsjednica Odbora za obrazovanje HNV-a Nataša Stipančević. Neki od njih će, ako se malo bolji odnosi između Beograda i Zagreba u posljednje vrijeme pokažu trajnima, karijeru možda započeti u mjesnim hrvatskim novinama, u kojima pamte uspone i padove.

„U proteklih 20 godina koliko postoji Novinsko-izdavačka ustanova i koliko se izdaje tjednik Hrvatska riječ, kolegama nije bilo niti jednostavno niti lako raditi, biti dio te priče. Osobito kada ste radili na terenu u vrlo osjetljivim političkim okolnostima”, naglašava ravnatelj NIU-a Hrvatska riječ Ladislav Suknović.

Ponegdje Hrvata gotovo upola manje

Nakon posljednjeg popisa stanovništva bit će još teže. Posebice u Beogradu, Srijemu i manjim sredinama u Bačkoj, gdje je Hrvata gotovo upola manje. Bački Monoštor, uz obalu Dunava, prije 10 godina naseljavali su većinom Hrvati. „Radi se o nekim, netko kaže statistikama. Ja bih rekao suhim statistikama, gdje se broje živi i mrtvi, ljudi koji su otišli, koji su došli”, tvrdi Zlatko Šeremešić iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Bačkog Monoštora.

Jači pritisak Bruxellesa na Beograd

„Jačanjem pritiska Bruxellesa na Beograd, položaj Hrvata u Srbiji u posljednje vrijeme ipak se popravio”, kaže predsjednik DSHV-a i ministar u Vladi Srbije Tomislav Žigmanov. „Možemo sačuvati hrvatsko ime ovdje i napraviti neku vrstu razvojnog programa. Naravno da su ožiljci snažni, naravno da treba reći da je hrvatska zajednica u Republici Srbiji zajednica koja ima najveće demografske gubitke, da je od 1961. do danas, u proteklih 60 godina ostao svaki peti Hrvat”, dodaje.

Uza sve snažniju potporu matične države i malo bolju uključenost u vlasti, preostalih 40-ak

tisuća Hrvata u Srbiji svoju budućnost ipak vidi u toj zemlji.

Igor Rotim/Dnevnik/HRT 8. svibnja

ŠEFOVI DIPLOMACIJE RH I KOSOVA U JANJEVU, NAJSTARIJOJ HRVATSKOJ DIJASPORI¹⁶

„Hrvati u Janjevu najbolji su primjer kako možeš biti dobar Hrvat i veoma dobar građanin Republike Kosova”, rekla je u utorak šefica diplomacije Kosova u mjestu najstarije hrvatske dijaspare, a njezin kolega iz Zagreba opetovao je želju da Hrvati uđu u ustav te zemlje. „Danas obilježavamo 720. godišnjicu postojanja imena Janjevo, najstarije hrvatske dijaspare”, rekao je Gordan Grlić Radman na proslavi u nazočnosti kolegice s Kosova gđe Donike Gervalle-Schwarz. „Hrvati u Janjevu najbolji su primjer kako možeš biti dobar Hrvat i veoma dobar građanin Republike Kosova”, rekla je ministrica i Janjevcima izrazila veliku zahvalnost na tome.

„Želimo dati snažnu potporu Hrvatima u Janjevu i drugim selima kao što su Vrnjavokolo i Letnica kako bi Hrvati bez obzira na to koliko ih je ovdje ušli u Ustav Republike Kosovo”, rekao je Grlić Radman. „Hrvati na Kosovu trebaju snažnu potporu da se zaštiti njihova imovina, da dobiju svu potrebnu infrastrukturu i životni standard kakav imaju građani Kosova, odnosno recipročno standard koji uživaju pripadnici albanske narodnosne zajednice u Hrvatskoj”, nastavio je. Gđa Gervalle-Schwarz u izjavi na hrvatskom jeziku rekla je da je Kosovo počelo projekte zajedničkog financiranja sredstvima Europske unije i Vlade Kosova. „Cilj je da Janjevo postane magnet za turiste, ali ne samo za turiste iz Hrvatske, već zanimljiv za svakoga”, rekla je. U povodu obljetnice u Janjevo su stigli i brojni Hrvati koji danas žive izvan Kosova te „iskazali oduševljenje, a bilo ih je više od tisuću”, rekao je Grlić Radman.

Učenje hrvatskog jezika za djecu u Vinodolu

Kazao je da MVEP treću godinu zaredom omogućuje janjevačkoj djeci dolazak u Novi Vinodolski gdje će dva tjedna u srpnju učiti hrvatski jezik. „To je naš doprinos janjevskoj zajednici kao i svim drugim projektima koji su od njihova inte-

¹⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 10. svibnja.

resa", rekao je Grlić Radman. „Očekujem da će za kratko vrijeme Janjevo postati dobar primjer suživota različitih vjera i nacionalnosti", te da bude ljepše mjesto za djecu i za buduće generacije, rekla je gđa Gervalle-Schwarz. Pozvala je obitelji koje su iselile da se vrate na Kosovo. Ministrica vanjskih poslova Kosova koja je i sama 30 godina živjela u dijaspori, iskoristila je prigodu da zahvali hrvatskoj dijaspori, koja je bila bolje organizirana, u pomaganju "nama na Kosovu" 90-ih i poslije.

Dnevnik.ba 9. svibnja

KOLIKO JE HRVATA ZAPRAVO U SRBIJI?¹⁷

Za Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV) rezultati popisa iz 2022. po kojemu u Srbiji ima 39.107 Hrvata nisu realni, ali su oni službeni podatak koji će negativno utjecati na njihov položaj, priopćeno je iz stranke hrvatske manjine u srijedu. U analizi rezultata popisa koju je potpisao predsjednik stranke i ministar u srbijanskoj vladi Tomislav Žigmanov navodi se da se čak oko 8 % građana Srbije, njih više od 460.000, nije izjasnilo o nacionalnosti ili je taj podatak ostao popisivačima nepoznat. „Posve je opravdano i utemeljeno uvjerenje da u tom društvenom stratumu postoji

znatan broj onih koji su u etničkom smislu pripadnici hrvatskog naroda, ali su to, iz straha, nesigurnosti ili nelagode, zatajili tijekom popisa", navodi u priopćenju čelnik DS-HV-a. Kako dodaje, prema popisu iz 1961. u Srbiji je živjelo 196.409 Hrvata, a prema prošlogodišnjem popisu ima 39.107 Hrvata. „Dakle, za 60 godina ostala nas je tek jedna petina ukupnog broja, po čemu smo nacionalna zajednica u Republici Srbiji koja ima najveće demografske gubitke", navodi Žigmanov.

Po Žigmanovu to je posljedica brojnih nepovoljnih društvenih čimbenika u novijoj povijesti: politika asimilacije, protjerivanja znatnog broja Hrvata iz Vojvodine u prvoj polovici 1990-ih, tzv. bunjevačkog pitanja, raširenosti antihrvatskog raspoloženja u društvu, kao i naravi politika koje su znale biti ne samo etnički isključive, nego i nenaklonjene Hrvatima. S druge strane, ističe čelnik DSHV-a, u kampanjama koje su se vodile na nacionalnoj razini prije popisa stanovništva „iz nama nejasnih i posve prijevornih razloga snažno je isticano da se

tijekom popisa podatci o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti ne moraju davati, što je dodatno olakšalo i uvećalo etičku mimikriju kod Hrvata".

Okrenuti negativne demografske trendove

Broj popisanih Hrvata, koji je Republički zavod za statistiku službeno priopćio, objektivna je datost i

Tomislav Žigmanov

utjecat će na položaj Hrvata u Srbiji budući da su pojedina zakonska rješenja iz područja zaštite manjinskih prava povezana s brojnošću manjina, naglašava predsjednik stranke. „Primjerice, broj vijećnika Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) koji će se birati na idućim izborima bit će 23, umjesto dosadanih 29, a već sada znamo da će ti izbori, ako se ne bude mijenjao zakon, biti neposredni", istaknuo je. Dodao je da su Hrvati u sličnoj demografskoj situaciji kao i veliki broj ostalih manjinskih zajednica, uključujući i najbrojniju mađarsku, što je snažni izazov za još odlučnije djelovanje DSHV-a.

„Najnoviji iskorak na tome planu i uključivanje predstavnika DSHV-a na mjesto ministra u Vladi Republike Srbije i prvi pozitivni rezultati koje bilježimo, neupitna su ohrabrenja da ćemo u tomu uspjeti", naveo je u priopćenju Žigmanov. Dodao je da će se DSHV zalagati za potporu HNV-u te jačanje strateške suradnje s tijelima Hrvatske, što će skupa „pridonijeti da se negativni demografski trendovi ovdašnjih Hrvata ne samo zaustave, nego da se okrenu u pozitivnom smjeru". Na popisu stanovnika koji je u Srbiji proveden je u listopadu prošle godine 39.107 građana izjasnilo se Hrvatima, 18.793 manje nego 2011. Najviše Hrvata u Srbiji i dalje živi u Vojvodini, no razvidan je pad broj pripadnika ove zajednice. Prema popisu stanovništva iz 2011. u Vojvodini se Hrvatima izjasnilo 47.033, dok ih je prema najnovijem popisu 32.684, odnosno manje za 14.349 stanovnika.

Rezultati popisa stanovnika iz 2022. u Srbiji pokazuju da je do znatnog smanjenja broja pripadnika

¹⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 10. svibnja.

došlo i u drugim manjinskim zajednicama. Broj Mađara između dva popisa s 253.889 pao je na 184.442, Slovaka s 52.750 na 41.730, Rusina s 14.246 na 11.483, a broj Bunjevaca (ne-Hrvata) između dva popisa pao je s 16.706 na 11.104. Do pada je došlo i u ukupnom broju stanovništva u Srbiji. Prema konačnim rezultatima ona ima 6.647.003 stanovnika, a 2011. ih je bilo 7.186.862.

Hina 10. svibnja

HRVATSKA SUDJELOVALA NA 38. MEĐUNARODNOM SAJMU TURIZMA U SEOULU¹⁸

Hrvatska je sudjelovala na 38. međunarodnom sajmu turizma u Seoulu u konferencijsko-izložbenom centru COEX, od 4. do 7. svibnja. Jedan od najvećih turističkih sajmova u Koreji (SITF) uobičajeno organizira *Korea World Travel Fair Co., Ltd.* (KOTFA). Veleposlanstvo RH i ove je godine bilo zastupljeno štandom s natpisom „Croatia“ na kojem su posjetitelji razgledali plakate s hrvatskim prirodnim ljepotama i baštinom te uzeti turističke brošure. Budući da na ovim sajmovima u Koreji sudjeluju primarno države iz područja Azije i Pacifika, Hrvatska je pored EL i ES bila jedna od

KONČAR

rijetkih europskih odredišta koje su bile samostalno zastupljene

na sajmu. Veleposlanik dr. sc. Damir Kušen sudjelovao je na svečanosti otvorenja sajma 4. svibnja, a na objedu je sjedio za glavnim stolom te držao pozdravni govor. Na štandu su svih dana s konkretnim informacijama o turističkim proizvodima za korejske posjetitelje, uz djelatnike Veleposlanstva RH bili nazočni i predstavnici hrvatske tvrtke *Uniline d.o.o.* iz Seoula.

Veleposlanstvo RH u Seoulu

ODRŽAN DAN KAMPANJE ZA EUROPU – EUROPAAKTIONSTAG U STUTTGARTU¹⁹

U povodu Dana Europe održan je Dan kampanje za Europu – *Europaaktionstag* u središtu Stuttgarta 5. svibnja. Tom je prigodom Generalni konzulat RH, zahvaljujući suradnji s udrugom *EU Direkt Stuttgart* osmislio u glazbenom i umjetničkom dijelu programa nastup Klape Hrvatske kulturne zajednice (HKZ) Troplet iz Esslingena/N i time je obilježena 10. obljetnica punopravnog

članstva Hrvatske u EU-u. Organizaciju i pokroviteljstvo ovog tradicionalnog stuttgartskog projekta potpisuju: EU-Komisija, *EU Direct Stuttgart*, Europski parlament, Državno ministarstvo Baden Württemberga, Dunavska inicijativa, više zemaljskih ministarstava Baden Württemberga, Grad Stuttgart i drugi. M. Zurawaski, moderator programa predstavio je Klupu Troplet, hrvatsku klapsku pjesmu i njezine jedinstvenosti kao dio hrvatske i europske glazbene tradicije nematerijalne baštine pod zaštitom UNESCO-a. Klupa Troplet HKZ Esslingen/Neckar oduševila je svojim nastupom organizatore, brojne posjetitelje i zatečene prolaznike. Izvedbom narodnih i uspješnica skladbā lakih nota s hrvatske estrade: *Projden kroz pasike*, *Jute san se zajubija*, *U đardinu*, *Gdje si majko da me budiš*, *Šijavica*, *Bracanina dva*, te završna arija iz opere Ivana pl. Zajca Nikola Šubić Zrinski – *U boj u boj* izmamili su gromoglasan pljesak okupljenih. Tijekom događanja na otvorenom posjetitelji su doslovce razgrabili na hrvatskom stolu promidžbene materijale Hrvatske turističke zajednice.

Generalni konzulat RH u Stuttgartu

POSJET HRVATSKIH DIPLOMATA PORT LINCOLNU U JUŽNOJ AUSTRALIJI²⁰

Cilj posjeta veleposlanice Betty Bernardice Pavlič i generalnoga konzula Josepha Petrića 6. i 7. svibnja Port Lincolnu u Južnoj Australiji bio je jačanje veza s mjesnom hrvatskom zajednicom te

istražiti bogatu povijest hrvatskih iseljenika. Veleposlanica i generalni konzul susreli su se s gradonačelnicom D. Mislov, koja je ponosna na svoje hrvatsko podrijetlo, te K. Skoljarev, predsjednikom Hrvatskoga sportskog centra u Port Lincolnu. Obišavši prvi motorizirani ribarski brod – Tacoma, koji je imao izniman utjecaj na razvoj ribarstva u Australiji, naši su diplomati upoznati s poviješću broda koji je dizajnirao M. Petrić, hrvatsko-američki konstruktor s otoka Hvara. Hrvatska zajednica u Port Lincolnu ima duboke korijene i čvrsto je povezana s Hrvatskom, a njihov prinos i naslijeđe u tom području su neprocjenjivi. Kruna posjeta veleposlanice i generalnoga konzula bila je organizacija prve svečanosti dodjele hrvatskog državljanstva E. Kolegi i njegovoj obitelji u Port Lincolnu, čime je istaknuta vrijednost hrvatskog naslijeđa i prinosa u očuvanju kulture i gospo-

¹⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. svibnja.

¹⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. svibnja.

²⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 12. svibnja.

darskog razvoja Port Lincolna i Australije u cjelini.

Generalni konzulat RH u Melbourneu

KOMEMORACIJOM NA MIROGOJU ODANA POČAST ŽRTVAMA BLEIBURŠKE TRAGEDIJE²¹

Komemoracijom na zagrebačkom groblju Mirogoju obilježena je 78. godišnjica bleiburške tragedije i križnog puta hrvatskog naroda, a počast žrtvama polaganjem vijenaca odali su premijer Andrej Plenković i predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković. Vijence za sve žrtve na Mirogoju kod Središnjega križa položile su državne delegacije. Održane su i molitve u kojima je pozivano na mir i na to da se ovakve tragedije nikad više ne ponove, rekla je u Vijestima Jelena Šarić.

Premijer Plenković kazao je kako je ovo bolna uspomena i podsjetnik na zločinački karakter totalitarnih sustava, kao i podsjetnik na veliku bol i patnju koja je nanijeta brojnim obiteljima, te da je zato vrlo važno njegovati kulturu sjećanja. Podsjetimo da ni ove godine

nema okupljanja u Bleiburgu, prvo je to zaustavila pandemija, a onda i austrijske vlasti, rekla je gđa Šarić do-

davši da je jučer ondje održana misa, a izaslanstvo predvođeno hrvatskim veleposlanikom u Austriji položilo je vijence i zapalilo svijeće. U izaslanstvima su uz premijera i predsjednika Sabora bili potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, državni tajnik u Ministarstvu obrane Branko Hrg te posebni savjetnici predsjednika Vlade Mate Granić, Zvonko Kusić i Damir Krstičević. Vijence su položili kod Središnjeg križa na Mirogoju, gdje je glavni tajnik Hrvatske biskupske konferencije (HBK) Krunoslav Novak izmolio molitvu, a imam Medžlisa Islamske zajednice Zagreb Halid ef. Dolić dovu.

Organizator komemoracije je Počasni bleiburški vod dok je Hrvatska biskupska konferencija (HBK) suorganizator u liturgijskom dijelu. Pokrovitelj komemoracije je Hrvatski sabor, a supokrovitelji Hrvatski narodni sabor BiH.

Jandroković i Plenković: Obilježavanje je važno zbog budućih generacija

U izjavi novinarima predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković i premijer Andrej Plenković naglasili su važnost obilježavanja zbog budućih generacija. Premijer je naglasio važnost njegovanja kulture sjećanja „koja će s poštovanjem i istinito govoriti o žrtvama, o zločinima kojih je na žalost bilo puno u našoj povijesti, kako bi mladim generacijama ostalo poznato što se to dogodilo u ključnim trenucima hrvatske povijesti”. „Kraj Drugog svjetskog rata donio je pobjedu nad nacizmom, slobodu i mir europskom kontinentu, ali na žalost zločini koji su se dogodili nad ljudima, civilima, razoružanim vojnicima... predstavljaju jednu od bolnih uspomena i tragedija hrvatskog naroda u 20. stoljeću i podsjetnik na zločinački karakter totalitarnih sustava i veliku bol i patnju koju je nanijela golemom broju hrvatskih obitelji i ljudi. Zato je važno da negujemo kulturu sjećanja koja će s poštovanjem i istinito govoriti o žrtvama, o zločinima i sa vremenskom distancom, u miru, razborito, kada je RH slobodna, demokratska samostalna zemlja, međunarodno priznata, ostvarila sve svoje strateške ciljeve, ima snažne institucije, vlada demokracija, vladavina prava i poštivanje ljudskih prava, da mladim generacijama ostane poznato što se to dogodilo u ključnim trenucima hrvatske povijesti”, rekao je premijer Andrej Plenković.

Jandroković je naglasio da se danas prisjećamo tragičnog događaja iz hrvatske povijesti – zločina koji je počinjen iz odmazde, iz osvete i zločina o kojem se 45 godina šutjelo. „Šutjeli su oni koji su ga naredili i oni koji su ga izvršili, jer su znali o kakvim se zvjerstvima radilo i znali su da je to bilo protivno i međunarodnom pravu i svim konvencijama. Ali šutjeli su i oni koji su izgubili svoje bližnje, oni koji su preživjeli Križni put, iz straha od nove odmazde komunističkog sustava”, rekao je.

„Totalitarna, nedemokratska država, koja je imala elemente zločinačke države, a bilo je i kasnije događaja koji su ukazivali na zločinački karakter te države. Danas, kada smo snažna i demokratska država, moramo istinito gledati na našu povijest, osuditi zločine i zločince i iskazati poštovanje prema žrtvi. To je posebno važno zbog budućih naraštaja, koji moraju znati da sloboda, demokracija, mir ne dolaze sami od sebe, da uvijek ima ljudi koji su spremni na zločin, oduzimanje slobode i mira i zato moramo jačati naše institucije i svijest kod mladih da se za slobodu i mir valja uvijek boriti”, rekao je predsjednik Sabora Gordan

²¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 15. svibnja.

Jandroković. Smatra da je dobro da se obilježavanje ovog događaja obilježava u Hrvatskoj. Ne smatra to porazom hrvatske vanjske politike. „Ovdje je riječ o hrvatskoj povijesti, tragediji hrvatskog naroda”, rekao je.

Euharistijsko slavlje u Maclju za žrtve Bleiburške tragedije i Križnog puta

U crkvi Muke Isusove u Maclju za žrtve Bleiburške tragedije i Križnog puta održano euharistijsko slavlje koje je predvodio nadbiskup zagrebački i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije monsinjor Dražen Kutleša. Misi u Maclju nazočili su i predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, predsjednik Vlade Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, državni tajnik u Ministarstvu obrane Branko Hrg te posebni savjetnici predsjednika Vlade Mate Granić, Zvonko Kusić i Damir Krstičević.

Mons. Kutleša: Moramo se usprotiviti svakom obliku manipulacije žrtvama

Zagrebački nadbiskup mons. Kutleša istaknuo je kako su svi ljudi stvoreni jednaki te kako među njima, kada je riječ o vrijednosti njihova života i snova, nema razlike. „Zato se moramo usprotiviti svakom obliku manipulacije žrtvama, moramo

Mons. Dražen Kutleša

težiti istini o njihovu stradanju, bez obzira na to koliko to dugo trajalo. Da bismo to postigli moramo se hrabro i pošteno suočiti s prošlošću i istražiti istinu bez obzira na to koliko to bilo bolno”, napomenuo je mons. Kutleša. Dodao je kako je samo kroz istinu moguće pronaći pravdu i osigurati da se nepravde ne ponavljaju, kao i da žrtve ne budu zaboravljene.

U propovijedi je istaknuo da je Maceljska šuma samo jedna od točaka hrvatskoga Križnog puta gdje je stradalo više od 10.000 žrtava, a više od 130 jama još nije istraženo. Istaknuo je i kako je ovdje 1945. godine ubijen 21 svećenik. „Ovi ljudi nisu brojevi, svaki je imao ime i prezime, osobnu povijest, zavičaj, užu i širu obitelj, ali još uvijek nema obilježenog i zaštićenog grobnog mjesta. Crkva je proglasila pravo na grob i naučavala to stoljećima jer pitanje o grobovima nije stvar politike i svjetonazora nego zahtjev humanosti, humanitarnosti, elementarnog ljudskog sažaljenja, ali i uljuđenosti”, rekao je mons. Kutleša.

Dodao je kako je rat uvijek poraz za čitavo čovječanstvo, a ovakva podmukla likvidacija ratnih zarobljenika okrutan zločin koji se ne može opravdati nikakvim izlikama. „Svaki je nepravедno oduzet život vrijedan, neovisno o tome komu je život oduzet i tko je krvnik koji oduzima život. Tu ne može biti razlike ni rasne ni nacionalne, ali ni stranačke”, rekao je mons. Kutleša poručivši kako opraštanje od nas ne traži zaborav te kako u pamćenju naroda ne smije biti mržnje jer se time stvaraju novi ratovi i nove osvete. Napomenuo je da je ova tragedija u hrvatskom narodu ostavila duboku podjelu te da je zadaća našeg narajanja inzistirati na poštivanju istine prema svim žrtvama, prestanku politiziranja povijesti i uspostavi objektivne povijesti.

Zamjenik predsjednika Počasnog bleiburškog vođa Milan Kovač u izjavi novinarima naglasio je kako oni ne komemoriraju nikakve ideologije, već se dolaze pomoliti za sve koji su nevini stradali od Bleiburškog polja do grčke granice. Na pitanje treba li se Bleiburška tragedija obilježavati u Bleiburgu, Kovač je poručio kako treba, jednako kao i dosad. „Nadam se da će pravosuđe u Austriji shvatiti da su političke odluke o zabrani neutemeljene i protuustavne i po austrijskom Ustavu. Mi ćemo dati sve od sebe, preko naših odvjetnika i uz pomoć države, jer ne može sam Počasni bleiburški vod ratovati protiv države, tu se mora uključiti i hrvatska država i sve institucije da bi taj pravorijek došao što prije i da možemo komemorirati na Bleiburškom polju kao i do sada”, izjavio je Kovač. Obljetnica bleiburške tragedije obilježava se od petka do nedjelje komemoracijama, misama, molitvom, polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća u Bleiburgu, na Mirogoju i u Maclju, te u Radimlji kod Stoca u BiH.

M.M./HRT 13. svibnja

VELEPOSŁANIK GLUNČIĆ U IME REPUBLIKE HRVATSKE POŁOŽIO VIJENCE I ODAO POČAST ŹRTVAMA BLEIBURŠKE TRAGEDIJE²²

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Austriji medijima je poslalo sljedeće priopćenje: „U povodu spomendana Źrtvama Bleiburške tragedije 15. svibnja 2023. veleposlanik Republike Hrvatske u Austriji Daniel Glunčić odao je počast Źrtvama polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod spomenika na Lojbaškom polju. Veleposlanik Glunčić položio je vijence i u svojstvu izaslanika predsjednika Hrvatskoga Sabora Gordana Jandrokovića i izaslanika predsjednika Vlade Andreja Plenkovića. U večernjim satima veleposlanik Glunčić nazočio je misi zadušnici u župnoj crkvi u Bleiburgu. Misno slavlje predvodio je dr. fra. Marko Mrše, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, uz mnoge nazočne koncelebrante, te Tomislava Markića, nacionalnog ravnatelja Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu”.

Veleposlanik Glunčić pred spomenikom Źrtvama Bleiburške tragedije

Vezano za komemoraciju u Bleiburgu, Veleposlanstvo RH u Beču poslalo je austrijskim medijima posebno priopćenje, s dodatnim pojašnjenjem, *zašto se komemorira Bleiburške Źrtve*, u kojem stoji: „Na spomendan Źrtvama Bleiburga 15. svibnja, Hrvatska, a time i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Austriji, obilježava veliku humanitarnu tragediju neposredno nakon Drugog svjetskog rata. Više desetina tisuća ljudi, u prvom redu Hrvata, ali i pripadnika drugih nacionalnosti, ubijeno je u *dugom maršu smrti* koji je krenuo od Lojbaškog polja, a njihovi su posmrtni ostaci zakopani po šumama Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i

drugim mjestima na području zemalja bivše Jugoslavije.

Pritom se ne smije zaboraviti da na Bleiburgu nisu stradali isključivo sudionici rata kojima se paušalizirano pripisuje krivnja, kao što to neke austrijske grupacije rado žele prikazati u javnosti. U maršu smrti stradao je i velik broj civilnog stanovništva, obitelji s djecom, mladih, predstavnika ondašnjih crkvenih i ostalih institucija, ratnih izbjeglica te razoružanih ročnika koji su pod utjecajem propagande izbjegli u Austriju i na Bleiburgu se *predali zapovjedništvu britanske vojske*, a koja ih je, potom, predala Jugoslavenskoj armiji. Način na koji su izvršena ubojstva, gledano iz perspektive kršenja ljudskih prava, i onda je, kao i danas, bio i ostao strašan zločin. I u tom se svjetlu mora promatrati i razumjeti smisao komemoracije u Bleiburgu.

Želimo jasno naglasiti kako Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Austriji najoštrije osuđuje svako nastojanje određenih grupacija, odnosno pojedinih osoba, koji iz bilo kojeg razloga *pokušavaju zlorabiti komemoraciju* u Bleiburgu za propagiranje svojeg ekstremističkog svjetonazora odnosno jedne propale ideologije. Tim su više bili iritirajući i potpuno neprihvatljivi pokušaji pojedinih sudionika prošlogodišnjih okupljanja, koji žive u prošlosti i kojima je sjećanje na Źrtve u drugom planu, da instrumentaliziraju i prisvoje komemoraciju u svrhu plasiranja svoje ideologije u javnom prostoru. Takva manipulacija osnovne ideje i namjere komemoracije pridonijela je etiketiranju svih sudionika dosadašnjih okupljanja na Bleiburgu fašistima. To je *nedopustiva i bolna uvrjeda* za sve one koji su u poratnim strahotama izgubili svoje bližnje, ali i jednako tako i za sve Hrvaticе i Hrvate, kako u Austriji tako i u Hrvatskoj i šire, koje pogađa sudbina bleiburških Źrtava.

U svjetlu najnovijih događanja oko Bleiburga, nedopustiva je i bolna i svaka usporedba hrvatskog povijesnog grba s početnim bijelim poljem s kukastim križem ili drugim simbolima zločinačke mašinerije nacionalsocijalizma. Komentari pojedinih predstavnika medija kako se „SS simbol pretvara u bezopasni, srednjovjekovni grb" potpuno su neutemeljeni. Kukasti križ predstavlja ideologiju i politiku, hrvatski grb s početnim bijelim poljem bio je legitiman i često korišten državni simbol kroz povijest, pa tako i u bivšoj Jugoslaviji, gdje nije bio zabranjen i ponekad se koristio u kombinaciji s crvenom zvijezdom. Dakle, *jednako su korišteni grbovi s početnim bijelim i crvenim poljem*. Kao sastavni dio heraldike Habsburške monarhije i od svog prvog prikaza na tzv. „Tornju

²² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 15. svibnja.

grbova“ u Innsbrucku 1499. godine, grb s početnim bijelim poljem se i danas prikazuje na mnogim povijesnim građevinama.

Nije sporno kako upotreba grba u kombinaciji s drugim simbolima fašističke ideologije ima drugu konotaciju i kao takva nije prihvatljiva. Uklanjanjem spornoga hrvatskog natpisa trebala je biti riješena kontekstualna problematika. Na žalost, mjesne vlasti naknadno su uklonile i povijesni hrvatski grb što je u austrijskoj javnosti *stvorilo pogriješan dojam* da je grb s početnim bijelim poljem, koji je stoljećima bio obilježje hrvatskog identiteta, zabranjeni fašistički simbol. Takvi paušalni stavovi često dovode, u prvom redu u neupućenom dijelu austrijske javnosti, do stigmatizacije Hrvatske i njezinih građana, a što se nepovoljno može odraziti na percepciju i ugled hrvatske zajednice u Austriji”.

Nazočnost Veleposlanstva na polaganju vijenaca 12. svibnja 2023. i na svetoj misi u Bleiburgu isključivo je znak sjećanja na desetke tisuća ljudi ubijenih neposredno nakon Drugog svjetskog rata, a čija se sudbina desetljećima prešućivala. Svaki nacionalizam, fašizam, antisemitizam, ideje i ideologije povezane s njima, pokušaji povijesnog revizionizma i rasizam ne samo da su za osudu, već se protiv njega treba boriti na svaki način, ponajprije njegovanjem kulture sjećanja i obrazovanjem mladih naraštaja.

Snežana Herek, Večernji list 12. svibnja

GĐA PEJČINOVIĆ BURIĆ PORUČILA DA EKSTREMNI NACIONALIZAM PRIJETI EUROPI²³

Iako nijedan kontinent nije razvio tako snažan sustav za poštivanje demokracije i ljudskih prava poput Europe, u nekim njezinim dijelovima ta su postignuća ugrožena, kazala je glavna tajnica Vijeća Europe Marija Pejčinović Burić u intervjuu Hini uoči samita paneuropske organizacije. U Reykjaviku će se u utorak i srijedu okupiti 46 zemalja članica Vijeća Europe (VE) kako bi dogovorile daljnju potporu ratom pogođenoj Ukrajini, ali i razgovarale o demokratskom nazadovanju nekih europskih zemalja, kazala je.

Vijeće Europe, organizacija za promicanje ljudskih prava, osnovana je prije 74 godine ali je dosad održala samo tri sastanka šefova država. *Summit* u glavnom gradu Islanda bit će četvrti nakon održanih u Austriji (1993.), Francuskoj (1997.) i

Poljskoj (2005.). „Sastanci na vrhu održavaju se kada to odluče države članice, često u svjetlu značajnih geopolitičkih događaja na našem kontinentu”, objasnila je gđa Pejčinović Burić iz sjedišta Vijeća Europe u Strasbourgu. „Ruska brutalna, nezakonita i još djelujuća agresija protiv Ukrajine, te istovremeno demokratsko nazadovanje u nekim dijelovima Europe, razlog su zbog kojeg države članice sada vide važnost sastanka na vrhu”, dodala je u intervjuu napravljenom putem e-maila.

Odgovornost Rusije

Na *summitu*, gdje će sudjelovati i hrvatski premijer Andrej Plenković, bit će dogovorene nove mjere za Ukrajinu „kojima će se osigurati i odgovornost za ruske postupke i zaštita ukrajinske djece pogođene ratom”, istaknula je glavna tajnica. Gđa Pejčinović Burić, bivša hrvatska ministrica vanjskih poslova i Plenkovićeva zamjenica u Vladi od 2017. do 2019., sastala se prošli mjesec u Kijevu s ukrajinskim predsjednikom Volodimirom Zelenskim. Tom je prilikom javno poručila da će Vijeće Europe biti uz Ukrajinu „koliko god to bude potrebno”. „Od početka agresorskog rata prošle godine poduzeli smo niz mjera za pomoć ukrajinskoj Vladi i narodu. One uključuju zajednički akcijski plan otpornosti, oporavka i obnove, pomoć ukrajinskim izbjeglicama i našu potporu ukrajinskom glavnom tužitelju u istrazi masovnih kršenja ljudskih prava. Sve to će se nastaviti”, poručila je gđa Pejčinović Burić. Ona je sa Zelenskim razgovarala o mjerama za osiguranje ruske odgovornosti i stvaranje registra štete za kasniju isplatu kompenzacije, koji bi mogli biti usvojeni u Reykjaviku. „Također smo spremni odigrati svoju ulogu u svakom procesu pred međunarodnim tribunalom koji se bavi zločinom agresije na Ukrajinu”, dodala je gđa Pejčinović Burić, koja je na čelnoj poziciji Vijeća Europe od rujna 2019.

Marija Pejčinović Burić

Vijeće Europe je isključilo Rusiju iz svog članstva u ožujku 2022., tri tjedna nakon invazije na Ukrajinu. „Rusija je i dalje stranka nekih naših posebnih ugovora otvorenih trećim zemljama pa bi trebala ispuniti svoje obveze u skladu s njima”, rekla

²³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 15. svibnja.

je gđa Pejčinović Burić istaknuvši konvenciju o zaštiti djece od seksualnog zlostavljanja „koja je vrlo relevantna s obzirom na otmicu ukrajinske djece u Rusiju”. „Rusija je sada napustila Europsku konvenciju o ljudskim pravima, ali je zakonski obvezna izvršiti relevantne presude donesene prije nego je prestala biti stranka. Trebala bi, na primjer, osloboditi Alekseja Navaljnog. Na žalost, Rusija ne surađuje u tome”, dodala je.

Nacionalizam, govor mržnje, klimatske promjene

Gđa Pejčinović Burić tvrdi da je *summit* čelnika važan i zato što Europi „prijetje ekstremni nacionalizam i pokreti protiv prava”. Kaže da se vrijednosti Vijeća Europe moraju primijeniti na nove izazove s kojima se naša društva suočavaju, „uključujući uspon umjetne inteligencije i egzistencijalnu prijetnju koju predstavljaju zagađenje okoliša i klimatske promjene”. „Ovo je pravi trenutak za europske čelnike da se čvrsto obvežu na vrijednosti i standarde koje podupire VE. Ljudska prava, demokracija i vladavina prava moraju se štititi i promicati u interesu svakog Europljanina”, rekla je. Napominje da nijedan kontinent nije razvio tako snažan sustav za poštivanje demokracije i ljudskih prava kao Europa ali da je „to postignuće ugroženo”. „Demokratsko nazadovanje je uobičajeno u dijelovima našega kontinenta”, rekla

je ne navodeći imena zemalja. „Sloboda govora se guši, a novinari su izloženi sve većem zastrašivanju i nasilju, uključujući ubojstva. Sloboda okupljanja i udruživanja je ugrožena, a građanski prostor se smanjuje. Govor mržnje je u porastu. Ovo su samo neki primjeri. Nažalost, ima ih mnogo više”, upozorila je.

Hrvatska je jedna od zemalja koju udruge za zaštitu ljudskih prava optužuju za nehumano postupanje prema migrantima koji ulaze u zemlju bez dozvole hrvatskih vlasti, na putu prema bogatijim članicama EU-a. Upitana kako ocjenjuje demokraciju i ljudska prava u Hrvatskoj, te u kojim područjima vidi prijetnje i nedostatke, gđa Pejčinović Burić je odgovorila: „Svaka zemlja ima svoje izazove koje mora svladati, pa je prirodno da ni Hrvatska nije iznimka. Tamo gdje se identificiraju problemi, putem praćenja ili presuda Suda u Strasbourgu, na primjer, podržat ćemo Hrvatsku u poduzimanju mjera”.

Kosovo i Srbija

Vijeće Europe je prošli mjesec dalo zeleno svjetlo Kosovu za članstvo jer su tako glasovale 33 zem-

lje članice, čime je ono dobilo potrebnu dvotrećinsku većinu. Srbija, koja ne priznaje proglašenu neovisnost Kosova iz 2008., tome se protivi. Srpski predsjednik Aleksandar Vučić rekao je da zbog toga ne će otputovati u Reykjavik i da će Srbija na tom skupu biti predstavljena „na najnižoj razini”, te ostati suzdržana tijekom glasovanja o zaštiti teritorijalnog integriteta Ukrajine, Moldavije i Gruzije. Srbija, naime, traži da se ubaci formulacija „poštivanje teritorijalnog integriteta svih zemalja članica Vijeća Europe”. Pejčinović Burić nije željela komentirati reakciju Srbije. Rekla je da odbor ministara zemalja članica donosi konačnu odluku o članstvu u Vijeću Europe.

Neregulirana umjetna inteligencija može biti rizična

Glavna tajnica zasad ne razmišlja o mogućem drugom mandatu na dužnosti. „Trenutno sam usredotočena na uspjeh 4. *summita* Vijeća Europe i jedinstvo država članica. Nakon *summita* želim nadzirati provedbu odluka čelnika, uključujući potporu Ukrajini”, napomenula je. „Također se veselim daljnjem napretku naših novih konvencija o umjetnoj inteligenciji te o ljudskim pravima i okolišu”, dodala je.

VE je razvilo alate koji se bave problemima povezanim s umjetnom inteligencijom pa sada radi na općem, transverzalnom ugovoru „koji će biti osmišljen kako bi pomogao vladama da napreduju s umjetnom inteligencijom na način koji poboljšava demokraciju, a ne potkopava ljudska prava”. „Umjetna inteligencija ima potencijal poboljšati kvalitetu našeg života na razne načine. Međutim, ako se ne regulira, predstavlja rizik. Na primjer, korištenje algoritama može odlučiti koje informacije vidimo na internetu ili koje su nam uskraćene, a to bi moglo rezultirati diskriminacijom”, rekla je. Europska konvencija o ljudskim pravima, temelj standarda Vijeća Europe, osmišljena je da se primjenjuje na sve aspekte života u Europi. „Europska se društva brzo mijenjaju pa trebamo primijeniti naše standarde na ove nove okolnosti. Trebamo pratiti provedbu standarda i pritom surađivati”, zaključila je gđa Pejčinović Burić.

Hina 15. svibnja

SVEČANA AKADEMIJA U NOVOM SADU U POVODU OBLJETNICE ROĐENJA ILIJE OKRUGIĆA SRIJEMCA²⁴

Svečana akademija u povodu obilježavanja 196. obljetnice rođenja preporoditelja Ilije Okrugića Srijemca

²⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 23. svibnja.

održana je u Kulturnom centru Novog Sada 13. svibnja. Bio je veliki promicatelj Marijine slave i graditelj tekijske crkve, zaslužan za uvođenje nekoliko pučkih običaja koji su postali tradicionalni; počiva u Petrovaradinu uz hodočasničku crkvu Gospe Tekijske. U organizaciji Hrvatskoga kulturno-prosvjetnoga društva (HKPD) "Jelačić" iz Petrovaradina program svečane akademije moderirala je mlada L. Grginčević, koja je pozdravila gostujuće skupine iz RH, Maticu slovačku iz Rijeke, Plesnu udrugu "Riječke Palade" iz Rijeke, riječki KUD "Zametski koren", Darka Baštovanovića, međunarodnoga tajnika HNV-a, Jasnu Čordaš, predsjednicu Hrvatskoga kulturnog centra iz Novog Sada, te Nikolu Bajića, diplomatskog savjetnika.

Nakon govora, započeo je glazbeni program slavljenja rođenja Ilije Okrugića Srijemca, a Riječke Palade otpjevale su dvije pjesme riječkoga kraja uz tradicionalne riječke građanske plesove. Mješoviti zbor HKPD "Jelačić" iz Petrovaradina izveo je i nekoliko Okrugićevih popjevaka (O, Tekijska gospa sveta, Nek ori, Za jedan časak radosti, U našem lijepo ti je Srijemu...), nakon kojih je Matica slovačka iz Rijeke održala splet plesova slo-

vačke nacionalne manjine u Rijeci. Tamburaški orkestar KUD-a "Zametski koren" izveo je set

slavonskih melodija, te je A. Berus pročitala pjesmu I. Okrugića Srijemca "Srijemca slava" koja svjedoči o Okrugićevu rodoljublju, bilo je slaven-sko, hrvatsko ali i srijemsko. Na koncu događaja predsjednik Turšić zahvalio se svima koji su se odazvali priredbi posebno izdvojivši pri tome goste koji su doputovali iz Rijeke.

Veleposlanstvo RH u Beogradu

GRLIĆ RADMAN: POLITIČARI U BIH MORAJU SHVATITI DA IM JE BUDUĆNOST U EU-U I NATO-U²⁵

U Bruxellesu je održan sastanak ministara vanjskih poslova članica Europske unije, kojima su se za radnim objedom pridružili i njihovi kolege sa zapadnog Balkana. Komentirajući nakon sastanka najavljeni posjet predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika Moskvi, hrvatski šef diplomacije Gordan Grlić Radman rekao je da je potrebno raditi s političarima iz BiH kako bi ih se odvratilo od onih politika koje nisu europske.

Ministar Grlić Radman izjavio je kako očekuje da će sve političke snage u Bosni i Hercegovini shvatiti da je budućnost te zemlje u Europskoj uniji i NATO-u. „Potrebno je raditi s političarima iz Bosne i Hercegovine kako bi ih se odvratilo od onih politika koje nisu europske. Siguran sam da će svi političari u Bosni i Hercegovini shvatiti da je jedina budućnost Bosne i Hercegovine u članstvu u Europskoj uniji i NATO-u”, rekao je Grlić Radman, odgovarajući na pitanje novinara da komentira najavljeni posjet predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika Moskvi.

Ministar je rekao da Hrvatska kao neposredni susjed Bosne i Hercegovine snažno pridonosi jačanju svijesti o važnosti da Europska unija bude snažnije prisutna u regiji. Kazao je da je pitanje zapadnog Balkana i europske perspektive tih zemalja postalo još važnije nakon ruske agresije na Ukrajinu. Istaknuo je potrebu da se sve zemlje iz toga područja usklade s vanjskom politikom EU-a, posebice u pogledu odluka koje je EU donio vezano uz pomoć Ukrajini i sankcija Rusiji. Srbija je jedina zemlja zapadnog Balkana koja se odbija uskladiti s Europskom unijom i uvesti sankcije Rusiji.

Na to je ukazao i visoki predstavnik EU-a za vanjsku i sigurnosnu politiku Josep Borrell. „Pozdravljamo strateški izbor onih zemalja iz regije koje su u potpunosti usklađene sa sankcijama. Ukazali smo i onima koje nisu usklađene, a tu spominjem Srbiju, da održavanje bliskih veza s Rusijom nije kompatibilno s njezinim pristupanjem EU-u i da je to štetno i za njihov nacionalni interes”, rekao je Borrell.

Ministar Grlić Radman rekao je da je pozvao kolege iz EU-a da daju potporu kako bi Bosna i Hercegovina što prije započela s pristupnim pregovorima. „Mislim da je to BiH zaslužila, učinila je znatne pomake”, rekao je Grlić Radman ističući važnost da jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda i svih građana BiH. Dodao je da zemlje zapadnog Balkana trebaju njegovati dobrosusjed-ske odnose između sebe i s članicama EU-a s kojima graniče.

Konaković: utihnuli su protivnici proširenja EU-a

„Nakon ruske agresije na Ukrajinu utihnuli su svi protivnici proširenja EU-a na zapadni Balkan”, izjavio je u ponedjeljak ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Dino Konaković dodajući kako je riječ o novom momentumu, koji je na

²⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 23. svibnja.

žalost potaknut situacijom u Ukrajini. Konaković je zajedno s ostalim ministrima vanjskih poslova zapadnog Balkana sudjelovao na neformalnoj raspravi tijekom radnog objeda sa šefovima diplomacija država članica EU-a. Rekao je da su mnogi ministri država članica primijetili da su u BiH počeo odvijati pozitivan proces nakon formiranja Vlade na državnoj i entitetskim razinama i da je preostalo još puno posla na ispunjavanju uvjeta koje je EU postavio za otvaranje pregovora. Konaković je rekao da je jedan od prioriteta novih vlasti u BiH izborna i ograničena ustavna reforma kako bi se provele odluke Europskog suda za ljudska prava i presude Ustavnog suda BiH.

Parlamentarne stranke u BiH obvezale su se u lipnju prošle godine na sastanku s predsjednikom Europskog vijeća Charlesom Michelom da će šest mjeseci nakon formiranja vlasti na svim razinama provesti izbornu reformu i ograničene reforme ustava unutar šest mjeseci od formiranja vlasti na svim razinama. „To je dio našega koalicijskog sporazuma i to je jedan od naših prioriteta. Iskreno zagovaram suštinsku reformu Ustava i izbornog zakonodavstva”, rekao je Konaković. Dodao je da postoje presude međunarodnih sudova koje nisu provedene, pa tako Srbin iz Sarajeva ne može biti

kandidat za člana predsjedništva, kao ni Bošnjak i Hrvat iz Republike Srpske, a isto to

vrijedi i za one koji ne pripadaju jednom od triju konstitutivnih naroda. Rekao je da tu postoji skupina stranaka okupljena oko Hrvatskog narodnog sabora koja ima svoje zahtjeve.

Hrvatska protiv ukidanja konsenzusa u vanjskoj politici EU-a

Hrvatska ne podržava prijedlog da se odlučivanje konsenzusom u nekim područjima vanjske politike EU-a zamijeni odlučivanjem kvalificiranom većinom jer je to jedina poluga koja manjim državama jamči ravnopravnost, izjavio je ministar Grlić Radman. Na inicijativu Njemačke, devet zemalja članica formiralo je početkom svibnja skupinu koja se zauzima za to da se u određenim vanjskopolitičkim pitanjima umjesto jednoglasnosti odlučuje kvalificiranom većinom. Jedan od razloga za tu inicijativu jesu poteškoće oko usuglašavanja politike prema ruskoj agresiji na Ukrajinu. Mađarska je zemlja koja najčešće poseže za blokadom i traži ustupke da bi pristala na neke odluke, a što joj omogućuje pravilo o jednoglasnom odlučivanju. Za promjenu pravila potrebna je jednoglasna odluka država članica.

„Hrvatska nije za to, ali to ne znači da Hrvatska nije za jedinstvo EU-a, dapače, do sada nismo nikad blokirali neku odluku i uvijek smo bili konstruktivni suradnik”, rekao je Grlić Radman. „To je jedina poluga koja jamči nama kao maloj zemlji da ne bude preglasana i da ravnopravno sudjeluje u donošenju odluka koje su doista važne za nacionalnu sigurnost i nacionalni interes”, dodao je.

Ministri vanjskih poslova EU o novim sankcijama Rusiji, sudanskoj krizi i Iranu

Ruska invazija na Ukrajinu bila je u središtu razgovora ministara vanjskih poslova Europske unije na njihovu sastanku u Bruxellesu, na kojem se raspravljalo o novim sankcijama Rusiji. Ukrajinski ministar vanjskih poslova Dmytro Kuleba pridružio se svojim kolegama iz EU-a putem videa. Prijestolnice EU-a tek se trebaju dogovoriti o novim kaznenim mjerama za Rusiju koje imaju za cilj suzbiti izbjegavanje sankcija preko zemalja izvan bloka poput Kazahstana, Armenije i Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Mađarska je zaprijetila da će blokirati najnoviji krug sankcija zbog uključivanja najveće banke u zemlji, OTP banke, na popis potencijalnih meta. Za odluku je potrebna jednoglasna odluka. Nove sankcije trebale bi biti uvedene Iranu, zbog režimskog gušenja protivladinih demonstracija do kojih je došlo nakon što je Teheran pogubio još trojicu muškaraca u vezi s prosvjedima. Ministri vanjskih poslova EU-a također bi trebali raspravljati o situaciji u Sudanu nakon što su Saudijska Arabija i Sjedinjene Države posredovali u sedmodnevnom prekidu vatre između zaraćenih strana koji bi trebao započeti u ponedjeljak.

T.V./V.K./HRT/Hina 22. svibnja

NEW YORK PROGLASIO DAN HRVATSKE BAŠTINE²⁶

Kasno sinoć²⁷ prema našem vremenu na svečanosti u New Yorku podignuta je hrvatska zastava na Bowling Greenu na Manhattanu. Gradonačelnik New Yorka Erick Adams izdao je svečanu proklamaciju, proglasio je 22. svibnja Danom hrvatske baštine, odajući priznanje nasljeđu i pri-

²⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 23. svibnja.

²⁷ U ponedjeljak 22. svibnja (ur. op.)

nosu američkih Hrvata i Hrvatske gradu New Yorku.

Generalni konzul Hrvatske Nikica Kopačević tom je prigodom darovao gradonačelniku Adamsu službeni dres naše nogometne reprezentacije. „Otako je prvi brod iz Hrvatske došao u New York 1797., brojni su Hrvati ovdje pronašli svoj dom. Donijeli su ovamo svoju srednjoeuropsku marljivost i mediteransku strast.” Foto: Branka Slavica

Gradonačelnik New Yorka Eric Adams u hrvatskom dresu

„Veze između New Yorka i hrvatske zajednice su snažne kao i uvijek. Danas smo primili Hrvate koji žive u SAD-u u Bowling Greenu kako bi proslavili tu vezu podizanjem zastave i proglašavanjem Dana hrvatske baštine”, napisao je na Twitteru gradonačelnik New Yorka Eric Adams.

Dnevnik u podne/IMS/HRT, 23. svibnja
Gradonačelnik New Yorka Eric Adams u hrvatskom dresu

GENERALNI KONZULAT RH USKORO BI TREBAO PRESELITI U HRVATSKI KULTURNI CENTAR "SVETI FRANJO" U TUZLI²⁸

Generalni konzulat Republike Hrvatske, smješten u Tuzli, u skorije bi vrijeme trebao preseliti u novoizgrađeni Hrvatski kulturni centar "Sveti Franjo". Potvrdio je ovo za Hrvatski glasnik generalni konzul Ivan Bandić. „Kao predstavnik Republike Hrvatske i šef ovog ovdje predstavništva želio bih da konačno preselimo Generalni konzulat u prostore Hrvatskoga kulturnog centra, što je moj veliki cilj i moj san“, kaže nam konzul Bandić.

Prije nekoliko dana u Zagrebu je upriličen i sastanak u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske na kojemu se razgovaralo o ovoj temi. „Uvjeren sam da ćemo to konačno realizirati i jako se radujem tome. Na neki način da to bude kruna mog diplomatskog i konzularnog

djelovanja. Nakon toga mogu mirne duše otići u mirovinu.“

Generalni konzulat Republike Hrvatske bio bi smješten u zgradi uz veliku kulturnu dvoranu. „To je zaista jedno velebno zdanje koje je izgrađeno u centru Tuzle. To je prostor susreta, druženja, dobre energije, pozitivnih vibracija, najljepših poruka suživota i vrijeme je da tu hrvatski narod osjeća da ima, ne samo Centar, nego i prostor gdje može sve svoje potrebe ostvariti“, istaknuo je konzul Ivan Bandić na kraju.

Hrvatski glasnik, Tuzla, 22. svibnja

SVEČANI PRIJAM U POVODU DANA DRŽAVNOSTI U BUKUREŠTU²⁹

Veleposlanstvo RH upriličilo je 17. svibnja u Diplomatskom klubu u Bukureštu svečani prijam u povodu predstojećeg Dana državnosti. Izrazito dobro posjećen prijam pokazao je da RH ima što predstaviti rumunjskoj javnosti te predstavnicima diplomatskoga zbora u Rumunjskoj. Prijemu su nazočili službeni predstavnici MVP-a Rumunjske, rumunjskih institucija, predstavnici Zastupničkog doma i Senata, predstavnici gospodarskoga, kulturnog miljea, medija i hrvatski državljani. Veleposlanica Marija Kapitanović održala je govor, a u ime MVP-a Rumunjske govor je održala državna tajnica za europske poslove D. Grigore Gîțman. Veleposlanica se osvrnula na postignuto i promociju hrvatskih interesa u Rumunjskoj. Spomenula je intenzivnu kulturnu razmjenu, od održavanja Tjedna hrvatske glazbe u gradu Brașovu, koncerta klasične glazbe na čijem su repertoaru bili hrvatski skladatelji 19. i 20. st., prikazivanja hrvatskog filma do aktualne izložbe Hrvatskog dizajna u Bukureštu. Kao poveznicu među dvjema zemljama istaknula je postojanje hrvatske manjine u Rumunjskoj. Veleposlanstvo RH je uzvanicima, uz potporu hrvatskih tvrtki i poduzetnika predstavilo i gastronomsku ponudu Hrvatske te odabir naših vina. Na prijemu su bili i predstavnici Turističke zajednice RH i Croatia airlinesa, također, sa svojim darovima.

Veleposlanstvo RH u Bukureštu

²⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 23. svibnja.

²⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 2. lipnja.

VICE SKRAČIĆ POSJETIO SVEUČILIŠTE U ALBERTI I INSTITUT WIRTH³⁰

U okviru posjeta Edmontonu veleposlanik Vice Skračić posjetio je Sveučilište u Alberti i institut Wirth 19. svibnja. Razgovaralo se je o dobroj suradnji Sveučilišta Alberta sa zagrebačkim i riječkim sveučilištima kao i mogućnostima daljnje suradnje na području znanosti i obrazovanja, primjerice uvođenje hrvatskog jezika i kulture po uzoru na planirano otvaranje katedre na Sveučilištu British Columbia. Sastanku se je pridružio i Mario Krpan iz hrvatske zajednice u Edmontonu, a koji radi za provincijsku Vladu.

Veleposlanik (vlp) Vice Skračić sastao se je i s A. Salvador, zamjenicom gradonačelnika na 45. Kanadsko-hrvatskom folklornom festivalu u Edmontonu 20. svibnja. Festival je obilježila sinergija zajedništva mladosti i zrelosti nekoliko generacija hrvatskih iseljenika u zapadnoj Kanadi. Na svečanoj misi u Edmontonu u Hrvatskoj katoličkoj crkvi Mala Gospa te u susretima sa zajednicom

vlp V. Skračić kazao je da su upravo folklorni nastupi promocija tradicionalnih folklornih običaja, a za takav veliki uspjeh zaslužan je veliki broj volontera koji kroz kulturna društva predstavljaju jaku poveznicu s domovinom.

Veleposlanstvo RH u Ottawi

"LADO" IZ ZAGREBA GOSTOVAO U MOSTARU³¹

U sklopu 25. Mostarskog proljeća – dani Matice hrvatske (MH) Mostar, 21. i 22. svibnja, u Mostaru je gostovao ansambl narodnih plesova i pjesama "Lado" iz Zagreba. U nedjelju 21. svibnja "Lado" je održao koncert "Veliko je sad veselje – hrvatske uskrasne pučke popijevke" u Katedrali Marije majke Crkve. U ponedjeljak 22. svibnja ansambl je nastupio u Hrvatskom domu Hercega Stjepana Kosače u Mostaru. Osim pokreta i glazbe, predstavljena je i odjevna baština hrvatskog sela. Dojmljiva je bila izvedba težačkog lesa – poskočice "lindo" čije se izvođenje njeguje u najjužnijem djelu Hercegovine i dubrovačkom primorju, također lijepa je bila i izvedba "goranskog bala", "krčkog tanca" i "gluhog kola" i na kraju izvedba prigorskog drmeša. Pokrovitelj gostovanja bio je grad Mostar a partner ogranak MH Mostar.

³⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 2. lipnja.

³¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 2. lipnja.

Nakon nastupa generalni konzul dr. sc. Marko Babić zadržao se u razgovoru s ravnateljicom Ileanom Jurin Bakotić i umjetničkim voditeljem Krunoslavom Šokcem.

Generalni konzulat RH u Mostaru

KONCERT I PRIJAM U ŽENEVI U POVODU 10. OBLJETNICE ČLANSTVA RH U EU-U I DANA DRŽAVNOSTI³²

U povodu 10. obljetnice članstva RH u EU-u i Dana državnosti, Stalna misija RH pri Uredu UN-a i ostalim međunarodnim organizacijama u Ženevi organizirala je 26. svibnja koncert i prijam u UN-ovoj Svjetskoj organizaciji za intelektualno vlasništvo (WIPO). Na koncertu i prijmu pribivalo je više od 200 predstavnika diplomatskih misija i međunarodnih organizacija te hrvatske zajednice u Ženevi. Program je započeo izvođenjem hrvatske himne od strane ženske klape 'Armorin' iz Zagreba i govorom veleposlanika Gordana Markotića koji je skrenuo pozornost na odlučujuće rezultate moderne RH. Najmlađa članica EU-a je posebna, jer se u njoj preklapaju identiteti Mediterana, Srednje i Jugoistočne Europe. Ove godine obilježavamo važne obljetnice Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, Bečke deklaracije i Rimskog statuta ICC-a.

Program je nastavljen koncertom ženske klape 'Armorin', a snimila je i promotivni video 2015. o Plitvičkim jezerima za UNESCO. Nakon koncerta uslijedio je prijam na kojemu su posluženi hrvatski proizvodi i recepti, uključujući vina plavac mali i vrbničku žlahtinu, rakiju i travaricu korlat, ožujsko pivo, cedevitu te naše kulinarske specijalitete. Suradnja je ostvarena sa Samostalnim sektorom za javnu i kulturnu diplomaciju. Informacija o događaju obilježena je na Twitter profilu Stalne misije RH u Ženevi.

Stalna misija RH pri UN-u u Ženevi

U PEČUHU OBIJEŽENI DAN DRŽAVNOSTI I 10. OBLJETNICA ČLANSTVA RH U EU-U³³

Generalni konzulat RH svečanim je koncertom Panskog tamburaškog orkestra i prijemom obilježio 26. svibnja Dan državnosti i skor 10. obljetnicu članstva RH u EU-u u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Pribivali su mnogobrojni uzvanici, predstavnici Veleposlanstva RH, Bruno Lopandić, dip-

³² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 2. lipnja.

³³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. lipnja.

lomatski savjetnik i Martina Poljak, III. tajnica; predstavnik Generalnoga konzulata RH u Pečuhu Neven Marčić, konzul savjetnik; general dr. K. Brkić, savjetnik potpredsjednika Vlade RH Tome Medveda s pratnjom, te hrvatski i mađarski čelnici. Generalni konzul Drago Horvat u govoru je istaknuo da mu je velika čast i zadovoljstvo što smo svi zajedno u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu kako bismo obilježili Dan državnosti RH i 10. obljetnicu članstva naše domovine u EU-u. Svečanost je obilježio Panonski tamburaški orkestar, glazbeni sastav Hrvata u Mađarskoj, osnovan u gradu Pečuhu. Repertoar orkestra obuhvaćao je hrvatske i mađarske tradicijske melodije, klasičnu i popularnu glazbu, ali i vlastite skladbe koje su bile nagrađene višestrukim pljeskom. Panonski tamburaški orkestar nedavno se vratio iz SAD-a, gdje je u sklopu velike turneje posjetio pripadnike mnogobrojne hrvatske zajednice koja živi na zapadu zemlje. Domjenak i druženje nastavilo se u foajeu kazališta, a gostima su se dijelila licitarska srca s napisom Hrvatska i vrećice lavande, prepoznatljivi materijal Hrvatske turističke zajednice.

Generalni konzulat RH u Pečuhu

PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI RH U SANTIAGU³⁴

Proslava Dana državnosti RH održana je u Hrvatskom klubu u Santiagu 27. svibnja, u suorganizaciji Veleposlanstva RH i Hrvatskoga kluba (*Estadio Croata*). Na svečanoj večeri okupilo se 250 članova hrvatske zajednice, među kojima i dvoje bivših senatora hrvatskog podrijetla, M. L. Perkic i N. Ilic. Nakon intoniranja himna, nazočnima se obratila R. Magaš, predsjednica Hrvatskoga kluba koja je podsjetila na trenutke stvaranja hrvatske države, čemu je veliki prinos dala i hrvatska dijaspora, pa tako i ona iz Čilea koja je i danas vezana uz svoju drugu domovinu, Hrvatsku. Brojne uzvanike posebno je pozdravila i veleposlanica Mira Martinec, U umjetničkom dijelu programa nastupili su Klapa Daleko i plesna skupina najmlađih članova Hrvatskoga kluba, te grupa 'Legenda AR Tribute' koju čine potomci Hrvata iz Buenos Airesa, a izveli su cjelovečernji koncert posvećen Oliveru Dragojeviću. Njihovo gostovanje u Čileu novčano je potpomognuo Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, na prijedlog Veleposlanstva RH, uz suorganizaciju Hrvatskog kluba iz Santiaga. Na večeri su, po prvi puta, nazočili profesori i učenici Hrvatske škole iz op-

ćine Cerro Navia koja je 22. svibnja, uz nazočnost veleposlanice M. Martinec i mjesnih čelnika svečano obilježila Dan državnosti RH.

Veleposlanstvo RH u Santiagu

U PRETORIJI ODRŽAN PRIJAM U POVODU DANA DRŽAVNOSTI I 10. OBLJETNICE ČLANSTVA RH U EU-U³⁵

U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Pretoriji je u ponedjeljak 29. svibnja 2023. održan prijam u povodu Dana državnosti i 10. obljetnice članstva RH u EU-u. Prijam je održan u prostorijama prestižnog *Pretoria Country Club*-a, a nazočili su mu predstavnici diplomatskoga zbora u Pretoriji, istaknuti predstavnici hrvatske iseljeničke zajednice te brojni uzvanici iz javnog i političkog života u Republici Južnoj Africi (RJA). Pozivu veleposlanika (vlp) Ante Cicvarića odazvalo se oko 150 uzvanika iz diplomatsko-političkih i gospodarskih krugova Republike Južne Afrike. Od uzvanika izdvajamo vlp-a EU-a u RJA gđu Sandru Kramer te gotovo sve veleposlanike država članica EU-a u RJA-u, veleposlanika SAD-a u RJA, g. Reubena Brigetya te predstavnike iz južnoafričkog Odjela za međunarodne odnose i suradnju (DIRCO).

U službenom dijelu prijma nakon intoniranja himna RH i RJA, te prigodnog obraćanja veleposlanika Ante Cicvarića i g. Shoayba Casooa, predstavnika DIRCO-a iz Uprave za središnju i istočnu Europu, nordijske i baltičke zemlje, uslijedio je neformalni dio na kojem je naš proslavljeni gitaristički virtuoz Petar Čulić održao prigodni koncertni program. U prigodi prijma bila je postavljena izložba fotografija autora Nine Marcuttija "Majestic Croatia", koja je s izloženih 30 fotografija ljepota Hrvatske izazvala veliku pozornost uzvanika na prijmu. Ovogodišnji prijam povodom Dana državnosti u Pretoriji možemo ocijeniti kao još jedno uspješno predstavljanje Republike Hrvatske na afričkom tlu.

Veleposlanstvo RH u Pretoriji

SVEČANA MISA U POVODU DANA DRŽAVNOSTI RH U ZEMUNU³⁶

Dana 29. svibnja održana je u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu svečana misa u

³⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. lipnja.

³⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. lipnja.

³⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 6. lipnja.

povodu Dana državnosti RH, a održava se već tradicionalno u organizaciji Zajednice Hrvata Zemuna "Ilija Okrugić" i Društva hrvatske mladeži Zemuna, zajedno s domaćom župnikom vlč. Jozom Dusparom. Svečanom misnom slavlju s brojnim vjernicima, predsjedao je mons. Josip Ivešić, generalni vikar Srijemske biskupije, uz kancelara Srijemske biskupije preč. Tomislava Lasića i svećenike susjedne Beogradske nadbiskupije, a pribivali su djelatnici Veleposlanstva RH, Davorka Velečki Čičak, Nikola Bajić i Josip Biško. Nakon sv. mise održan je kulturni program. Pjevački zbor "Odjek" izveo je kompozicije "Mirno teku rijeke", "Moja zemlja" i "Jalta, Jalta", a mladi violinist A. Kukuruzar odsvirao je skladbu "Sarabanda", talijanskog kompozitora G. Tartinija. Nakon toga, u čast hrvatskoga pjesnika Antuna Gustava Matoša, s obzirom na to da se uskoro obilježava 150. godina od njegova rođenja, J. Žerjav Mihailović pročitao je Matoševu pjesmu "Gospa Marija".

* * * * *

Novosadski sajam (NS) ove je godine obilježio stoljeće postojanja, a njegova poljoprivredna priredba 90 godina. NS je važan poslovni događaj koji prelazi unutarnje zemljopisne granice. RH je prije

točno 10 godina, uoči pristupanja RH u EU, na 80. poljoprivrednom sajmu bila zemlja-partner.

Za razliku od prijašnjih godina, kada je na sajmu bilo predstavljeno nekoliko desetina izlagača iz RH, ove je godine na NS stiglo četvero izlagača iz RH, u konkurenciji od oko 1.100 izlagača iz 26 zemalja. 90. međunarodni sajam poljoprivrede u Novom Sadu svečano su otvorili srpska ministrica poljoprivrede J. Tanasković i ministrica poljoprivrede Italije F. Lollobrigida. Uz brojne uglednike iz područja gospodarstva, diplomacije i javnog života Vojvodine, na otvorenju poljoprivrednog sajma u Novom Sadu 20. svibnja pribivao je i Miloš Vučević, ministar obrane Srbije i bivši gradonačelnik Novog Sada. Sajam je obilježilo 14 kolektivnih izložaba. Tu su i Dan voćara, Dan stočara, kao i drugi sadržaji.

U utorak 24. i srijedu 25. svibnja NS posjetilo je izaslanstvo Zagrebačkog velesajma (ZV) na čelu s direktoricom Renatom Suša. Na inicijativu Veleposlanstva RH, direktorica Suša je održala sastanke s predstavnicima Privredne komore Vojvodine i Privredne komore Srbije te s nekoliko srpskih tvrtki na ovogodišnjem poljoprivrednom sajmu. Razgovaralo se o budućoj suradnji dvaju sajmova. Nakon sastanka, izaslanstvo ZV-a je obišlo je

Kongresni centar Novosadskog sajma, te malo-brojne izlagače iz RH.

Veleposlanstvo RH u Beogradu

SVEČANI PRIJAM U POVODU DANA DRŽAVNOSTI RH U TUZLI I 17. DANI TOLISE³⁷

Dana 26. svibnja u organizaciji GK RH održan je svečani prijam u povodu Dana državnosti RH u lijepom prostoru Hrvatskoga kulturnog centra "Sveti Franjo". Tradicionalno, prijam je bio vrlo dobro posjećen. Pozdravljajući nazočne iz svih sfera društvenog i političkog života ovog dijela BiH, generalni konzul mr. sc. Ivan Bandić, istakao da je Hrvatska uspjela ostvariti sve svoje nacionalne ciljeve, te da je slijedeći zadatak pomoći BiH na njenom euroatlantskom putu.

Dana 29. svibnja otvoreni su 17. Dani Tolise. Riječ je o kulturno-sportsko-zabavnoj priredbi u organizaciji Zaklade "Terra Tolis", koju vodi Daniel Dominković. Svečanom otvorenju odazvali su se mnogi predstavnici političkog, kulturnog, vjerskog, gospodarskog života Posavine i BiH. Visoka pokroviteljica 'Dana Tolise' predsjednica FBiH, Lidija Bradara otvorila je ovu priredbu. Ove godine obilježava se i 200 godina od osnivanja prve Osnovne škole (OŠ) u BiH, upravo u Tolisi, zaslugom fra Ilije Starčevića čije ime nosi OŠ u Tolisi. Glumačka skupina izvela je nekoliko scen-skih prizora vezanih uz život fra Ilije. U okviru 'Dana Tolise' dodjeljuje se i Književna nagrada "Fra Martin Nedić" koju je ove godine dobio književnik Srećko Marijanović za roman "Bezimeni". Priredba je završena 4. lipnja smotrom folkloru i mimohodom ulicama Tolise.

Generalni konzulat RH u Tuzli

U HAMBURGU ODRŽAN SVEČANI PRIJAM I KONCERT POVODOM DANA DRŽAVNOSTI RH³⁸

Gordan Bakota nazočio prijmu

U petak, 26. svibnja 2023. godine, u Hamburgu je održan svečani prijam i koncert povodom proslave Dana državnosti Republike Hrvatske, obilježavanja 10 godina članstva u EU-u, ulaska u Schengen i eurozonu. Prijam je održan u Muzeju za umjetnost i obrt, a na njemu su bili nazočni brojni uglednici iz političkog, javnog i diplomatskog života u Hamburgu. Domaćin prijma bio je generalni konzul Republike Hrvatske Kristijan Tušek. Prij-

³⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

³⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 28. lipnja.

mu su nazočili i državni tajnik Središnjeg ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, veleposlanik Republike Hrvatske u Berlinu Goran Bakota, kao i senator za promet i tranziciju mobilnosti slobodnog hanzeatskog grada Hamburga Dr. Anjes Tjarks. Nakon prijma, održan je koncert "Pjesmom kroz Hrvatsku" koji je promovirao hrvatsku glazbenu baštinu iz svih krajeva Hrvatske. Koncert je održala poznata hrvatska glazbena obitelj Suhodolčan.

Nastavak proslave Dana državnosti nastavio se sljedeći dan, 27. svibnja, u sklopu održavanja "Hrvatski festival 2023." u Hamburgu. Udruga roditelja polaznika Hrvatske nastave na sjeveru Njemačke "Kroatische Freude – Hrvatska radost e.V." bila je domaćin "Hrvatskog festivala 2023.", koji je održan pod pokroviteljstvom Generalnoga konzulata RH u Hamburgu i uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Ovaj jedinstven događaj proslavljen je svetom misom za Domovinu u crkvi Svetog Bonifacija u Wilhelmsburgu, te se nastavio procesijom pod nazivom Put mira, kojom su Hrvatice i Hrvati hodali za mir u svijetu od crkve Svetog Bonifacija do dvorane u Wilhelmsburgu gdje je u 18 sati započeo glazbeno-zabavni program koji je uključivao plesove folklornih skupina sa Sjevera Njemačke: HKD Napredak, HKZ Croatia Hamburg, Hrvatska kulturna udruga Bremen i Bosanko-hrvatska folklorna zajednica „Jure Sušić, igrokaz djece polaznika Hrvatske nastave Hannover o ulasku Hrvatske u Schengen i uvođenju eura, kao i koncerti glazbenika Ive Jurića, obitelji Suhodolčan, Tamburaškog sastava Skitnice te Darka Matića koji je nastupio sa svojom kćeri Anitom.

Generalni konzulat RH u Hamburgu

SVEČANI PRIJAM U BANJOJ LUCI U PRIGODI DANA DRŽAVNOSTI RH

Dana 29. svibnja Generalni konzulat RH priredio je svečani prijam u prigodi Dana državnosti RH na povijesnom lokalitetu tvrđave Kastel u Banjoj Luci. Prijmu je nazočilo oko 200 gostiju i uzvanika iz društveno-političkog i vjerskog života, predstavnici Oružanih snaga BiH iz reda hrvatskog naroda, hrvatskih udruga i brojni Hrvati. Tijekom svečanosti gosti su uživali u vrlo ugodnu ozračju, a bili su nazočni: banjolučki biskup mons. Franjo Komarica i župnici i svećenici Banjolučke biskupije i Vrhbosanske nadbiskupije; dr. Davor Pranjić, dopredsjednik RS iz reda hrvatskog naroda; Ćamil Duraković, dopredsjednik RS iz reda bošnjačkog naroda; Srebrenka Golić predsjedava-

juća Vijeća naroda RS; hrvatski zastupnici u Vijeću naroda RS, dvojica ministara i predstavnici drugih ministarstava u Vladi RS, predstavnici Vlade Unsko-sanskoga kantona, gradonačelnik Banje Luke Draško Stanivuković te desetak gradonačelnika i načelnika općina. Bila je to jedinstvena prigoda da se na jednom mjestu okupe Hrvati koji žive u Banjoj Luci i entitetu RS.

U svom govoru generalni konzul Zoran Piličić naglasio je važnost 30. svibnja 1990., dana kada je konstituiran prvi hrvatski višestranački izabran Sabor, kao iskaz tisućljetne želje hrvatskog naroda za svojom državom. Poželio je i BiH ubrzan ulazak u EU, izražavajući uvjerenje kako će politički predstavnici svih naroda u BiH iznaći snage postići dogovor koji će jamčiti konstitutivnost i jednakopravnost triju naroda i svih ostalih koji žive u BiH. Zaključno, ovo rijetko i opušteno druženje Hrvata u Banjoj Luci iskorišteno je i za ostvarivanje novih kontakata u rješavanju brojnih problema s kojima se Hrvati u entitetu RS susreću.

Generalni konzulat RH u Banjoj Luci

SVEČANA PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI RH U SYDNEYU³⁹

Zajedničkom koordinacijom Hrvatskoga kluba (HK) "Kralj Tomislav", Generalnoga konzulata (GK) RH i Hrvatskoga kulturnog centra (HKC) "Sv. Nikola Tavelić" u **KONČAR** St. John's Parku u Sydneyu organizirana je svečana proslava Dana državnosti RH 28. svibnja uz sudjelovanje brojnih Hrvata s obiteljima. Obilježavanje Dana državnosti RH započeto je sv. misom za Domovinu u HKC-u "Sv. Nikole Tavelića" koju je predvodio je mons. fra Gerard Anton Žerdin, biskup Apostolskog vikarijata San Ramo u Peruu, a koncelebrirao je fra Petar Horvat, voditelj HKC-a. Nakon svete mise, tijekom druženja, veleposlanica (vlpa) Betty Pavelich i generalni konzul (gk) mr. sc. Ivica Glasnović čestitali su okupljenima Dan državnosti RH. Onda su se svi okupljeni uputili u obližnji HK "Kralj Tomislav" gdje je programom obilježen Dan državnosti naše domovine. U svojim pozdravnim govorima vlpa Betty Pavelich, gk Ivica Glasnović i Tomislav Lerotić, predsjednik kluba istaknuli su važnost ove proslave, važnost braniteljima i svima koji su sudjelovali u obrani i stvaranju Domovine kao i veliki prinos

³⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 7. lipnja.

hrvatske dijaspore. Uslijedio je piknik s hrvatskim jelima.

Istog vikenda, u petak 26. svibnja, vlpa Betty Pavelich i gk Ivica Glasnović posjetili su Sveučilište Macquarie, na zahtjev hrvatske strane. Tema sastanka s rektorom B. Dowtonom i prof. Ch. Dixonom, dekanom (*Faculty of Arts*) bila je obnova Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva znanosti i obrazovanja RH, Zaklade Hrvatskih studija i Sveučilišta Macquarie. Također, održan je objed s direktoricom Hrvatskih studija na Sveučilištu Macquarie J. Novak Milić i dvojicom redatelja filma "Countryman" (Zemljak) povodom prikazivanja njihova filma na Sveučilištu, a sve u sklopu proslave 40 godina Hrvatskih studija i Dana državnosti RH te povodom *National Sorry Day-a* i početka važnog tjedna u Australiji '*National Reconciliation Week*'. Upravo ovaj film govori o iseljenicima i njihovu susretu s Australijom i Prvim narodima, ljubavi prema domovini, zemlji, prijateljstvu, a napose o ponovnom susretu oca Josipa (Hrvata) i njegova sina Josepha čija je majka domorotkinja ("*Aboridžinka*"). Hrvatski diplomati priključili su se projekciji filma.

U subotu 27. svibnja održan je 'Dan otvorenih vrata Hrvatskih studija' na Sveučilištu Macquarie.

Vlpa Pavelich i gk Glasnović zadržali su se u druženju s 200-tinjak gostiju, učenika, studenata i profesora. Na ot-

varanju su govorili M. Zanetich, voditelj programa, A. Gurlica, predsjednik Zaklade Hrvatskih studija, J. Novak Milić, direktorica i vlpa Betty Pavelich, koja ja istaknula važnost jezika i osnaženo članstvom u EU-u gdje je hrvatski jezik

jedan od službenik jezika EU-a i u čijim institucijama hrvatski zastupnici govore hrvatskim jezikom.

Dan državnosti RH 30. svibnja, na poseban je način obilježen u Brisbaneu, gl. gradu australske savezne države Queensland, osvjetljavanjem Gradske vijećnice u bojama hrvatske zastave. Plod je to odlične suradnje GK RH u Sydneyu i Uprave Grada Brisbanea. Prilikom posjeta Uredu prije pola godine, gk Ivica Glasnović zamolio je da se na Dan državnosti osvijetli neka od znamenitosti grada, što je i prihvaćeno. Sličan projekt ostvaren je i prošle godine kada je osvijetljen most u strogom središtu grada Brisbanea.

Generalni konzulat RH u Sydneyu

OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI RH U PARIZU⁴⁰

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Parizu nizom događanja obilježilo je Dan državnosti, Dan oružanih snaga Republike Hrvatske te 10. obljetnicu članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Dana 28. svibnja 2023. u podnožju pariškog Slavoluka pobjede, gdje se nalazi grob Neznanog junaka, održana je ceremonija polaganja vijenaca i paljenja Vječne vatre. Ceremoniji je pribivao veliki broj pripadnika hrvatske zajednice iz svih dijelova Francuske.

Vijenac u ime Veleposlanstva položili su Senka Burić, otpravnica poslova Veleposlanstva i pukovnica Sandra Jonjić, vojna izaslanica. Vijence su položile i hrvatske udruge iz cijele Francuske (*Association des Croates de Lille*, *Association des Croates du Nord*, *Association des Croates de la Côte d'Azur*, *Missions catholiques croates*, *Association des Anciens Etudiants des Universités Croates* (AMCA), *Conseil Représentatif des Institutions et de la Communauté Croates de France* (CRICCF). Hrvatsku i francusku himnu otpjevali su pripadnici hrvatske zajednice u Francuskoj. Vječnu vatru simbolično su upalile otpravnica poslova gđa Burić i vojna izaslanica gđa Jonjić, koje su se zatim upisale i u "Zlatnu knjigu" na Slavoluku pobjede.

U utorak, 30. svibnja održan je prijam za Diplomatski zbor i visoke francuske uzvanike. Prijam na kojemu su degustirani hrvatski specijaliteti i hrvatska vina okupio je veliki broj uzvanika. U nedjelju, 4. lipnja u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Parizu održana je sv. misa za Domovinu, koju je svojim nastupom uveličala klapa "Merla" iz Dugopolja. Istoga dana, u večernjim satima, u prostorijama Veleposlanstva održan je prijam za hrvatsku zajednicu u Francuskoj, u nazočnosti ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske g. Gordana Grlića Radmana, koji je boravio u službenom posjetu Francuskoj Republici. U svom obraćanju ministar Grlić Radman podsjetio je na 33. obljetnicu održavanja prvih višestranačkih i demokratskih izbora u Hrvatskoj te ujedno i 10. obljetnicu članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Zahvalio je hrvatskoj zajednici u Francuskoj koja je svoje domoljublje svjedočila tijekom Domovinskog rata, kao što ga svjedoči i danas promicanjem veza između Republike Hrvatske i Francuske Republike.

Veleposlanstvo RH u Parizu

⁴⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI RH U VELIKOM VOJVODSTVU LUKSEMBURG⁴¹

U Velikom Vojvodstvu Luksemburg ove je godine svečanom proslavom na dan 1. lipnja obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske i deseta obljetnica članstva RH u EU-u. Proslava nacionalnoga državnoga praznika 2023. godine i desete obljetnice članstva RH u EU-u upriličena je svečanim koncertom nagrađivanog Gudačkoga kvarteta Sebastian i prigodnim prijemom. Koncert i prijam održani su u prestižnoj Gradskoj palači kulture *Cercle Cité* smještenoj u povijesnom središtu *Ville Haute* Grada Luksemburga, u nazočnosti visokih predstavnika luksemburških i europskih institucija, brojnih članova diplomatskoga zbora i uz veliki odziv hrvatske zajednice u Luksemburgu.

Koncert i prijam održani su u organizaciji Veleposlanstva RH u Kraljevini Belgiji. U održavanju prijma sudjelovali su također Hrvatska turistička zajednica (HTZ) uz nazočnost direktora Predstavništva HTZ-a u Bruxellesu za države Beneluksa Ivana Novaka, i Hrvatsko društvo Luksemburg s predsjednikom Anđelkom Markulinom i brojnim članovima Hrvatskoga društva. Koncert Gudačkoga kvarteta Sebastian održan je u sastavu gudačkih virtuoza: Anđelko Krpan na violini, Teodora Surala Matei na violini, Nebojša Floreani na violi, i Zlatko Rucner na violončelu. Gudački kvartet Sebastian na početku koncerta izveo je hrvatsku, luksemburšku i europsku himnu – Odu radosti.

Izvedena su djela skladatelja Josepha Haydna i Felixa Mendelssohna te šest narodnih pjesama, Svatovska, Sljepačka, Šaljivka, Jesenske noći, Dilerberka i Rugalica, u obradbi za gudački kvartet velikoga hrvatskog skladatelja Josipa Štolcera Slavenskog. Umjetničke izvedbe Gudačkoga kvarteta Sebastian pozdravljene su burnim pljeskom kojim ih je oduševljena publika pozvala na dva dodatna bis izlaza u kojima su izvedene fokstrot i jazz teme Čeznutljive Loulou Ive Tijardovića.

Nazočne uzvanike pozdravio je veleposlanik Republike Hrvatske u Kraljevini Belgiji i Velikom Vojvodstvu Luksemburg Nj.E. gospodin Joško Paro. Istaknuo je potporu Velikog Vojvodstva Hrvatskoj na putu pristupanja EU-u i naglasio kako je europsko članstvo donijelo jačanje sloboda, demokracije, stabilnosti i prosperiteta građana i hrvatskoga gospodarstva te je Hrvatska danas pristupajući Euro području i Schengenskom prostoru u potpunosti integriran i ravnopravan europski partner.

Na prijmu su poslužena hrvatska vrhunska vina Vinarije Dragun iz Iloka, a uzvanicima su na raspolaganje stavljeni promotivni materijali Hrvatske turističke zajednice, crvena licitarska srca i dalmatinska lavanda. Hrvatsko društvo Luksemburg na svojem štandu predstavilo je aktivnosti Udruge i likovne radove djece članova Udruge. Koncert Gudačkoga kvarteta Sebastian u Luksemburgu povodom ove važne obljetnice hrvatskoga članstva u EU-u i obilježavanja Dana državnosti 2023. u Luksemburgu omogućili su Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske sredstvima Natječaja za projekte kulturne promidžbe, javne diplomacije i međunarodne prepoznatljivosti RH za 2023. godinu.

Veleposlanstvo RH u Bruxellesu

OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI RH U VILNIUSU⁴²

Obilježavajući Dan državnosti i Dan Oružanih snaga te Dan Hrvatske kopnene vojske, dana 1. lipnja 2023. u Muzeju primijenjenih umjetnosti i dizajna u Vilniusu održan je koncert ženske klappe Kurjože te je nakon koncerta održan i prigodni domjenak. Nazočne je uvodno pozdravila privremena otpravnica poslova Dunja Staničić, nakon čega im se obratio predsjednik Hrvatskoga sabora Gordan Jandroković koji je u Litvi boravio kako bi sudjelovao na konferenciji predsjednika parlamenata država članica NATO-a. U prigodnom obraćanju predsjednik Jandroković podsjetio je na hrvatski put od uspostave prvog višestranačkog sabora 30. svibnja 1990. do današnjeg međunarodnog položaja Republike Hrvatske, kada je ona dio skupine od svega petnaest država koje su istovremeno članice Europske unije, schengenskog prostora, europodručja i NATO-a.

Posebno pozdravivši predstavnike hrvatske zajednice u Litvi, predsjednik Sabora uputio je okupljenima čestitke u povodu Dan državnosti, Dana Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dana Hrvatske kopnene vojske. Naglasio je kako Hrvatska ostaje predana obrani demokratskih vrijednosti poput mira, slobode, poštivanja ljudskih prava i vladavine prava. Podsjetio je i kako je obveza svih dionika hrvatskog društva zajednički graditi bolju Hrvatsku za buduće generacije. Obilježavanje pra-

⁴¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

⁴² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

znika i susret predsjednika Sabora Jandrokovića s hrvatskom zajednicom upriličen je u organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Vilnius, uz potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova u Muzeju primijenjenih umjetnosti i dizajna, uz prigodni koncert – izvrstan nastup ženske klape Kurjože iz Podstrane.

Veleposlanstvo RH u Vilnius

OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI RH U BUDIMPEŠTI⁴³

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj obilježilo je u srijedu, 31. svibnja 2023. Dan državnosti Republike Hrvatske i 10. obljetnicu članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji svačanim programom i primanjem u prestižnim prostorima "Mađarske kuće glazbe" (*Magyar Zene Háza*) u Budimpešti. Uz domaćine, veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića sa suprugom te sve djelatnike Veleposlanstva, glavni gost bio je mađarski ministar regionalnog razvoja Tibor Navracsics. U središnjem dijelu programa nastupio je vrhunski hrvatski pijanist, maestro Lovro Pogorelić, čiji je solistički koncert ost-

varen potporom Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske. Događaju

se odazvalo više od 300 uzvanika, sedamdesetak veleposlanika i diplomata, među kojima i dekan diplomatskoga zbora, apostolski nuncij mons. Michael Wallace Banach i veleposlanik SAD-a David J. Pressman.

Svečanost u Budimpešti ostvarena je sredstvima Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske te u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom (HTZ) i njezinim predstavništvom u Mađarskoj, kao i potporom sponzora: Podravka, Orbico, *Vinum Academicum* iz Požege, TZ Pag i Zavičaj iz Vlačića na Pagu te *Croatia* iz Budimpešte. Gimnazijalci Hrvatske osnovne škole i gimnazije (HOŠIG) iz Budimpešte, odjenuti u narodne nošnje, dijelili su uzvanicima suvenire HTZ-a licitarska srca i vrećice lavande.

Veleposlanstvo RH u Budimpešti

BROJNA DOGAĐANJA U PEČUHU U SVIBNJU⁴⁴

U svibnju generalni konzul (gk) Drago Horvat sa suprugom i djelatnicima konzulata, uz istaknute

predstavnike Hrvata i Mađara, te medija nazočili su brojnim događanjima. U sklopu Međunarodne kazališne Olimpijade u Mađarskoj u Narodnom kazalištu u Pečuhu 24. svibnja izvedena je hit predstava Kazališta Komedija, rock opera "Jesus Christ Superstar". Izvedbom na engleskom jeziku Komedijina ansambla od 140 članova, gledateljstvo u prepunoj dvorani Narodnoga kazališta u Pečuhu bilo je oduševljeno. Najizvođenijem mjuziklu svih vremena, među brojnim VIP uzvanicima, nazočio je i gk Drago Horvat, koji se ujedno uz ravnatelje dvaju kazališta, Miljenka Puljića i Zsolta Lipicsa, obratio nazočnima, te zahvalio Ansamblu na vrhunskoj izvedbi i kulturnoj promociji RH.

Samostalna izložba fotografija Vesne Mores "Starinska kosidba žita – žetva" otvorena je 25. svibnja u auli Obrazovnog centra Miroslav Krleža (MK) u Pečuhu. Pozdravnim govorom obratila se ravnateljica HOC-a, Janja Živković Mandić, koja je ujedno i otvorila izložbu i ravnatelj muzeja Slavonije, Denis Detling, te na kraju i autorica V. Mores, rekavši da su motivi na fotografijama sa Žetvenih svečanosti u Petrijevcima. Fotografije su pružile dokumentarni prikaz tradicionalne žetve, obilježavanjem trenutka rada žetelačke skupine i to sa svrhom očuvanja kulturne baštine i običaja Slavonije te željom da se starinski način žetve otrgne od zaborava. Otvorenje izložbe uveličali su tamburaši 4. razreda Osnovne škole MK pod vodstvom prof. Antuna Vizina.

KUD Marica pozvalo je 27. svibnja na priredbu "IX. Susret hrvatskih kulturnih društava na Duho-ve" u Domu kulture u Salanti. U kulturnom programu nastupio je Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja. Orkestar Misiya ViT iz Pečuha, Plesna skupina Zora iz Mohača i KUD Marica iz Salante. Uslijedila je zabava s orkestrom Baranja. Priredbi su nazočili gk Drago Horvat sa suprugom, Neven Marčić konzul savjetnik i domaćin predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić.

U povodu Dana državnosti RH i 10. obljetnice članstva RH u EU-u veleposlanik Mladen Andrić pozvao je na svečanost u Kuću mađarske glazbe u Budimpešti 31. svibnja, gdje je maestro Lovro Pogorelić održao koncert u Koncertnoj dvorani i nastupio s djelima Franza Liszta, Josipa Štolcera Slavenskog i Roberta Schumanna.

Kazališna olimpijada pokrenuta je u Grčkoj 1995. Ovogodišnja Olimpijada održava se u Mađarskoj na raznim lokacijama. U sklopu priredbe 31. svibnja u Pečuhu gostovao je baletni ansambl riječkog HNK Ivan pl. Zajc koji je izveo Prokofjevlev balet "Romeo i Julija". Balet je osvojio sva osjetila

⁴³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

⁴⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 7. lipnja.

gledatelja spojem besprijeckorno izrađene koreografije i bogatoj orkestraciji glazbe, omogućivši plesnim umjetnicima kroz savršenstvo pokreta prikazati slikovito Shakespearove likove u jednom posve novom baletnom izričaju.

Generalni konzulat RH u Pečuhu

OBILJEŽEN DAN HRVATSKOGA KATOLIČKOG SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Dan Hrvatskog katoličkog sveučilišta obilježen je svečanim akademskim činom u Velikoj dvorani Hrvatskog katoličkog sveučilišta u četvrtak 1. lipnja. Obilježavanje Dana započelo je svečanim misnim slavljem koje je u Sveučilišnoj kapeli predvodio rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić.

Prof. dr. sc. Željko Tanjić

Akademski čin, tijekom kojeg su dodijeljene Rektorove nagrade studentima i zaposlenicima, započeo je molitvom koju je predvodio sveučilišni kapelan vlč. Branimir Jagodić. Svečanosti su, uz Velikoga kancelara HKS-a mons. Dražena Kutlešu, nadbiskupa zagrebačkog, pribivali kardinal Mario Grech, glavni tajnik Biskupske sinode; kardinal Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup u miru; mons. Giorgio Lingua, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj te hrvatski (nad)biskupi; u ime predsjednika RH Jadranka Žarković, savjetnica za odgoj i obrazovanje; izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora zastupnik Željko Reiner; u ime predsjednika Vlade RH Davor Božinović, potpredsjednik Vlade i ministar unutarnjih poslova; Radvan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja; Vli Beroš, ministar zdravstva; u ime gradonačelnika grada Zagreba Damir Bakić, član Gradske skup-

štine; rektori hrvatskih sveučilišta; u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti potpredsjednik Davor Miličić i brojni drugi uvaženi gosti.

Mons. Dražen Kutleša

Na početku svečanosti okupljenima se obratio rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić istaknuvši kako su ovakvi susreti dragocjeni jer omogućuju da se na trenutak zastane i podijele radosti i nade, kao i poteškoće i tereti. Zahvalio je svima koji Sveučilište prate molitvom, podrškom, suradnjom, blizinom, savjetom i prijateljstvom. Na poseban način zahvalio je dosadašnjem Velikom kancelaru kardinalu Josipu Bozaniću za osnivanje HKS-a, pastirsku brigu i doprinose u razvoju Sveučilišta te je sve preporučio u njegove molitve. Rektor je zahvalio i za dar novog Velikog kancelara mons. Dražena Kutleše. „Uvjeren sam da će Duh Gospodnji koji nam Vas je darovao kao novoga pastira učiniti našu suradnju plodonosnom i blagoslovljenom na dobro Crkve zagrebačke, našeg Sveučilišta i cijelog hrvatskoga društva.”

Rektor Tanjić upoznao je okupljene sa situacijom, projektima i napretkom Hrvatskoga katoličkog sveučilišta rekavši da su „mnogi nastavnici i studenti kroz mnoštvo različitih aktivnosti, skupova, predavanja i volonterskih sati pokazali što znači voljeti Sveučilište i kako raditi u ljubavi i predanju”. Zahvalio im je te posebno čestitao nagrađenima te nadodao posebnost Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. „Naše sveučilište je drugačije jer je izraslo iz srca same Crkve. Time je njegovo poslanje ljepše jer svjedoči svu ljepotu Crkve i teže jer nikada nije lako biti na razini onoga što je Crkva i to Sveučilište pozvano svjedočiti i darovati, posebice mladima. I naše je Sveučilište plod sinodskoga hoda Zagrebačke Crkve i svojim djelovanjem pokazuje upravo takvo lice Crkve. Na našem Sveučilištu je više laika

nego svećenika. Gotovo pola nastavnika te više od pola studenata su žene. Većinom su to mladi obiteljski ljudi kojima je ovih mjeseci najveći problem kako pronaći mjesto u vrtiću za svoju djecu. U takvoj zajednici tražimo suglasje vođeni, ne vlastitim interesima, nego tražeći mudrost i razboritost od tvorca suglasja Duha Svetoga. I mi tražimo načine kako biti dio sinodalnog hoda crkve i kako djelovati." Na kraju govora pozdravio je glavnog tajnika Biskupske sinode kardinala Marija Grecha i zahvalio mu što je došao na Hrvatsko katoličko sveučilište i prihvatio održati *Lectio magistralis*.

U ime rektorskog zbora Republike Hrvatske okupljenim uzvanicima obratio se rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić koji je rekao da se bolje društvo može stvoriti jedino uz oblikovanje mladih ljudi, a da se pružanjem osnovnih vrijednosti u životu stvarati prave temelje za moderno društvo. Čestitao je 17. obljetnicu postojanja Hrvatskog katoličkog sveučilišta „sa željom da ono i dalje bude svjetionik u upravo ovome što je, a to je pružanje znanja, a itekako i iskrenosti i boljega društva. Sve ono što sada činite upravo je na tom tragu."

Potpredsjednik Vlade Davor Božinović naglasio je da je „poznato koliko u Vladi ističemo važnost ulaganja u rast i razvoj naše zemlje i težnju da društvo u kojem živimo bude društvo znanja i napretka." Nadodao je da „Vlada aktivno podupire i podupirat će razvoj Hrvatskog katoličkog sveučilišta ne samo materijalno, nego i u razvojnom smislu. Posebice, kao i do sada uvažavajući akademsku neovisnost i prepoznavanje potreba i izazova suvremenog društva te sukladno tome pružajući podršku za promišljeni razvoj Sveučilišta za budućnost kroz adekvatne studijske programe."

Svima okupljenima obratio se Veliki kancelar Hrvatskoga katoličkog sveučilišta mons. Dražen Kutleša, nadbiskup zagrebački. „Sveučilište je zapravo, kao što i samo ime kaže, mjesto gdje se misao rađa, raste i sazrijeva otvoreno i simfonijski." Opisao je Sveučilište kao „hram u kojem je znanje poslano osloboditi se uskih okvira imanja i posjedovanja kako bi postalo kultura, tj. kultivacija čovjeka i njegovih temeljnih odnosa s Transcendentnim, s društvom, s poviješću, sa stvorenim čovjekom. Upravo nam je takav stav potreban u hrvatskom društvu i u Crkvi, u oblikovanju kojega nezamjenjivo mjesto ima akademska zajednica, napose sveučilišta kojih je i Hrvatsko katoličko sveučilište važan dio. Poslani smo biti otvoreni i djelovati simfonijski oslobađajući se uskih okvira imanja i posjedovanja kako bi svi doprinijeli kultivaciji čovjeka i otvaranju njegovih

temeljnih odnosa koje papa Franjo ističe. To je posebna zadaća sveučilišne zajednice te stoga zahvaljujem svima onima koji su uključeni u znanstvene, obrazovne i nastavne procese na našem Sveučilištu te u cijeloj hrvatskoj akademskoj zajednici."

Nadbiskup Kutleša na osobit je način pozdravio studentice i studente te istaknuo kako se raduje „svakom našem susretu s molitvom i željom da vam Hrvatsko katoličko sveučilište, vaše Sveučilište, bude zajednicom koju i vi stvarate i oblikujete svojim oduševljenjem, znanjem, vjerom, volontiranjem i prije svega žudnjom za boljim svijetom."

Lectio magistralis održao je glavni tajnik Biskupske sinode kardinal Mario Grech pod naslovom "Promišljanje o strukturnom elementu demokratske države i sinodalne Crkve". „Započinjući svojim konkretnim iskustvom kao glavni tajnik Sinode želio bih promišljati o participirajućim procesima i, konkretnije, o pitanju suglasnosti, neophodnom elementu svakoga društva pa stoga i Crkve, a ne samo demokratskih sustava", rekao je kardinal Grech u uvodu te nastavio tumačenjem leksičkog pristupa riječi *suglasnost*.

Kardinal Mario Grech

Kardinal Grech rekao je da je „prvi zaključak koji je od temeljnog značenja za argument koji ističem: suglasnost je temeljni element života svakog društva, bilo građanskog ili vjerskog. U demokratskoj zajednici, jedan od najdelikatnijih i najosjetljivijih čvorova koji se tiču života cjelokupnog stanovništva jest stupanj kojim njegovi građani sudjeluju u političkoj vlasti. Na taj je način zrelost društva moguće mjeriti njegovim poštovanjem suglasnosti upravo zato što će to poštovanje utjecati na pojedinca, zajamčenog u njegovoj slobodi misli i govora. Baš kao što će utjecati na svakoga u njegovu svojstvu naroda i nacije čak i prije nego stvori državu", te nastavio svoje predavanje dotičući se suglasnosti u građanskom društvu.

Osim pitanja suglasja u društvu kardinal Grech osvrnuo se i na pitanje suglasnosti u ranoj Crkvi, kao i suglasnosti u sinodalnoj Crkvi. „Suglasnost koju Crkva predlaže nije usporediva s onom demokratskih sustava. Ono što jamči postojanost Crkve u vjernosti pologu vjere nije ljudska suglasnost koja je rezultat mehanizama javnog mnijenja, nego uvijek i samo djelovanje Duha Svetoga. Crkva zna cilj svojega putovanja, no stalno mora birati put kojim ide. To je logika povijesti i čovječanstva koje je pozvano birati svoju sudbinu.”

„Sinoda je proces slušanja u kojemu načelo podjednakog dostojanstva krštenih dovodi do procesa odlučivanja temeljenih na priznanju onoga "što Duh govori Crkvama" (Otk 2, 7) To je nešto ogromno, što nas se i dojmi, zbog siline i plodnosti tog iskustva. To je možda najdivniji dar koji Crkva može ponuditi građanskom društvu zato što je to priča nade. Tamo gdje ima podjela, interesnih skupina, traženja osobne koristi ili *lobija*, prevla-

dava pristrana logika. To neizbježno završava u korupciji i skandalima. I Crkva se s time suočava. Tamo gdje se odabire put slušanja, sazrijeva sinodalni način i oblik Crkve braće i sestara koji su zajedno na putu. I moja je malenkost

svjedok ovoga iskustva Crkve”, zaključio je kardinal Grech.

Rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić nakon predavanja kardinala Grecha još jednom mu je uputio zahvalu te uručio skulpturu *Uskrsnuće*, rad akademskog kipara Petra Dolića.

Na kraju svečanosti dodijeljene su Rektorove nagrade studentima, profesorima i djelatnicima, a svečanost je uveličalo Pjevački zbor studenata Hrvatskog katoličkog sveučilišta *Chorus Unicath*.

Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije

ZVONKO MILAS POSJETIO HRVATSKU ZAJEDNICU U CRNOJ GORI⁴⁵

Državni tajnik (dt) Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas posjetio je u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća – Domu kulture "Josip Marković" u Donjoj Lastvi hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori 1. i 2. lipnja. Sastanku su nazočili dr. sc. Milan Bošnjak, sav-

jetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i generalna konzulica mr. sc. Jasminka Lončarević. Predstavnici hrvatskih udruga rekli su da ovaj ponovni dolazak hrvatskoj zajednici pokazuje kontinuitet zanimanja Vlade RH za sve Hrvate u Crnoj Gori i brigu matične države. Potom je održana svečanost završetka školske godine Hrvatske nastave i pritom su podijeljena prijenosna računala djeci, dar Ministarstva znanosti i obrazovanja RH. Nazočnima su se obratili govornici istaknuvši važnost Hrvatske nastave radi učenja hrvatskoga jezika, povijesti i kulturne baštine, kako bi se Hrvati održali kao autohtoni narod u Boki Kotorskoj. Zahvalili su roditeljima na tome što s djecom, zajedničkim trudom isto i ostvaruju.

Nastavno, održan je u Generalnom konzulatu RH 2. lipnja sastanak s apostolskim administratorom Kotorske biskupije don Robertom Tonsatijem, kojemu su nazočili dt Milas, savjetnik Bošnjak, predsjednik HNV-a Zvonimir Deković i gđa. Lončarević. Uslijedio je sastanak s budućim studentima, zainteresiranim za studiranje u RH.

Generalni konzulat RH u Kotoru

SURADNJA S HRVATIMA U MAĐARSKOJ⁴⁶

Sporazum o suradnji Osječko-baranjske županije s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj, potpisali su u subotu 3. lipnja u baranjskom mjestu Gajić, osječko-baranjski župan Ivan Anušić i predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj Ivan Gudan.

Nakon potpisivanja, župan Anušić izjavio je da taj sporazum treba ojačati i formalno uokviriti dosadašnju suradnju s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj, koja je iznimno dobra. Ističe kako Osječko-baranjska županija ima komunikaciju s hrvatskom zajednicom u Srbiji, BiH, Crnoj Gori, Njemačkoj i Sjedinjenim Američkim Državama, ali s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj ima poseban odnos koji je sada otišao na višu razinu. Nadamo se novim zajedničkim projektima i inicijativama te još kvalitetnoj suradnji, dodao je Anušić.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj Ivan Gudan rekao je da hrvatska zajednica u Mađarskoj jako dobro surađuje s raznim institucijama u Hrvatskoj, a ovo je još jedna razina koja im itekako može pomoći u očuvanju hrvatskog jezika i kulture u Mađarskoj. Vjerujem da sporazum može biti od obostrane koristi, kako za

⁴⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 19. lipnja.

⁴⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. lipnja.

građane Osječko-baranjske županije, tako i za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, jer, uz ostalo, predviđa suradnju na područjima obrazovanja i gospodarstva, rekao je Ivan Guban.

Hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Mladen Andrić istaknuo je kako je ovo još jedan institucionalni okvir za djelotvorniju suradnju te potporu projektima i programima hrvatske zajednice u Mađarskoj, ali i onim projektima koji su zanimljivi i za Osječko-baranjsku županiju. Vjerujem da će ovo potaknuti brojne oblike suradnje, ne samo između općina i gradova, koja već postoji, rekao je Mladen Andrić.

Glas Slavonije, 4. lipnja

VELEPOSLANICA JASNA OGNJANOVAC BORAVILA U RADNOM POSJETU GRADOVIMA SLIVENU I BURGASU⁴⁷

Veleposlanica Jasna Ognjanovac boravila je u radnom posjetu gradu Slivenu 6. lipnja na temelju poziva građanske udruge "Biskup Josip Juraj Strossmayer" radi otkrivanja spomen-ploče biskupu Josipu Jurju Strossmayeru, koja je, kao projekt Udruge, postavljena u ulici koja nosi njegovo ime.

Projekt je financiran sredstvima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH. Kraćoj

svečanosti pribivali su, između ostalih i predsjednik udruge g. Trifon Pavlov, gradonačelnik Slivena g. Stefan Radev, kipar g. Svetlin Nikolov, koji je izradio spomen-ploču. Za vrijeme boravka u Slivenu veleposlanica je održala i radni sastanak s gradonačelnikom Radevom.

KONČAR

Također je boravila 7. lipnja u radnom posjetu gradu Burgasu. Sastala se s gradonačelnikom Danielom Nikolovom s kojim je razgovarala o suradnji Burgasa i Rijeke koji već imaju sklopljen Sporazum o suradnji i prijateljstvu, a žele proširiti suradnju na području ekologije, ribarstva i turizma. Na sastanku sa županicom Burgaske oblasti Marijom Nejkovom razgovaralo se o mogućoj suradnji s Primorsko-goranskom županijom u Hrvatskoj na području obrazovanja i razmjene studenata, te turizma.

Veleposlanstvo RH u Sofiji

⁴⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 19. lipnja.

SVEČANI PRIJAM U POVODU DANA DRŽAVNOSTI RH U STUTTGARTU⁴⁸

Generalni konzulat (GK) RH priredio je 14. lipnja svečani prijam u povodu Dana državnosti RH i obilježavanja 10. godina članstva u EU-u. Svečanosti u vijećnici Grada Stuttgarta odazvalo se 200-tinjak uzvanika, među kojima su bili predstavnici Vlade i Parlamenta Baden-Württemberga, pokrajinskih i mjesnih vlasti, konzularnoga zbora, uglednici iz kulturnoga, gospodarskog i javnog života, predstavnici hrvatskih katoličkih misija, udruga te Hrvatske nastave. U govoru se generalni konzul Ivan Sablić osvrnuo na povijesne, gospodarske, političke i kulturne poveznice između Hrvatske i Baden-Württemberga, te iznio sadašnje podatke. Uzvanike su pozdravili i njemački govornici, zaključivši kako naši ciljevi trebaju biti usmjereni prema miru, zajedništvu i budućnosti mladih. Prijam su glazbenim programom uveličale mezzosopranistica Diana Haller, članica ansambla Državne opere u Stuttgartu i pijanistica Ivana Štimac Agius, izvođači skladbe Ivana pl. Zajca i Ive Tijardovića.

Izložba hrvatskih i njemačkih umjetnika "Croatian Art Experience" u Muzeju Villa Seiz u Schwäbisch Gmündu 15. lipnja održana je pod pokroviteljstvom GK-a RH. Prikazana su djela njemačkih umjetnika Maxa Seiza i Axela Beckera te nekoliko hrvatskih umjetnika iz privatnih zbiraka u Njemačkoj. Izložbu je otvorio generalni konzul Ivan Sablić koji je govorio o umjetnicima M. Seizu i A. Beckeru kao i o njihovoj umjetničkoj vezi s Hrvatskom. Oba skulpturna umjetnika razvila su jedinstven stil te su njihova djela sastavni dio velikih muzeja i fondacija. M. Seitz je niz godina je imao atelijer u Fazanima, a A. Becker jedan dio godine živi u Rapcu, gdje je nastao veliki broj djela inspiriranih ljepotom hrvatske prirode, mora, čovjeka. U ime Muzeja Max Seiz o izložbi je govorila njegova kći Andrea Seiz koja s bratom vodi muzej-galeriju Villa Max Seiz. Nazočni su mogli uživati i u djelima osam znamenitih hrvatskih umjetnika. Od mlađe generacije hrvatskih umjetnika čija su djela bila predstavljena na izložbi, publiku su zanimala djela Đanija. Celije, fotografa iz Pule, te umjetnice i dizajnerice Ivone Verbanac iz Labina. Vinarija iz Istre darovala je vina te tako posjetiteljima izložbe i okusom malvazije približila RH i Istru.

Generalni konzulat RH u Stuttgartu

⁴⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 19. lipnja.

OTKRIVENO POPRSJE BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA U KALAČI⁴⁹

U organizaciji Hrvatske državne samouprave (HDS) i Hrvatske samouprave (HS) Kalače otkriveno je 18. lipnja poprsje biskupu Ivanu Antunoviću u Kalači. Svečanost je započela svetom misom u kalačkoj katedrali koju je predvodio vlč. Josip Štefković, dekan Bačkog dekanata i predsjednik Katoličkog društva Ivan Antunović. Na Županijskom danu bačkih Hrvata i otkrivanju poprsja biskupa Antunovića nazočili su istaknuti Hrvati u Mađarskoj i RH, kao i Neven Marčić, konzul savjetnik u Generalnom konzulatu (GK) RH u Pečuhu. I ovim događajem, nakon postavljanja skulpture u Baji, sada je i u rodnoj Kalači odana počast biskupu, prosvjetitelju i književniku, kako bi uspomena na njegovo djelovanje i ubuduće pridonosila očuvanju hrvatskog jezika, kulture i identiteta. Na svečanosti u Biskupskom vrtu, poprsje su zajednički otkrili gg. Ivan Guban, Jozo Solga, N. Marčić te gđa. Ivó. Postavljen je i skupni vijenac u ime HDS-a, HS-a Kalače, HS-a Bačko-Malokumanske županije (*Bács-Kiskun megye*) te Veleposlanstva RH i GK-a RH u Pečuhu. Okupljenima se obratio predsjednik HDS-a I. Guban, naglasivši kako je riječ o 'prosvjetitelju i jednom od najvećih sinova Hrvata u ovim prostorima'. Zahvalio je i na potpori Središnjem državnim uredu za Hrvate izvan RH, Državnom tajništvu za manjine i vjerske zajednice u Mađarskoj, HS-u Kalače i HS-u Baranjske županije. Govorom su se obratili i gradonačelnik Kalače, te Neven Marčić, konzul savjetnik. Svečanost je završena kulturnim programom u izvedbi Kulturne udruge 'Bunjevačka zlatna grana' iz Baje.

Veleposlanstvo RH u Budimpešti

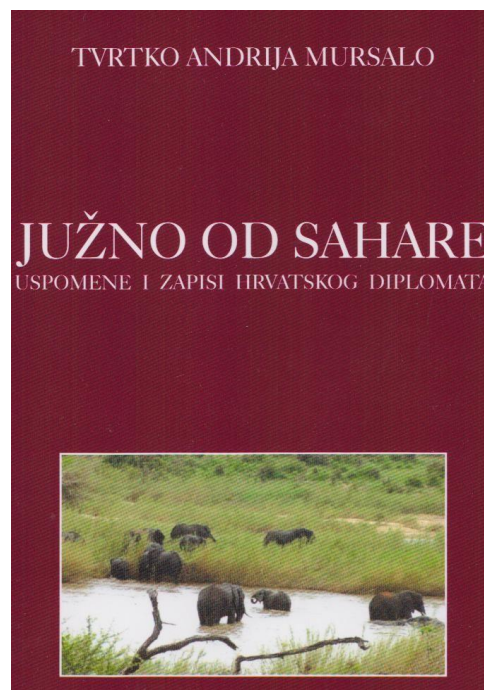
AKTIVNOSTI ČLANOVA HDK-A

U Glasniku HDK-a redovito izlaze vijesti o vrijednim postignućima članova Kluba na polju diplomatske aktivnosti i/ili djelovanja s međunarodnim dosegom. Međutim, time se zacijelo ne izvješćuje o svemu što naši agilni članovi čine u javnosti – do sada se uglavnom izvješćivalo o onome za što je urednik ili koji drugi član UV-a saznao. Pojedininim je članovima, izgleda, neugodno davati vijesti o svojim javnim nastupima ili objavljivanju knjige „na velika zvona“, ali za tu samozatajnost nema pravog razloga. Zato UV moli čitatelje da dostavljaju vijesti o osobnim uspjesima, a i onima drugih članova, pa će one biti objavljivane u Glasniku. I u zadnjem su dvomjesečju naši/e članovi/ice bili/e

ponovno prilično aktivni/e, što se vidi iz sljedećih priloga, ali i iz priloga u rubrici *Različite vijesti, razgovori i osvrti*.

GJURO DEŽELIĆ DAROVAO KNJIGU T. A. MURSALA KNJIŽNICI HDK-A

Veleposlanik Gjuro Deželić, bivši urednik Glasnika HDK-a, darovao je knjigu pok. Tvrtka Andrije Mursala, prvoga predsjednika HDK-a, *JUŽNO OD SAHARE, Uspomene i zapisi hrvatskog diplomata*, knjižnici HDK-a. Strogo uzev, naš klub

nema knjižnice u profesionalnom smislu, ali se u našem uredu na Petretićevu trgu već nalazi lijep broj knjiga što su ih darovali članovi i prijatelji Kluba pa ih naši članovi i članice mogu posuditi u dane kada gđa Lidija Ivanković, administrativna tajnica, boravi u uredu – utorkom i četvrtkom od 9 do 13 sati. Inače je sažet prikaz knjige dan u našem Glasniku nedugo nakon njezina izlaska iz tiska: Glasnik 3-2013. str. 21.

TERENSKA NASTAVA UČENIKA KATOLIČKE OSNOVNE ŠKOLE IZ ŠIBENIKA IZVEDENA U TRSTU I VENECIJI⁵⁰

Nevenka Grdinić primila goste iz Šibenika

Terenska nastava učenika Katoličke Osnovne škole iz Šibenika izvedena je u Trstu i Veneciji 20. i 21. travnja. U organizaciji učiteljice Kolinde Gabrilo (profesorice talijanskog jezika), 15 učenika iz

⁴⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 29. lipnja.

⁵⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 3. svibnja.

Šibenika koji pohađaju nastavu talijanskog jezika u sklopu izvannastavne aktivnosti posjetili su Trst. Sukladno dogovorima s učiteljicom dopunske nastave hrvatskog jezika i književnosti u Trstu Marijanom Šutić, sudjelovali na satu hrvatskog jezika gdje su se družili se s vršnjacima koji pohađaju nastavu hrvatskog jezika, a učiteljice su razmijenile informacije o nastavnim metodama dvaju obrazovnih sustava. Gosti iz Šibenika prethodno su posjetili i Generalni konzulat (GK) RH gdje ih je primila generalna konzulica Nevenka Grdinić koja im je ispričala povijest osnutka GK-a u Trstu, upoznala ih s radom ureda i diplomatsko-konzularnim funkcijama, predstavila suradnike, te odgovorila na njihove brojne upite. Sljedeći dan učenici su posjetili Veneciju gdje su dodatno provjerili stečeno znanje i vježbali komunikacijske vještine na talijanskom jeziku.

Tijekom prezentacije u *Villi Manin* 20. travnja održano je niz predavanja stručnjaka iz područja turizma i komunikacija kojima su ilustrirani izazovi i mogućnosti održivog turizma u jadranskoj regiji, s naglaskom na valorizaciju kulturne i prirodne baštine. Kapitalizirajući rezultate pet prethodnih projekata IT-HR-a, BOOST 5 sustavnim pristupom, uključujući privatne i javne aktere u usvajanju zajedničkih strategija za kulturni i krajobrazni identitet, kako bi se uklonile glavne prepreke koje ograničavaju puni razvoj održive turističke ponude, nastoji promicati nove ideje. Provedba projekta usredotočena je na analizu najboljih praksi u području kulturnih ruta, uključivanje relevantnih sudionika (turističkih operatera, kulturnih operatera, lokalnih sudionika, kreatora politika, javnih institucija, itd.) kako bi se osiguralo iskorištavanje potencijala, te da se pojača zajedničko stvaranje novih ruta unutar i izvan trajanja projekta, na dugoročnoj osnovi inovacija. U projekt su kao partneri uključeni instituti i agencije iz Rijeke i Zadra. Program je započeo 1. lipnja 2022. i predviđen mu je završetak 30. lipnja 2023. Studijskim posjetom *Villi Manin* zaključena je prezentacija projekta BOOST 5, a pratila ju je Davorka Sarić, konzul savjetnica.

Generalni konzulat RH u Trstu

DARIO MIHELIN ODAZVAO SE POZIVU ČELNIKA TVRTKE CHINA GLOBAL ADVISORY U OKVIRU ZELENOGA GOSPODARSTVA⁵¹

U okviru zelenoga gospodarstva veleposlanik (vlp) mr. sc. Dario Mihelin odazvao se pozivu čelnika

tvrtke *China Global Advisory* (CGA) P. Lama za sudjelovanje na događanju *'Executive Dialogue on Opportunities for Strategic Investments and Partnerships in Green Economy'* na kojem je 25. travnja predstavio dosege RH u zelenoj i digitalnoj tranziciji i mogućnosti za ulaganja u RH. Govore veleposlanika D. Mihelina i sedam odabranih veleposlanika sa zanimanjem su pratili čelnici brojnih kineskih tvrtki pod vodstvom najvećega trgovinskog udruženja u Kini *China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products* (CCCME). Predstavljajući dosadašnje dosege RH u zelenoj i digitalnoj tranziciji, vlp Mihelin osvrnuo se na ciljeve postavljene Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030., naglasivši očekivano smanjenje emisije CO₂ za 45% i prestanak korištenja ugljena do 2033., a možda i ranije. Hrvatska će do 2030. postići stopu od 39% obnovljivih izvora energije u konačnoj potrošnji, koristeći pritom vlastite potencijale energije vjetra i sunca, bioplina, biogoriva. Vjetroelektrana Senj najveći je hrvatski vjetroпарк i ujedno najveće kinesko ulaganje u Hrvatskoj. U pratnji veleposlanika Mihelina na događanju je pribivala i Maja Franković, gospodarska savjetnica.

Veleposlanstvo RH u Peking

ANICA DJAMIĆ KOMUNIKATORICA GODINE⁵²

Hrvatska veleposlanica u Ukrajini Anica Djamić ovogodišnja je dobitnica posebnoga priznanja za komunikatora godine koje joj je dodijelila Hrvat-

Veleposlanica Anica Djamić

ska udruga za odnose s javnošću (HUOJ) na 16. dodjeli nagrade 'Grand Prix'. Priznanje struke osvojila je za informiranje građana Hrvatske o stanju u ratu u Ukrajini te za kooperativnost s hrvatskim medijima i za redovito izvještavanje čak i iz skloništa u kojima se nalazila za vrijeme trajanja opas-

⁵¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 4. svibnja.

⁵² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. svibnja.

nosti od raketnih napada. Za antikomunikaciju godine proglašen je pad drona u Zagrebu.

Nagrada 'Grand Prix' projektima i agencijama dodijeljene su u osam kategorija u kojima je ukupno bio 21 dobitnik. Nagrada za NajAgenciju pripala je agenciji 404.

Nagradu za razvoj struke dobio je Damir Jugo, stručnjak koji objedinjuje teoriju, praksu i poduzetništvo u odnosima s javnošću. U svojoj gotovo 20-godišnjoj karijeri vodio je agenciju za odnose s javnošću, savjetovao klijente iz različitih sektora, dao velik prinos promicanju struke odnosa s javnošću i dijelio svoje znanje i iskustvo sa studentima.

Lider, str. 53.

SASTANAK GORDANA BAKOTE S YAKIJEM LOPEZOM, DIPLOMATOM ZADUŽENIM ZA ODNOS S JAVNOŠĆU PRI VELEPOSLANSTVU DRŽAVE IZRAEL U BERLINU⁵³

Održan je sastanak 2. svibnja veleposlanika Gordana Bakote s Yakijem Lopezom, diplomatom zaduženim za odnose s javnošću pri Veleposlanstvu Države Izrael (DI) u Berlinu na temu kako Veleposlanstvo DI upravlja društvenim mrežama kao primjer dobre prakse. Po pitanju suradnje s Veleposlanstvom RH, okvirno je dogovoren posjet nogometnoj utakmici dvojice veleposlanika – u planu je posjet finalu kupa Njemačke lige 3. lipnja u Berlinu. U objavama s utakmice koristit će se promotivni materijali akcije Hrvatskoga nogometnog saveza "Svi smo jedna obitelj" iz studenoga 2022., kao poruka nediskriminacije na hrvatskim stadionima. Po pitanju hrvatskog predsjedanja IHRA-om, g. Lopez se pozitivno izrazio o događajima u sklopu predsjedanja (predavanje povjesničarke Martine Bitunjac o dječjoj glumici i žrtvi Auschwitz Lea Deutsch i izložba "Lea Deutsch: čudo od djeteta i žrtva Holokausta", uz koncert Zagrebačkih solista).

Veleposlanstvo RH u Berlinu

VELEPOSLANSTVO RH SUDJELOVALO U OBILJEŽAVANJU DANA EUROPE U BARU⁵⁴

Veselko Grubišić predstavio hrvatski štand

Veleposlanstvo RH (VRH), u suradnji s Delegacijom EU-a, ostalim veleposlanstvima država članica EU-a i Općinom Bar sudjelovalo je u obilježavanju Dana Europe u Baru. Središnja proslava bila je 6. svibnja na cvjetnom tepihu u Baru. Nakon govora veleposlanice Delegacije EU-a u Crnoj Gori i predsjednika Općine Bar, organiziran je koktel za veleposlanike u dvorištu palače kralja Nikole u Baru. VRH je zainteresiranim građanima

Energija za življenje

predstavilo turističke potencijale Hrvatske, u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom. Također, predstavljena je hrvatska zajednica iz Bara i Svebarja, pa su svi mogli kušati njihove tradicijske kolače i kruh s maslinovim uljem, koje su zajedno s veleposlanikom Veselkom Grubišićem i djelatnicima Veleposlanstva predstavljali hrvatski štand. Hrvatska zajednica iz Bara i Svebarja zahvalila je na ukazanoj časti i načinu njihova predstavljanja na obilježavanju Dana Europe. Na hrvatskom štandu organiziran je i nagradni kviz znanja o RH, njezinoj povijesti i kulturi. Kao nagradu sudionicima u kvizu i djeci koja su posjetila štand VRH-a, podijeljeni su Ledo sladoledi koje je sponzorirala tvrtka Ledo Crna Gora.

Veleposlanstvo RH u Podgorici

ODRŽAN SOUTH EAST EUROPEAN FILM FESTIVAL U LOS ANGELESU⁵⁵

Renée Pea pribivala otvorenju

Održan je 18. *SEEFest* (South East European Film Festival) u Los Angelesu od 26. travnja do 3. svibnja, a država partner Filmskog festivala Jugoistočne Europe bila je Austrija. Otvorenju je pribivala i generalna konzulica Renée Pea. Tijekom osam dana ovogodišnjeg *SEEFest*-a u sklopu natjecateljskih kategorija, prikazano je 57 filmova, od kojih je Hrvatska predstavljena s čak 10 filmova u različitim kategorijama dugometražnog, kratkometražnog, animiranog i dokumentarnog filma kao i nekoliko koprodukcija. Tako su na *SEEFest*-u svoje sjeverno-američke premijere imali dugometražni dokumentarni film 'Veće od traume' V. Pribićić i M. Puhlovski, te 'Hrvatskog narodnog preporoda' G. Devića. U kategoriji najboljeg dokumentarnog filma nagradu je dobio film 'Prizori s mojim ocem' redateljice B. Šuran. Posebno priznanje u kategoriji "Mozaik – *Bridging the Borders*

⁵³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 12. svibnja.

⁵⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. svibnja.

⁵⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 22. svibnja.

Award" dobila je hrvatska koprodukcija 'Najsretniji čovjek na svijetu' T. Strugar Mitevske.

Generalni konzulat RH u Los Angelesu

**ANDREA GUSTOVIĆ-ERCEGOVAC
PRIBIVALA NA 4. EUROPSKOJ
KONFERENCIJI O DEMOKRACIJI I LJUDSKIM
PRAVIMA U KRISTIANSANDU⁵⁶**

Veleposlanica (vlpa) Andrea Gustović-Ercegovac pribivala je u Kristiansandu na 4. Europskoj konferenciji o demokraciji i ljudskim pravima. Ovo je ujedno bila prigoda za susret sa skupinom Hrvata koji žive i rade u Kristiansandu i okolici, kojom prilikom se raspravljalo o mnogim temama relevantnima za naše iseljenike.

Veleposlanica je u pratnji Danijele Pavićevac-Krajač, ministricе savjetnice posjetila jedinstveni muzej u svijetu "Kon-Tiki" u Oslu, koji je posvećen norveškom istraživaču i znanstveniku Thoru Heyerdahlu. Održan je sastanak s ravnateljicom muzeja L. Heyerdahl (istraživačevom unukom). Budući da je kroz povijest Hrvatska dala oko 10 svjetskih istraživača razgovaralo se i o mogućnosti suradnje, odnosno održavanja predavanja/izložbe o hrvatskim istraživačima, npr. o braći Mirku i Stjepanu Seljanu.

U zračnoj luci Osla, svečano je promoviran novi izravni let Croatia Airlinesa (CA) iz Osla za Split. Inauguracijski let dočekan je vodenim pozdravom, a dobrodošlicu su putnicima i kabinskom osoblju zaželjeli vlpa A. Gustović-Ercegovac; V. Sučić, ravnatelj HTZ-a u Stockholmu; predstavnica CA-a i predstavnici zračne luke Gardermoen. Croatia Airlines tijekom ove turističke sezone planira povezivati RH s 23 europska odredišta. Promotivni letovi za Oslo i Split, bili su gotovo popunjeni, što pokazuje veliko zanimanje za ovu liniju. I u Splitu i u Oslu priređena je mala svečanost za putnike.

Uz potporu Samostalnog sektora za javnu i kulturnu diplomaciju, informiranje i odnose s javnošću MVEP-a, Veleposlanstvo RH organiziralo je otvorenje izložbe fotografija o ljepotama Hrvatske "Majestic Croatia" na sjeveru Europe, u gradu Tromsou, udaljenu oko 1.700 km od grada Osla. Otvorenje veličanstvene izložbe fotografija upriličeno je 15. svibnja u Gradskoj vijećnici grada Tromsoa koji je pobratimljen s Gradom Zagrebom već 52 godine. Nakon 26. svibnja slijedi postav izložbe u gradu Fredrikstadu na jugu Norveške. Izložba se sastoji od 30 kaširanih foto-

grafija na podlozi 70x100 cm, a prikazuju hrvatski krajolik u najljepšim bojama i prikazima. Svečani govor dobrodošlice na otvorenju izložbe upriličio je gradonačelnik Grada Tromsoa G. Wilhelmsen. Na pohvalne riječi gradonačelnika nadovezao se K. O. Pettersen, počasni konzul RH u Tromsou, opisujući svoja ljetovanja u RH u kojoj ima i nekretninu. Pozvao je sve koji još nisu, da svakako posjete RH, te se nada da će ljepote prikazane na ovim fotografijama samo ubrzati njihovu odluku. Diplomatinja D. Pavićevac Krajač zahvalila je svima na riječima pohvale i potpori u zahtjevnoj organizaciji izložbe. Pozvala je nazočne na razgledavanje izložbe zajedno s autorom fotografija N. Marcuttijem, koji je za ovu priliku također doputovao u daleki Tromso. Otvorenju izložbe odazvali su se gradski čelnici i hrvatski katolički biskup iz Tromsoa, mons. Berislav Grgić.

U razgovoru s gradonačelnikom i suradnicima, primijećeno je veliko zanimanje za nastavak suradnje na području kulture, u organizaciji izložaba i glazbenih događanja. Klapsko pjevanje moguće je promovirati u okviru festivala "Northernlights" u siječnju/veljači. Folklorne plesove trebalo bi spajati s norveškim folklornim društvima i tako ostvarivati suradnju.

Veleposlanstvo RH u Oslu

**DR. DRAGO ŠTAMBUK BORAVIO U
SJEVEROZAPADNOM IRANU⁵⁷**

Veleposlanik dr. Drago Štambuk boravio je od 13. do 16. svibnja, na poziv gradonačelnika Tabriza i guvernera Istočnog Azerbajdžana, u posjetu sjeverozapadnom Iranu, naprednom dijelu zemlje. Razgovor je vođen s gradonačelnikom Tabriza Y. Hoshari i suradnicima, među kojima se poznavanjem hrvatske kulture, sporta i povijesti isticao predsjednik Tabriškog islamskoga vijeća hođatolah R. Bargi. Veleposlanik im je predstavio davnašnje veze Hrvatske i Perzije. Medijski su sastanci bili izvrsno pokriveni, a veleposlanik je dao i nekoliko tv intervjuja.

Veleposlanstvo RH u Teheranu

**GORDAN BAKOTA BORAVIO U BAUTZENU U
POKRAJINI SASKOJ⁵⁸**

U gradu Bautzenu u pokrajini Saskoj veleposlanik Gordan Bakota susreo se 15. svibnja s tamošnjim

⁵⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 23. svibnja.

⁵⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 25. svibnja.

⁵⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. lipnja.

čelnicima, a razgovarali su aktualnoj političko-gospodarskoj situaciji. Organizator posjeta bio je počasni konzul RH u Dresdenu dr. Peter Neumann, a u fokusu rasprava bilo je produbljivanja suradnje između gradova Varaždina i Bautzena. Na sastanku u Gradskoj vijećnici gradonačelnik K. Vogt kazao je da je u rujnu prošle godine kao član delegacije njemačkih gradova Bautzena i Dresdenu posjetio Varaždinsku županiju. Postoje brojne sličnosti između Bautzena i Varaždina, kao i interesi za suradnju u području gospodarstva, turizma, znanosti i kulture. Pohvalno je govorio o obrazovnom sustavu RH, istaknuvši pritom zavidan stupanj digitalizacije naših škola i sveučilišta, navodeći pritom kao dobar primjer dosadanju sveučilišnu suradnju između Državne strukovne akademije Bautzen i Sveučilišta u Varaždinu. Priliku za razgovore o zajedničkoj projektnoj suradnji, kao i drugim oblicima suradnje predstavnici obaju gradova imat će 13. lipnja u Dresdenu, kada se očekuje njihov dolazak na svečanost proslave Dana državnosti RH i 100. obljetnice smrti prve hrvatske skladateljice Dore Pejačević u organizaciji počasnoga konzula Neumanna, a na koji je pozvan veliki broj uzvanika i predstavnika različitih institucija.

Veleposlanstvo RH u Berlinu

SVEČANI DOMJENAK U POVODU DANA DRŽAVNOSTI RH U MÜNCHENU⁵⁹

Vladimir Duvnjak obratio se uzvanicima

Generalni konzulat (GK) RH u Münchenu upriličio je 15. svibnja u prostorijama Kongresnog centra Zaklade Hans-Seidel svečani domjenak u povodu Dana državnosti RH. Hrvatska lirska sopranistica K. Šop uvodno je otpjevala hrvatsku, njemačku i bavorsku himnu, nakon čega se uzvanicima obratio generalni konzul Vladimir Duvnjak. Pozdravio je oko 400 gostiju iz politike, gospodarstva i kulture te mnogobrojne članove hrvatske zajednice u Bavarskoj među kojima su bili apostolski upravitelj Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Želimir Puljić; glumac Miroslav Nemec i mladi nogometaš Josip Stanišić iz FC Bayern. Video porukom se obratio i predsjednik bavorske Vlade, dr. Markus Söder, spomenuvši da je u Nürnbergu prosvjedovao za hrvatsku nezavisnost.

Govoreći o odnosu naših vrlo bliskih zemalja rekao je „da bi bez Hrvata Bavarska bila siromašnija i da bez Hrvata Bavarska puno toga ne bi

ostvarila“, a posebno je pohvalio suradnju s GK-om RH i generalnim konzulom Vladimirom Duvnjakom. Poseban gost domjenka bio je njemački kuhar i tv voditelj Horst Lichter, čime su gosti bili ugodno iznenađeni. On je u razgovoru s voditeljicom programa S. Franke na duhoviti način ispričovijedao svoja iskustva s RH snimajući za Drugu njemačku televiziju (ZDF) putujući duž Istre i Dalmacije. U svečanom dijelu programa nastupila je muška klapa Hrvatske katoličke župe "Croatia" iz Münchena, koja je na međunarodnom natjecanju zborova u Veroni nedavno osvojila prvo mjesto. Uzvanici su se nastavili družiti uz hrvatske specijalitete i vina.

Generalni konzulat RH u Münchenu

ŽELJKA LOVRENČIĆ POSTALA DOPREDSJEDNICOM DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA

Pridružena članica Hrvatskoga diplomatskoga kluba i nekadašnja diplomatkinja RH u Čileu dr. sc. Željka Lovrenčić, na izvanrednoj je skupštini Društva hrvatskih književnika održanoj 20. svibnja 2023. po drugi put postala dopredsjednicom te udruge (to je bila i u razdoblju od 2014. do 2017. godine). U tri je mandata bila članicom Upravnog odbora i predsjednicom Odbora za književne veze. Na toj je dužnosti organizirala predstavljanje hrvatskih književnika u Čileu, Kolumbiji, Boliviji, Kubi, Meksiku, Australiji, Nizozemskoj, Španjolskoj, Crnoj Gori i Rumunjskoj.

Dr. sc. Željka Lovrenčić

Autorica je 18 knjiga i pjesničkih panorama, urednica 18 i prevoditeljica 72 knjige. Trenutno predstavlja Društvo hrvatskih književnika u Vijeću europskih književnika sa sjedištem u Bruxellesu. Za predsjednicu Društva izabrana je književna povjesničarka i djelatnica HAZU-a dr. sc. Hrvojkica Mićanović-Salopek, a drugi dopredsjednik je Mirko Čurić. Izabrani su i članovi Upravnoga i Nadzornog odbora, Časnog suda i Odbora Fonda Miroslava Krlež.

⁵⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 1. lipnja.

Društvo hrvatskih književnika postoji od 1900. godine i jedna je od najznačajnijih hrvatskih kulturnih udruga. Uz središnjicu u Zagrebu, ima i deset ogranka te 472 člana.

BLAGDAN SV. LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA PROSLAVLJEN U PADOVI⁶⁰

Nevenka Grdinić pozdravila nazočne

Proslava blagdana sv. Leopolda Bogdana Mandića i XV. susret Hrvata u Italiji održani su u Svetišu sv. Leopolda B. Mandića u Padovi 20. i 21. svibnja u organizaciji Hrvatske zajednice u Venetu, te uz potporu dubrovačke podružnice Hrvatske matice iseljennika i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH. Ovogodišnji susret održan je u ozračju dviju obljetnica: 40 godina od kanonizacije sv. Leopolda i 30. obljetnice utemeljenja Dubrovačko-neretvanske županije, čiji je zaštitnik sv. Leopold. Proslavu je uveličalo prikazivanje filma „Sveti Leopold Bogdan Mandić u Dubrovniku“ autora Bože Vodopije, koji je govorio o filmu. Nazočne su pozdravili organizatori okupljanja, a u ime veleposlanika RH u Rimu Jasena Mesića generalna konzulica Nevenka Grdinić. Tijekom susreta Dubrovčanin Darko Kristović održao je orguljaški koncert djela dubrovačkih autora, a postrojavanje odreda Hrvatske bratovštine 'Bokeljska mornarica 809 Rijeka' posebno je obilježilo svečanost. Susret Hrvata u Italiji i proslava blagdana sv. Leopolda i ove su godine omogućili okupljanje Hrvata iz raznih dijelova Italije te obnavljanje veza s baštinom svoje domovine.

Generalni konzulat RH u Trstu

SVEČANO OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI RH U BERLINU⁶¹

Gordan Bakota održao govor

U prostorijama Veleposlanstva RH (VRH) svečano su 23. svibnja obilježeni Dan državnosti, Dan oružanih snaga i 10. obljetnica članstva RH u EU-u. VRH je organiziralo dva prijma i konferenciju za turističke novinare u suradnji s predstavništvom HTZ-a u Frankfurtu na Majni. Poseban gost na ovim događajima bio je Grad Pag. Na konferenciji je 30-ak njemačkih i hrvatskih novinara iz Njemačke doznalo više o predstojećoj i pripremi za nadolazeću sezonu. Veliki "Hrvatski dan" u VRH-

u, kako su novinari nazvali svečanost, nastavljen je prijmom za 200-tinjak predstavnike diplomatske zajednice, njemačkih institucija, medija i uglednika. Govore su održali veleposlanik Gordan Bakota i O. Lukšić, državni tajnik pri Saveznom ministarstvu digitalizacije i prometa. U sklopu prvog prijma, hrvatsku, njemačku i europsku himnu na klaviru je izveo hrvatski pijanist s berlinском adresom Marin Limić. U nastavku večeri upriličen je drugi prijam za 70-ak Hrvata iz Berlina i cijele Njemačke. Hrvatsku himnu i glazbeni program izveli su članovi klape "Sol" iz Paga, a pozdravne riječi održali su veleposlanik Gordan Bakota i paški gradonačelnik Ante Fabijanić. Gosti VRH-a također su pogledali izložbu fotografija o otoku Pagu autora Damira Fabijanića, te kušali paški sir i druga hrvatska jela.

Veleposlanstvo RH u Berlinu

SVEČANA PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI U ŽÜRICHU

Andrea Bekić pozdravila uvažene goste

Svečana proslava Dana državnosti u organizaciji Generalnoga konzulata RH održana je 27. svibnja u Crkvi "Wasserkirche" u Zürichu uz koncert baroknog Ansambla "Camerata Garestin" pred mnogobrojnim uvaženim gostima, diplomatskim predstavnicima 12 zemalja, dužnosnicima gradova Zürich i Schaffhausen. Nakon obraćanja generalnoga konzula mr. sc. Slobodana Mikca i veleposlanice dr. sc. Andree Bekić održan je koncert Ansambla koji okuplja vodeće hrvatske vokalne i instrumentalne interprete barokne glazbe 17. i 18. st., te su izvedena djela hrvatskih baroknih skladatelja Checchinija, Motovunjanina, Lukačića i Jelića. Vrhunske vokalne sposobnosti pokazali su sopranistica i prvakinja opere HNK-a iz Zagreba, Ivana Lazar i Berislav Puškarić, bas, prvak osječkog HNK-a. Vrhunsko umijeće u izvedbama pokazali su čelist i redovni profesor na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu Krešimir Lazar te nagrađivani čembalist Krešimir Has. Tom prigodom predstavljeno je i važno partnerstvo Varaždinskoga baroknog festivala i Švicarske Konfederacije, a ovogodišnji barokni festival održat će se od 22. rujna do 4. listopada.

Generalni konzulat RH u Zürichu

⁶⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 1. lipnja.

⁶¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 19. lipnja.

U LA VALLETTI SVEČANO OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI I DESETA OBLJETNICA ČLANSTVA RH U EU-U

Jasen Mesić obratio se uglednim gostima

Dana 29. svibnja u La Valletti svečano je obilježen Dan državnosti i deseta obljetnica članstva RH u EU-u koncertom Ansambla Projekt Lazarus (Hrvatski glazbeni centar), posvećenome hrvatskoj mediteranskoj glazbi 17. stoljeća. Koncert je održan u Jezuitskoj crkvi u središtu La Vallette, uz nazočnost visokih predstavnika malteških institucija te predstavnika diplomatskog zbora. Uvodnim riječima uglednim gostima obratili su se veleposlanik Republike Hrvatske Jasen Mesić, ministar nacionalne baštine, umjetnosti i mjesne uprave Republike Malte Owen Bonnici te rektor Jezuitske fondacije velečasni Nicholas Doublet. Po završetku koncerta, za koji su veleposlanik Mesić i članovi Ansambla primili brojne pohvale, održan je prigodni domjenak. Projekt je ostvaren sredstvima Natječaja za projekte kulturne promidžbe, javne diplomacije i međunarodne prepoznatljivosti RH koji provodi Samostalni sektor za javnu i kulturnu diplomaciju, informiranje i odnose s javnošću.

Veleposlanstvo RH u Rimu

U RIMU PROSLAVLJEN DAN DRŽAVNOSTI RH⁶²

Jasen Mesić nazočio proslavi

U organizaciji Veleposlanstva RH pri Svetoj Stolicu, u Rimu je 30. svibnja proslavljen Dan državnosti RH, i to: svečanom pjevanom svetom Misom za Domovinu u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima, koncertom te domjenkom. Proslavi su nazočili veleposlanik Jasen Mesić, diplomati iz 35 država, od čega i 22 veleposlanika, predstavnici vjerskih zajednica u Rimu i članovi hrvatske zajednice u Rimu. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je mons. Mirosław S. Wachowski, podtajnik za Odnose s državama u Državnom tajništvu Sv. Stolice. Koncelebrirali su vlč. Marko Đurin, rektor Zavoda sv. Jeronima, svi iz Državnog tajništva, te brojni svećenici u Rimu. Svetu misu pjevanjem su uveličali pučki kantači Župe sv. Mihovila Arkandela iz Kaštel Kambelovca (KUD "Ante Zanimović") te potom održali koncert hrvatskih pučkih crkvenih i svjetovnih napjeva.

⁶² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

Na kraju propovijedi mons. Wachowski na sve je zazvao zagovor bl. Alojzija Stepinca, „ljubljenog i štovanog pastira Vašega naroda, čiju 25. obljetnicu kanonizacije slavimo ove godine“, sv. Josipa, zaštitnika domovine i Blažene Djevice Marije, „Najvjernije odvjetnice Hrvatske – *Fidelissima Advocata Croatiae*“. U prigodnom govoru, Tea Zupčić, otpravnica poslova, izrazila je zahvalnost hrvatskog naroda Svetoj Stolicu. „U 2023. g. obilježava se 570 godina prisutnosti hrvatske zajednice u Rimu, koju od 1453. do danas okupljaju ustanove sv. Jeronima. Za povijest hrvatskoga naroda, Zavod sv. Jeronima puno je više od samo crkvene institucije. To je najstarija ustanova koju hrvatski narod ima izvan svoje matične Domo-vine“.

Veleposlanstvo RH u Vatikanu

OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI RH U PODGORICI⁶³

Veselko Grubišić održao svečani govor

Veleposlanstvo RH upriličilo je 30. svibnja svečani prijam povodom obilježavanja Dana državnosti i 10 godina članstva RH u EU. Tijekom proslave na Imanju Knjaz nastupila je dubrovačka klapa Kaše, uz nazočnost više od 500 uzvanika, među kojima su bili visoki dužnosnici, diplomatska zajednica, vojni i sigurnosni dužnosnici, političari, predstavnici medija, članovi hrvatske zajednice u Crnoj Gori, i ostali. Klapa Kaše izvela je hrvatsku i crnogorsku himnu te 'Odu radosti', nakon čega je veleposlanik Veselko Grubišić održao svečani govor. Spomenuo je kako će se za dvije godine obilježiti 1100. obljetnica krunidbe kralja Tomislava. Podsjetio je na plodonosnu godinu za RH u kojoj je dovršen Pelješki most. Poručio je Crnoj Gori neka im RH bude uzor, istaknuvši put RH od ratom razrušene zemlje do pune izgradnje države i društva i integracije u EU. Okupljeni su tijekom svečanosti uživali u nastupu mlade klape Kaše te u vinima iz Slavonije i Istre. Klapa Kaše iste večeri održala je i koncert u ugostiteljskom objektu u centru Podgorice, gdje se okupilo stotinjak gostiju. I ove godine prijam su pomogle brojne hrvatske tvrtke.

Veleposlanstvo RH u Podgorici

⁶³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 9. lipnja.

PROSLAVA 50. OBLJETNICE HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE U GIEßENU⁶⁴

Gordan Bakota nazočio svečanoj akademiji

Proslava 50. obljetnice Hrvatske katoličke misije u Gießenu, koju vodi fra Zoran Jaković, župnik iz Busovače, trajala je od 2. do 4. lipnja. U subotu 3. lipnja upriličena je svečana akademija i program u prostorijama Hrvatske katoličke misije u Gießenu kojoj su uz brojne njemačke goste nazočili veleposlanik (vlp) Gordan Bakota, generalni konzul Vedran Konjevod i generalna konzulica BiH u Frankfurtu Višnja Lončar. Uz domaćine, čestitke za 50. obljetnicu uputili su i gosti proslave. Vlp G. Bakota zahvalio je voditelju misije na uspješnom vođenju misije i uručio darove. Uslijedio je glazbeni nastup folklornih skupina iz Gießena. Nedjeljno misno slavlje okupilo je također velik broj vjernika iz gradova Rajnsko-majnskog područja. Fra Marijan Petričević se u propovijedi, slično kao i u govoru večer prije na svečanoj akademiji, osvrnuo na značenje HKZ Gießena te ukazao na potrebu za ljubav prema svim ljudima, ali i ljubav prema svojoj Domovini kakvu su je imali hrvatski branitelji koji su izborili slobodu koju danas imamo.

Generalni konzulat RH u Frankfurtu

GRLIĆ RADMAN: FRANCUSKA PREPOZNALA GEOPOLITIČKU VAŽNOST HRVATSKE⁶⁵

Francuska je prepoznala geopolitičku važnost Hrvatske te da se može osloniti na nju po pitanju zapadnog Balkana, rekao je u ponedjeljak 5. lipnja hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman u Parizu gdje se sastao s francuskom kolegicom Catherinom Colonom. „Francuska je prepoznala geopolitičku važnost Hrvatske nakon što je ispunila sve svoje strateške ciljeve, a sada se može osloniti na njeno iskustvo i znanje glede zapadnog Balkana”, rekao je Grlić Radman u izjavi novinarima nakon susreta s gđom Colonom, francuskom ministricom za Europu i vanjske poslove. Hrvatski ministar kazao je kako Zagreb u Europskoj uniji može pridonijeti osvježavanju situacije na tom području da bi se spriječili mogući maligni utjecaj trećih zemalja. „Hrvatska vanjska politika i općenito Hrvatska nikad nije bolje stajala na međunarodnoj pozornici u smislu globalne vidljivosti kao sada”, zaključio je ministar.

⁶⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 19. lipnja.

⁶⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 6. lipnja.

Gđa Colonna i Grlić Radman potpisali su Akcijski plan 2023.-2025. Riječ je o dokumentu koji, prema riječima ministra, izdvaja najvažnije točke suradnje dviju zemalja, opisuje njihovo strateško partnerstvo i ugovor o kupnji francuskih borbenih zrakoplova Rafale te govori o jačanju političkog partnerstva i o zajedničkim projektima na obrambenoj, znanstvenoj i gospodarskoj razini. „U akcijskom planu navode se i zajednički naponi za stabilizaciju zapadnog Balkana, što podrazumijeva ulaganje u političke kapacitete i reforme tog geopolitički trusnog područja”, rekao je ministar, naglasivši da je o toj temi dugo razgovarao s francuskom ministricom.

Dvije su zemlje 2021., tijekom posjeta francuskoga predsjednika Emmanuela Macrona, usvojile dokument o strateškom partnerstvu. Tada je potpisan i ugovor o kupnji 12 rabljenih francuskih višenamjenskih borbenih zrakoplova tipa Dassault Rafale F3R. Dvoje ministara razgovarali su i o sigurnosnoj situaciji u Europi nakon ruske agresije na Ukrajinu, ali i o situaciji na Bliskom istoku i u Africi, energetske neovisnosti i hrvatskim naporima da ju Europa postigne te ilegalnim migracijama. Grlić Radman je u izjavi potvrdio da su odnosi dviju zemalja bolji nego ikada.

Dnevnik/IMS/I.Z./HRT/Hina 5. lipnja

PRIZNANJE ZA IZNIMNE ZASLUGE ZA SISAČKO-MOSLAVAČKU ŽUPANIJU I REPUBLIKU HRVATSKU

Đuro Vidmarović dobio Nagradu za životno djelo Sisačko-moslavačke županije

Na svečanoj sjednici Županijske skupštine Sisačko-moslavačke županije održanoj 12. lipnja u Domu INA Rafinerije nafte Sisak, umirovljenom diplomatu i političaru, književniku Đuri Vidmaroviću, rodom iz Piljenica u općini Lipovljani, svečano je dodijeljena Nagrada za životno djelo Sisačko-moslavačke županije. Nagradu su mu svečano, u nazočnosti predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, potpredsjednika Vlade i ministara Tome Medveda i Branka Bačića, drugih visokih državnih dužnosnika, sisačkog biskupa mons. Vlade Košića, hrvatskih branitelja i izaslanstva Društva hrvatskih književnika Ogranka Sisačko-moslavačke županije, koje je vodio predsjednik Siniša Matasović, uručili župan Sisačko-moslavačke županije Ivan Celjak i predsjednik Županijske skupštine Sisačko-moslavačke županije Mato Fofić, čestitajući mu na iznimno vrijednom djelovanju za dobro Sisačko-moslavačke županije i Republike Hrvatske.

Nagrada za životno djelo dodijeljena je Đuri Vidmaroviću za njegovo iznimno zapaženo i vrijedno cjelokupno životno djelovanje i za iznimne zasuge za Sisačko-moslavačku županiju i domovinu Hrvatsku. Jednoglasnom odlukom donesenom na prijedlog Društva hrvatskih književnika Sisačko-moslavačke županije, uz potporu Ogranka Matice hrvatske u Kutini i Udruge slijepih Sisačko-moslavačke županije, Županijska skupština Sisačko-moslavačke županije donijela je odluku o dodjeli Nagrade za životno djelo Đuri Vidmaroviću kao književnom povjesničaru i kritičaru, koji se bavi poviješću i kulturom Hrvata u rasuću, pjesniku, prevoditelju, TV uredniku, prosvjetnom djelatniku rodnom iz Piljenica, općina Lipovljani.

Foto: Sisačko-moslavačka županija

„Đuro Vidmarović, nekadanji uspješni predsjednik Društva hrvatskih književnika, ostavio je i dubok trag u hrvatskom političkom životu. Bio je član saborske Komisije za izradbu Deklaracije o nezavisnosti RH koja je prihvaćena 8. listopada 1991. bio je saborski zastupnik, uspješan izvanredni opunomoćeni veleposlanik u Ukrajini. Član je Društva hrvatskih književnika, Hrvatskoga diplomatskoga kluba, Glavnog odbora Matice Hrvatske, Društva za ukrajinsku kulturu, Hrvatskoga kulturnog vijeća i Hrvatskoga nacionalnog etičkog sudišta”, navodi se u obrazloženju odluke o dodjelu nagrade.

Primajući Nagradu za životno djelo, Đuro Vidmarović zahvalio je predlagateljima koji su ga predložili za nagradu koja je najveće priznanje u njegovu životu, zahvalio je vijećnicima Županijske skupštine Sisačko-moslavačke županije koji su jednoglasno dodijeli tu odluku, a zahvalio je i na mogućnosti da zahvali na dobivenim priznanjima u ime nagrađenih. Čestitao je sisačko-moslavačkom županu Ivanu Celjaku i Sisačko-moslavačkoj županiji na obnovi u potresu porušenih zgrada i velikim naporima da se na potresom stradalom području zadrže ljudi, posebno učenici u osnovnim i srednjim školama, da se održi i razvija kultura, posebno književnost. Ukazao je i na velike uspje-

he koje u obnovi porušenih crkava, kapela i župnih kuća, uspješnim povlačenjem sredstava iz europskih fondova, ostvaruje Sisačka biskupija s biskupom mons. Vladom Košićem na čelu. Također je čestitao na naporima i uspjesima u obnavljanju društvenog i kulturnog života na potresom stradalom području Sisačko-moslavačke županije. Čestitao je hrvatskom premijeru Andreju Plenkoviću na uspješnom vođenju hrvatske Vlade i na postignuću ulaska u Šengenski prostor i u euro zonu, čime je zaokružena vizija prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana o neovisnoj, suverenoj i europskoj hrvatskoj državi.

Nagradu za životno djelo Vidmarović je posvetio svojim suradnicima i prijateljima s kojima je ostvario djela za koja je nagrađen.

Željko Maljevac, Sisak

HRVATSKA KATOLIČKA ŽUPA U MÜNCHENU PROSLAVILA SVOJU 75. OBLJETNICU⁶⁶

Gordan Bakota i Vladimir Duvnjak nazočili

Svečanom akademijom i koncertom u koncertnoj dvorani "Herkulesaal" minhenske rezidencije 17. lipnja te sv. misom u crkvi Sv. Michaela 18. lipnja, najveća i najstarija inozemna hrvatska župa u svijetu, Hrvatska katolička župa (HKŽ) u Münchenu proslavila je svoju 75. obljetnicu. U programu je sudjelovalo više od 250 izvođača, a nastupile su skupine HKŽ München: crkveni zbor, dječji zbor "Hrvatski slavuji", orkestar mladih, zbor mladih "Frama" i ženska vokalna skupina "Lira", klapa "Croatia", D. Grubić uz pratnju na glasoviru, solist I. Sušilović – bariton, folklorna skupina "Fra Andrija Kačić Miošić" te više folklornih podskupina HKŽ-e München. Koncertna dvorana *Herkulesaal* u koju stane 1350 osoba, bila je puna.

Na proslavi je kao izaslanik predsjednika Vlade RH sudjelovao potpredsjednik Vlade RH i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, kao i državni tajnik Darko Nekić, veleposlanik Gordan Bakota i generalni konzul Vladimir Duvnjak, te predstavnici Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH. Čestitku za 75. obljetnicu HKŽ München uputili su župnik fra Petar Klapež, provincijal dr. fra Marko Mrše, izaslanik kard. Josipa Bozanića, biskup Ivan Šaško, ppVRH i ministar hrvatskih branitelja T. Medved, i ostali u nadbiskupiji München i Freising. Fra P. Klapež osvrnuo se na rad HKŽ-e utemeljene 1948., otkada se u

⁶⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 29. lipnja.

Münchenu počela služiti misa na hrvatskom jeziku, na teške okolnosti u kojima je djelovala u proteklih 75 godina, te se pohvalio da se od početnih tri tisuće vjernika danas okuplja više od 65 tisuća hrvatskih katolika. Posebno je zahvalio Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH bez čije potpore ne bi bilo moguće tako svečano obilježavanje 75. obljetnice HKŽ-e München.

I ostali govornici spominjali su da je župa od svojeg utemeljenja desetljećima bila utočište Hrvata jer tada nismo imali ni svoje države, ni veleposlanstva, niti Generalnoga konzulata. Crkva se brinula o vjeri naroda u dijaspori i pomagala iseljenicima da se snađu u tuđini, da djeca uče hrvatski jezik, da održe zajedništvo i ne izgube nacionalni identitet. Velik je prinos našeg iseljništva u vrijeme Domovinskog rata i postignuća RH u proteklih 30 godina. Na kraju misnog slavlja, župnik, fra P. Klapež posebno se zahvalio na dolasku visokim predstavnicima RH koji su svojom nazočnošću uveličali ovaj važni jubilej HKŽ-e München.

Generalni konzulat RH u Münchenu

'HRVATSKI PIKNIK' U VRTU VELEPOSLANSTVA RH U OSLU⁶⁷

Andrea Gustović-Ercegovac naglasila potrebu za predanim radom u iseljeništvu

'Hrvatski piknik' u vrtu Veleposlanstva RH (VRH) održan je po prvi puta 18. lipnja u organizaciji VRH-a, uz prinos Hrvatske katoličke misije u Oslu i Hrvatske zajednice. Druženju se odazvalo 50-ak Hrvata i prijatelja RH koji su, svojim dobrovoljnim delicijama obogatili piknik i pridonijeli lijepom ozračju. Najljepši vokali crkvenog zbora Hrvatske katoličke misije otpjevali su hrvatsku himnu te u dvoglasju nekoliko hrvatskih narodnih pjesama. Veleposlanica mr. sc. Andrea Gustović-Ercegovac naglasila je u govoru potrebu za predanim radom u iseljeništvu na zajedničkim projektima na kojima moramo ustrajati kako bismo pridonijeli jačanju hrvatskog identiteta. Učiteljica Hrvatske dopunske škole u Norveškoj vodila je tijekom piknika dječju radionicu kojom prigodom su djeca izrađivala šahovnice od perlā, po predlošcima oslikavala hrvatske narodne nošnje i crtala hrvatsku zastavu. Djeca su nagrađena Kraševim slatkišima. Za odrasle su bile pripremljene manje sportske aktivnosti (boćanje), što je potaknulo zanimanje nazočnih. Zaključno, u neformalnom ozračju, uz druženje obitelji, razlike koje postoje

među našim iseljenicima manje dolaze do izražaja te se jača zajedništvo, posebno među mladima, na kojima ostaje održavanje hrvatske tradicije, korijena i jezika.

Izložba o ljepotama Hrvatske otvorena je Domu kulture u gradu Fredrikstadu, udaljenom 113 km od Osla prema švedskoj granici. *Litteraturhuset Fredrikstad* jedna je od najvećih norveških književnih/kulturnih kuća koju čini moderna arhitektonska signalna zgrada u središtu Fredrikstada uz Vesterelven. Upriličeno je 20. lipnja otvorenje prekrasne izložbe "Majestic Croatia". Fotografška djela N. Marcuttija izložena su uz pomoć i potporu Službe za kulturnu diplomaciju MVEP-a, te dana na raspolaganje VRH-u kroz čitavu 2023. Izložba od ukupno 30 kaširanih fotografija u formatu 70x100 cm do sada je bila prezentirana u Gradskoj vijećnici grada Tromsøa, koji je otprilike 2.000 km udaljen od Osla. Izložbu u Fredrikstadu, svečano je otvorila gradonačelnica i veleposlanica Andrea Gustović-Ercegovac, koje su u govorima podržale dosadanju uspješnu kulturnu i turističku suradnju između Norveške i Hrvatske. Svojim prezentacijama o ljepotama Hrvatske predstavila se i Hrvatska turistička zajednica iz Stockholma. Događaju se odazvalo se 50-ak uzvanika, mahom Norvežana, koji su izrazili oduševljenje prikazanim turističkim materijalom i zanimljivim fotografijama. Poslužen je skroman domjenak uz hrvatska vina, masline i sir. Izložba "Majestic Croatia" u Fredrikstadu ostaje otvorena do 15. kolovoza.

Veleposlanstvo RH u Oslu

OBAVIJESTI O RADU HDK-a

Od izlaska prošloga broja *Glasnika* do zaključenja ovoga održan je jedan, 1. redoviti sastanak Upravnog vijeća (UV) HDK-a 10. svibnja. U svibnju je, u suradnji s Hrvatskim saborom (HS), održan okrugli stol "Parlamentarna demokracija – ciljevi i praksa. Priređen je u dvorani HS-a 22. svibnja. U lipnju je pak, u Suradnji Zagrebačke škole ekonomije i managementa i HDK-a i uz potporu MVEP-a, obilježen Dan hrvatske diplomacije i predstavljen je niz knjiga *Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije RH*. Taj je događaj bio u velikoj dvorani Hrvatskoga katoličkog sveučilišta u Zagrebu. Oba su događaja prikazana u ovom broju *Glasnika*. Osim toga članovi UV-a i NO-a HDK-a bili su u doticaju telefonom kada je god to bilo nužno.

⁶⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 30. lipnja.

Uz pitanja sadržaja sljedećega broja *Glasnika* i stanja na računu, prevladavalo je ovih šest tema:

- obilježavanje 10. obljetnice članstva RH u EU-u,
- stanje mrežnih stranica HDK-a,
- bolje plaćanje članarine,
- nepovoljan doprinos u Mirovinski fond za bivše veleposlanike RH,
- sastanak predsjednika HDK-a s Klubom veleposlanika Sjeverne Makedonije,
- knjižice o Danu hrvatske diplomacije 2022. i Danu međunarodnoga priznanja RH 2023.

Obilježavanje desete Obljetnice članstva RH u EU-u bilo bi 28. lipnja u dvorani Zagrebačkog Sveučilišta, jugozapadno od Velesajma. Koordinatorica ovog događaja bit će naša pridružena članica Zdenka Weber. Zadužuje se Milada Privora za kontaktiranje vinara Tomca i da mu ponudi promociju njegova pjenušca "Diplomat" i doniranje za tu prigodu.

Krešimir Žnidarić pročitao je e-pismo gospođe Dine Vasić iz kojeg proizlazi da ona više ne stize uređivati našu mrežnu stranicu, može biti u pričuvi ako iskrasne neki problem. Gospodin Jure Tomičić poslao je ponudu za uređivanje naše mrežne stranice uz cijenu od 10 eura mjesečno, što je jednoglasno prihvaćeno!

S plaćanjem članarina još uvijek imamo nevolja, ali ne posustajemo u "vučenju za rukav" neplatiša. Za sljedeći sastanak treba prirediti popis neplatiša članarine kako bi pojedini članovi UV-a HDK-a s nekima od njih razgovarali i uvjerali dotičnog da plati članarinu.

Predsjednik E. Marin podržao je prijedlog dopredsjednika D. Bage da se potpiše ugovor s MVEP-om te da se na osnovi tog ugovora pokuša razriješiti ovaj problem umanjenih mirovina.

Predsjednik E. Marin izvijestio je o razgovoru s predstavnicima Kluba veleposlanika Sjeverne Makedonije. Očekuje se njihovo pismo.

K. Žnidarić izvijestio je o cijeni dviju knjižica: Dan hrvatske diplomacije 2022. i Dan međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske, koje bi zajedno stajale oko deset tisuća kuna. E. Marin zadužuje Z. Marića i K. Žnidarića da pripreme knjižice za tisak, a tada ćemo donijeti konačnu odluku o tiskanju i troškovima oko toga.

Glasnik Hrvatskog diplomatskoga kluba
Izdaje Upravno vijeće HDK
Izlazi dvomjesečno
Adresa nakladnika:
Petretićev trg 2, 10000 Zagreb
Tel. (01) 4599 401, fax: (01) 4599 455
E-mail: hdk@mvep.hr
Internet: <http://www.hdk-cdc.hr>
Za nakladnika: Emilio Marin, predsjednik HDK-a

Uredništvo:
Zvonimir Marić, član UV HDK-a, urednik
Jelena Perleta, članica uredništva
Đuro Vidmarović, predsjednik NO HDK-a, član uredništva
Žiro račun za uplatu članarine,
IBAN: HR03 2340 0091 1100 9271 6

Glasnik HDK-a objavljuje se uz novčanu potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH i tvrtke Janaf.

Glavnina djelovanja HDK-a obavlja se VOLONTERSKI. Ali za troškove nužna je novčana potpora. Zato smo zahvalni sljedećim tvrtkama i ustanovama:

